

นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสี่ปรัศธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของ
นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INNOVATIVE ART AND CRAFT TEACHING BASED ON SAPPURISADHAMMA PRINCIPLE TO
ENHANCE HOLISTIC SELF-DEVELOPMENT FOR FIRST GRADE STUDENTS.

Mr. Kanapat Aroonrasmeechoat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education

Department of Art Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม
เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 1

โดย

นายคณพัฒน์ อรุณรัศมีโชติ

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร. โสมฉาย บุญญานันต์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุขีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร. โสมฉาย บุญญานันต์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร. วิสูตร โพธิ์เงิน)

คุณพัฒนา อรุณรัศมีโชติ : นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 (INNOVATIVE ART AND CRAFT TEACHING BASED ON SAPPURISADHAMMA PRINCIPLE TO ENHANCE HOLISTIC SELF-DEVELOPMENT FOR FIRST GRADE STUDENTS.) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. โสมฉาย บุญญานันต์, 205 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2) ศึกษาผลของนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม 2) แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน (ก่อนเรียน - หลังเรียน) และ 3) แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติ t-test dependent สถิติ t-test independent และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมมีพัฒนาการแบบองค์รวม หลังเรียน ($\bar{x} = 4.06$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 2.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวมหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{x} = 4.06$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{x} = 2.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมมีความรู้สึกพึงพอใจและสนุกกับการเรียน

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา ศิลปศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ปีการศึกษา 2559

5883314927 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS: ART AND CRAFT, SAPPURISADHAMMA PRINCIPLE, HOLISTIC SELF-DEVELOPMENT, FIRST GRADE STUDENTS

KANAPAT AROONRASMEECHOAT: INNOVATIVE ART AND CRAFT TEACHING BASED ON SAPPURISADHAMMA PRINCIPLE TO ENHANCE HOLISTIC SELF-DEVELOPMENT FOR FIRST GRADE STUDENTS.. ADVISOR: SOAMSHINE BOONYANANTA, Ph.D., 205 pp.

The objectives of this research were to 1) Study and create Innovative Art and Craft Teaching based on Sappurisa-Dhamma Principle to enhance holistic self-development for first grade students, and 2) Study effects of Innovative Art and Craft Teaching based on Sappurisa-Dhamma Principle to enhance holistic self-development for first grade students. The sample groups were 2 classrooms of first grade students at Chulalongkorn University Demonstration Elementary School; with simple random sampling to set the experimental group and the control group. The durations of the experiment were 8 weeks. The research instruments consisted of 1) Innovative Art and Craft Teaching based on Sappurisa-Dhamma Principle, 2) Holistic self-development evaluation (pre-test and post-test), and 3) Students interview form. The data were analyzed using descriptive statistics.

The findings revealed that 1) Students were learning with Innovative Art and Craft Teaching based on Sappurisa-Dhamma Principle had a level of holistic self-development ($\bar{x} = 4.06$) higher than before learning ($\bar{x} = 2.88$) at the significant difference level of .05, 2) The level of holistic self-development from the experimental group after learning with Innovative Art and Craft Teaching based on Sappurisa-Dhamma Principle ($\bar{x} = 4.06$) higher than The level of holistic self-development from the control group after learning with a normal art and craft teaching ($\bar{x} = 2.88$) at the significant difference level of .05.

Department: Art Music and Dance Student's Signature .....

Education Advisor's Signature .....

Field of Study: Art Education

Academic Year: 2016

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.โสภณฉาย บุญญานันต์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษา การสนับสนุนและให้กำลังใจ ทุกช่วงเวลา อีกทั้งยังกรุณาตรวจสอบและให้คำชี้แนะในการปรับแก้ไขเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนทำให้เกิดเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ขึ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปยุตต์รัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงให้คำแนะนำในการทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนตรวจรอบให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้อง สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สุพร ชัยเดชสุริยะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทินกร บัวพูล คุณครูชื่นจิตต์ ว่องไว และคุณอนุพันธ์ พงษ์พันธ์ขจี ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย อีกทั้งให้คำแนะนำในการปรับแก้เครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณโรงเรียนทอสี โรงเรียนรุ่งอรุณ และโรงเรียนสยามสามไตร ที่ให้ความอนุเคราะห์กับผู้วิจัย ในการเข้าไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปะ รวมถึงเข้าไปสังเกตสภาพการเรียนการสอนศิลปะในห้องเรียน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปสร้างเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณครอบครัวอรุณรัศมีโชติ คณาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ศรียา เนตรน้อย อาจารย์อัญชิสา ธนศิริกุล อาจารย์นพมาศ ว่องวิทย์สกุล ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ซึ่งส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ อย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณอาจารย์อดิญา วงษ์วาท อาจารย์ศุภกร ถิระมงคลจิต อาจารย์วริชชา วรรณวิจิตกุล อาจารย์วรภาพร สิทธิพรสุวรรณ คุณธาดา ชุ่นตระกูล และเพื่อนๆ ครูศิลป์ ระดับมหาบัณฑิตทุกคน ที่มีน้ำใจ เสียสละ ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณทุกคนที่ไม่ได้เอ่ยถึง แต่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ติดตามประสานงาน ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำ จนส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญแผนภาพ.....	1
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	9
1.1 ความเป็นมาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	9
1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	9
2. ศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา.....	12
2.1 ความหมายของศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา.....	12
3. กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์.....	13
3.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์.....	13
3.2 รูปแบบของงานศิลปะประดิษฐ์.....	13

3.3	คุณค่าของงานศิลปะประดิษฐ์.....	14
4.	หลักสี่ปฐิสรธรรม	15
4.1	ความหมายของหลักสี่ปฐิสรธรรม	15
4.2	องค์ประกอบของหลักสี่ปฐิสรธรรม.....	15
5.	วัยเด็กตอนกลาง.....	17
5.1	ความหมายของวัยเด็กตอนกลาง.....	17
5.2	ลักษณะของวัยเด็กตอนกลาง	17
6.	พัฒนาการแบบองค์รวมของวัยเด็กตอนกลาง	18
6.1	พัฒนาการด้านร่างกาย	18
6.2	พัฒนาการด้านอารมณ์.....	20
6.3	พัฒนาการด้านสังคม.....	22
6.4	พัฒนาการด้านปัญญา.....	23
7.	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสี่ปฐิสรธรรม 7 และพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง	26
8.	รูปแบบการสอน	27
8.1	ความหมายของรูปแบบการสอน	27
8.2	รูปแบบการสอนแบบต่างๆ.....	27
9.	การวัดและประเมินผล.....	43
9.1	ความหมายของการวัดและประเมินผล.....	43
9.2	การวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย.....	43
9.3	การวัดและประเมินผลด้านจิตพิสัย	45
9.4	การวัดและประเมินผลด้านทักษะพิสัย	49
10.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
10.1	งานวิจัยในประเทศ	52

10.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล.....	58
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง.....	59
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
4. การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย.....	59
5. การดำเนินการทดลอง.....	64
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
8. การนำเสนอรายงานผลการวิจัย.....	66
9. การสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย.....	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร.....	69
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร.....	87
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์พัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ...	101
ตอนที่ 4 ความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร.....	105
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	110
สรุปผลการวิจัย.....	112
อภิปรายผลการวิจัย.....	118
ข้อเสนอแนะ.....	121
รายการอ้างอิง.....	123
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย.....	128

ภาคผนวก ข	รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ และรายชื่อโรงเรียนที่ทำการสังเกต.....	130
ภาคผนวก ค	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	132
ภาคผนวก ง	ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	192
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์		205

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมและพัฒนาการวัยเด็ก อายุ 6 – 10 ปี	60
ตารางที่ 2 หลักการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม.....	71
ตารางที่ 3 ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม.....	88
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเลขคณิตของระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการ ด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะ ประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม.....	102
ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเลขคณิตของระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการ ด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบ ปกติ.....	103
ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการ ด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม และนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ.....	104
ตารางที่ 7 ผลการสรุปความพึงพอใจของกลุ่มทดลอง ที่มีต่อนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ ตามหลักสัปปุริสธรรม.....	106

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 การออกแบบการวิจัย Pretest Posttest Control Group Design	57
แผนภาพที่ 2 ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสี่ปฐิฐธรรม	101
แผนภาพที่ 3 ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ	103

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 ประชากรถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะโลกสมัยใหม่ได้เปลี่ยนฐานการผลิตจากทรัพยากรทางธรรมชาติไปเป็นประชากรแทน ดังนั้นสิ่งแรกที่ควรริบเร่งคือจะต้องพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพอันเป็นสากล และเป็นคนดีในฐานะเป็นทุนทางสังคมเพื่อยกระดับประเทศให้อยู่ในระดับสากล นี่คือนโยบายแห่งการแข่งขันของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 (ชมพู่ โกติรัมย์, 2558) ส่งผลให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลแห่งศตวรรษที่ 21 โดยองค์กรต่างๆ ได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ภาศเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (partnership for 21st century skills) ห้องวิจัยการศึกษาของภาคกลางตอนเหนือ (NCREL) และ กลุ่มเมทิริ (Metiri Group) (Gina Burkhardt and others, 2003) องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) (The National commission on Teaching and America's Future) สภาผู้นำแห่งชาติเพื่อการศึกษาเสรีและสัญญาของอเมริกา (LEAP) สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) ศูนย์บริการทดสอบทางการศึกษา (ETS) ได้กำหนดมาตรฐานความรู้พื้นฐานทางดิจิทัล (educational testing service) และ National Art Education Association ที่กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ โดยแต่ละองค์กรที่เสนอรอบความคิดมานั้น เนื้อหาสาระค่อนข้างมีความสอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามภาศเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (partnership for 21st century skills) เป็นองค์กรที่เสนอรอบความคิดที่มีความครอบคลุมมากกว่าองค์กรอื่นๆ (อดุลย์ วังศรีคุณ, 2557) สามารถแบ่งทักษะออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มทักษะด้านการใช้ชีวิต กลุ่มทักษะด้านการเรียนรู้และทักษะการคิด และกลุ่มทักษะด้านสื่อและเทคโนโลยี

สืบเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมโลกส่งผลต่อการปรับตัวของสภาพสังคมไทยคือ มีความต้องการคนรุ่นใหม่ที่มีความคิดวิจรรณญาณ รู้จักแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมเป็นเบื้องต้น ตามมาด้วยการมีความคิดใหม่ๆ มีจินตนาการ เข้าใจทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม สื่อสารและสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างทันใจและพร้อมใช้ชีวิตอย่างรับผิดชอบ มีคุณธรรมไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลก (ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2558) โดยการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content)

(คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) แต่กระนั้นบริบททางสภาพสังคมและการดำรงชีวิตของคนไทยแตกต่างจากสภาพสังคมในประเทศตะวันตก ส่งผลให้การที่ประเทศไทยจะรับเอาแนวทางในการพัฒนาบุคคลแห่งศตวรรษที่ 21 มาใช้ในระบบการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากการที่แต่ละองค์กรได้เสนอทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ออกมาแล้วนั้น พบว่า หลายประเด็นมุ่งเน้นไปในส่วนของการภาคการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและกระบวนการทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหลัก ดังนั้น วิถีชีวิตของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 จะมีปัญหามากขึ้น สืบเนื่องมาจากกิเลสและอวิชชา ซึ่งต้องอาศัยหลักธรรมทางพุทธศาสนาแก้ปัญหา มนุษย์ต้องเปลี่ยนไปสู่ภาวะหรือภพภูมิที่สูงกว่า (อดุลย์ วังศรีคุณ, 2557) โดยใช้หลักพุทธธรรมเป็นเครื่องมือแก้ไขสภาพปัญหา อีกทั้งยังสอดคล้องกับสภาพสังคมของคนไทยที่นับถือพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่อีกด้วย

หลักพุทธธรรมล้วนแต่มีหลักการเป็นสากลหรือสอนหลักความจริงที่เป็นสากล ชี้ให้เห็นความจริงที่เป็นสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ (คุณากรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2547) ซึ่งหลักธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาบุคคลความสมบูรณ์พร้อมในด้านต่างๆ คือ หลักสัปปุริสธรรม คือ ธรรมของสัตบุรุษหรือคุณสมบัติของคนดี (คุณากรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2546) 7 ประการ ได้แก่ 1) ธัมมัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักเหตุ) 2) อัตถัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักผล) 3) อัตตัญญตา (ความเป็นผู้ รู้จักตน) 4) มัตตัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักประมาณ) 5) กาลัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา) 6) ปริสัจญตา (ความเป็นผู้รู้จักบริษัท ประชุมชนและสังคม) และ 7) บุคคลปโรปรัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักเลือกบุคคล) หลักสัปปุริสธรรม 7 นี้ ย่อมเป็นที่ต้องการของบุคคลผู้มีจิตใจงดงาม หรืออารยชน ผู้มีจิตใจห่างไกลจากกิเลสที่นับว่าเป็นคนที่เจริญแล้วด้วยการศึกษา มิใช่คนป่าเถื่อน ดังนั้น สาธุชนหรืออารยชนจึงสามารถสร้างความเจริญและความสงบสุขให้เกิดขึ้นแก่โลกได้ เพราะฉะนั้นผู้ปรารถนาความเจริญและความสงบสุขแก่ตน แก่หมู่คณะของตนและแก่โลก จึงควรอบรมสัปปุริสธรรม 7 ประการนี้ให้มีความบริบูรณ์ในตนเอง (อริยวงศาตตญาณ, 2509) ดังนั้น หลักสัปปุริสธรรมจึงถือเป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมสู่การเป็นบุคคลได้อย่างสมบูรณ์

กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ นับเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้ลงมือกระทำ เนื่องด้วยเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อ ความรู้สึนึกคิดและจินตนาการประดิษฐ์คิดค้นศิลปะในรูปแบบต่างๆ ประดิษฐ์คิดค้น ทั้งในแง่รูปทรง สี วิธีการ และเนื้อหาต่างๆ ให้ปรากฏขึ้นเป็นการส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ให้สวยงาม น่าสนใจ และมีผลไปสู่การใช้ประโยชน์ในโอกาสต่างๆ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2539) ซึ่งทำให้เกิดสุนทรียะที่ช่วยเสริมให้บุคคลมีความสมบูรณ์พร้อมมากยิ่งขึ้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้บัญญัติให้กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นสาระวิชาหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและเทคโนโลยี พร้อมทั้งได้นิยามสาเหตุที่ผู้เรียนต้องเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีไว้ ดังนี้ เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้

เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข (ศึกษาธิการ, 2551) ดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่าเหตุที่กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ถูกรวมไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เนื่องจากกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เน้นกระบวนการสร้างงานที่ใช้ทักษะกล้ามเนื้อเป็นหลัก ซึ่งทักษะกล้ามเนื้อมันเป็นทักษะสำคัญพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อีกทั้งยังส่งผลต่อการดำรงชีวิตในด้านการประกอบอาชีพหรือทักษะการทำงานในอนาคต ร่วมกับการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการทำงาน แต่อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติงานศิลปะประดิษฐ์ต้องใช้พื้นฐานความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทางสุนทรียะร่วมด้วย จึงนับเป็นการบูรณาการศาสตร์ทั้ง 2 ด้าน รวมเข้าด้วยกันเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะประดิษฐ์

วัยเด็กตอนกลาง ซึ่งบางทีเรามักจะเรียกเด็กในวัยนี้ว่า “วัยเข้าเรียน” คือ เด็กในช่วงวัย 6 – 10 ปี เด็กในช่วงวัยนี้จะต้องเริ่มปรับตัวกับสภาพแวดล้อมใหม่ในโรงเรียนที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนอนุบาล ส่งผลให้การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมใหม่และการปรับตัวในระยะนี้จึงมีมาก เด็กต้องเรียนรู้การช่วยเหลือตนเองมากขึ้น ทำความรู้จักคนอื่นมากขึ้น ตามใจตนเองน้อยลงและตามใจผู้อื่นมากขึ้น ต้องเข้าใจภาษาที่ผู้อื่นใช้ รวมถึงพยายามใช้ภาษาเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองมากขึ้น ในระยะนี้เด็กจะเห็นความเป็นตนเองและเป็นผู้อื่นชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็กในช่วงวัยนี้ได้ 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการทางด้านร่างกาย 2) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการทางด้านสังคม 4) พัฒนาการทางด้านปัญญา (ทวิริสมี นาคม, 2524) ดังนั้น การพัฒนาบุคคลสู่การดำรงตนเป็นสัตบุรุษ จึงควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในช่วงวัย 6 – 10 ปี เพื่อให้เกิดการเสริมพัฒนาการของบุคคลได้อย่างสมบูรณ์

จากปัญหาและแนวเหตุผลที่กล่าวไปนั้น จึงนำไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ที่นำเอาหลักสัปปุริสธรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม ซึ่งหลักสัปปุริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์ต่อการเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม ในด้านของการแสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นของการพัฒนาตามเหตุและปัจจัยต่างๆ ซึ่งวัยเด็กตอนกลางเป็นวัยที่มีความสำคัญในการเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ เนื่องจากเด็กในช่วงวัยนี้ต้องเริ่มปรับตัวกับสภาพแวดล้อมใหม่ในโรงเรียน ดังนั้นการเรียนรู้และการปรับตัวในระยะนี้จึงมีมาก จึงนำไปสู่การพัฒนาเป็นงานวิจัย โดยงานวิจัยนี้จะเป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาและสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม รวมถึงศึกษาผลจากการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 สู่การเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคมไทย และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1
2. ศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จะมีพัฒนาการแบบองค์รวมจากแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แผนการทดลองที่เรียกว่า Pretest – Posttest Control Group Design ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1. ประชากรในขอบเขตของงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1
2. กลุ่มตัวอย่างในขอบเขตของงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก ซึ่งใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
  - 3.1. ตัวแปรต้น คือ นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม
  - 3.2. ตัวแปรตาม คือ พัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ พัฒนาการทางด้านสังคม และพัฒนาการทางด้านปัญญา
4. ระยะเวลาในการทดลอง ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสอนศิลปะประดิษฐ์ หมายถึง กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่เน้นการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมือในการสร้างผลงานจากวัสดุต่างๆ ให้ความสวยงาม น่าสนใจ และมีความสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่างๆ ได้

นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปริสธรรม หมายถึง กิจกรรมในการเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านปัญญา โดยมีหลักการสร้างนวัตกรรมการสอนเริ่มจากกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรมและพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านปัญญา จากนั้นจึงเลือกกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เนื้อหา วิธีการสอน กระบวนการเตรียมการสอน และการประเมินผลอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วนำไปพัฒนาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย สารการเรียนรู้แกนกลาง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารสำคัญ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ โดยแบ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 3 ชั้น คือ 1) ชั้นนำ 2) ชั้นสอน และ 3) ชั้นสรุปผล

พัฒนาการแบบองค์รวม หมายถึง พัฒนาการสำคัญ 4 ด้าน ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

ด้านร่างกาย คือ การเข้าใจและรับรู้ถึงความสามารถในการใช้อวัยวะต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหรือการใช้กล้ามเนื้อหรืออวัยวะต่างๆ ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

ด้านอารมณ์ คือ การเข้าใจและรับรู้ถึงสภาพอารมณ์ รวมถึงความรู้สึกของตนเอง เพื่อนำไปสู่การแสดงออกทางอารมณ์ หรือการควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสมทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ด้านสังคม คือ การเข้าใจและเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มห้องเรียนหรือสังคม เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

ด้านปัญญา คือ ความสามารถในการนำสิ่งที่ได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส มารวบรวมเป็นประสบการณ์ แล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม หมายถึง แบบประเมินที่ใช้สำหรับในการประเมินกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนและหลังเรียน โดยในแบบประเมินจะประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

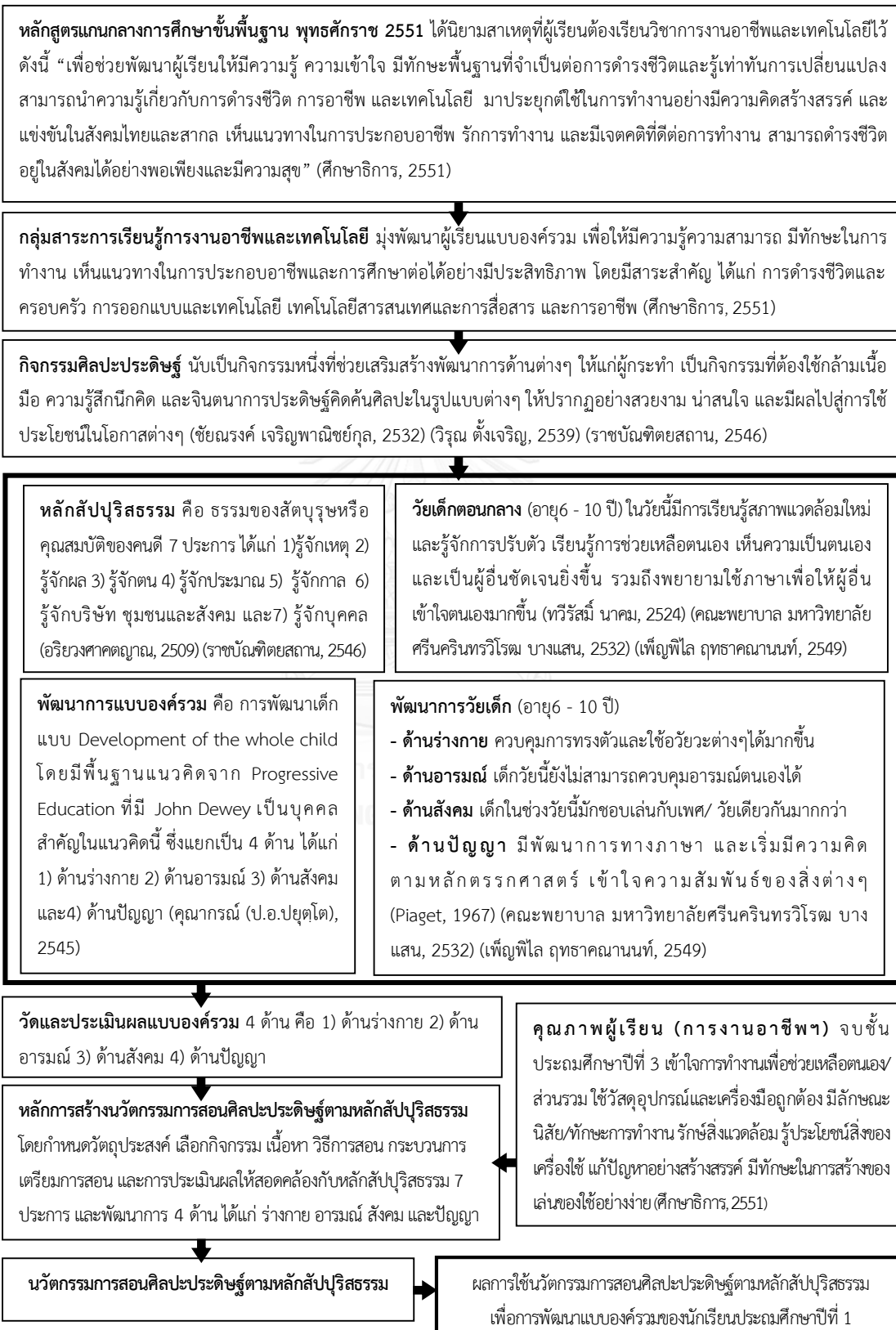
ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นวัตกรรมของรูปแบบของชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปริสธรรม ที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในสาระศิลปะประดิษฐ์ วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

2. นักเรียนมีพัฒนาการแบบองค์รวมจากกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปริสธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

เรื่อง นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
  - 1.1. ความเป็นมาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
  - 1.2. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
    - 1.2.1. สาระสำคัญ
    - 1.2.2. คุณภาพผู้เรียน
2. ศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา
  - 2.1. ความหมายของศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา
3. กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
  - 3.1. ความหมายของกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
  - 3.2. รูปแบบของงานศิลปะประดิษฐ์
  - 3.3. คุณค่าของงานศิลปะประดิษฐ์
4. หลักสัปปุริสธรรม
  - 4.1. ความหมายของหลักสัปปุริสธรรม
  - 4.2. องค์ประกอบของหลักสัปปุริสธรรม
5. วัยเด็กตอนกลาง
  - 5.1. ความหมายของวัยเด็กตอนกลาง
  - 5.2. ลักษณะของวัยเด็กตอนกลาง
6. พัฒนาการแบบองค์รวมของวัยเด็กตอนกลาง
  - 6.1. พัฒนาการด้านร่างกาย
  - 6.2. พัฒนาการด้านอารมณ์
  - 6.3. พัฒนาการด้านสังคม
  - 6.4. พัฒนาการด้านปัญญา

7. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรปฐพีศรัทธรม 7และพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง
  - 7.1 ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรปฐพีศรัทธรมและพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง
8. รูปแบบการสอน
  - 8.1 ความหมายของรูปแบบการสอน
  - 8.2 รูปแบบการสอนแบบต่างๆ
    - 8.2.1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย
    - 8.2.2. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย
    - 8.2.3. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย
9. การวัดและประเมินผล
  - 9.1 ความหมายของการวัดและประเมินผล
  - 9.2 การวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย
  - 9.3 การวัดและประเมินผลด้านจิตพิสัย
  - 9.4 การวัดและประเมินผลด้านทักษะพิสัย
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 ความเป็นมาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้ตอบสนองต่อ ข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบกับ ข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นยังมีการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นไปไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาใหม่มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้ง เป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่ม เป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (ศึกษาธิการ, 2551)

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1.2.1 สาระสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ใน

การทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข (ศึกษาธิการ, 2551) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.2.1.1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

1.2.1.2 การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

1.2.1.3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือการสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.2.1.4 การอาชีพ เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

1.2.2 คุณภาพผู้เรียน

1.2.2.1 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และส่วนรวม ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือถูกต้องตรงกับลักษณะงาน มีทักษะกระบวนการทำงาน มีลักษณะนิสัยการทำงานที่กระตือรือร้น ตรงเวลา ประหยัด ปลอดภัย สะอาด รอบคอบ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เข้าใจประโยชน์ของสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน มีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการสร้างของเล่น ของใช้ได้ง่าย โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี ได้แก่ กำหนดปัญหาหรือความต้องการรวบรวมข้อมูลออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 2 มิติ ลงมือสร้าง และประเมินผล เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างถูกวิธี เลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์และมีการจัดการสิ่งของเครื่องใช้ด้วยการนำกลับมาใช้ซ้ำ เข้าใจและมีทักษะการค้นหาข้อมูลอย่างมีขั้นตอน การนำเสนอข้อมูลในลักษณะต่างๆ และวิธีดูแลรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

1.2.2.2 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าใจการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน มีทักษะการจัดการ ทักษะการทำงานร่วมกัน ทำงานอย่างเป็นระบบและมี

ความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่ขยัน อดทน รับผิดชอบ เชื่อสัจย์ มีมารยาท และมีจิตสำนึกในการใช้น้ำ ไฟฟ้าอย่างประหยัดและคุ้มค่า เข้าใจความหมาย วิวัฒนาการของเทคโนโลยี และส่วนประกอบของระบบเทคโนโลยี มีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างหลากหลาย นำความรู้และทักษะการสร้างชิ้นงานไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสิ่งของเครื่องใช้ตามความสนใจอย่างปลอดภัย โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี ได้แก่ กำหนดปัญหาหรือความต้องการรวบรวมข้อมูล ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 3 มิติ หรือแผนที่ความคิด ลงมือสร้าง และประเมินผล เลือกใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ เข้าใจหลักการแก้ปัญหาเบื้องต้น มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในการค้นหาข้อมูล เก็บรักษาข้อมูล สร้างภาพกราฟิก สร้างงานเอกสาร นำเสนอข้อมูล และสร้างชิ้นงานอย่างมีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อ รู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ความสามารถและคุณธรรมที่สัมพันธ์กับอาชีพ

1.2.2.3 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า เข้าใจกระบวนการเทคโนโลยีและระดับของเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพฉายเพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือ แบบจำลองความคิด และการรายงานผล เลือกใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการลดการใช้ทรัพยากรหรือเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เข้าใจหลักการเบื้องต้นของการสื่อสารข้อมูล เครือข่ายคอมพิวเตอร์ หลักการและวิธีแก้ปัญหาหรือการทำโครงการด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะการค้นหาข้อมูลและการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม การใช้คอมพิวเตอร์ในการแก้ปัญหา สร้างชิ้นงานหรือโครงการจากจินตนาการและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองาน เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ การมีเจตคติที่ดีและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ วิธีการทำงานทำ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการมีงานทำ วิเคราะห์แนวทางเขาสู่อาชีพ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพและประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจ และประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ ความถนัดและความสนใจ

1.2.2.4 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และทักษะการแสวงหาความรู้ ทำงานอย่างมีคุณธรรม และมีจิตสำนึกในการใช้

พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เขาใจความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่นๆ วิเคราะห์ระบบเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการสร้าง และพัฒนาสิ่งของเครื่องใช้หรือ วิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย โดยใช้ซอฟต์แวร์ช่วยในการออกแบบหรือนำเสนอผลงาน วิเคราะห์และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยวิธีการของเทคโนโลยีสะอาด เขาใจองค์ประกอบของระบบสารสนเทศ องค์ประกอบและหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ คุณลักษณะของคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ต่อพวง และมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์แก้ปัญหา เขียนโปรแกรมภาษา พัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ ใช้ฮาร์ดแวร์ และ ซอฟต์แวร์ ติดต่อสื่อสารและค้นหาข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผล ข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองาน และใช้คอมพิวเตอร์ สร้างชิ้นงานหรือโครงงาน เขาใจแนวทางสู่ออาชีพ การเลือกและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับอาชีพ มีประสบการณ์ ในอาชีพที่ถนัดและสนใจ และมีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

2. ศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

2.1 ความหมายของศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร (2525) ได้กล่าวว่า ศิลปะเป็นรายวิชาที่ช่วยเสริมสร้าง พัฒนาการด้านต่างๆ ด้วยวิธีการหรือกระบวนการที่หลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด สร้างสรรค์ในการทำงาน ใช้ทักษะต่างๆ ในการแก้ไขปัญหา และได้สัมผัสกับสภาพความเป็นจริง ซึ่ง จะช่วยเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้เจริญงอกงามขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา ดังนั้น การสอนศิลปะศึกษาให้แก่ผู้เรียนระดับประถมศึกษา จึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนา คุณภาพชีวิตที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2529) ได้กล่าวว่า ศิลปะสำหรับเด็กประถมศึกษาจะเน้นการให้ เด็กได้มีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระตามความสนใจ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กรู้สึกเพลิดเพลิน เป็นสุขและ สนุกสนานในการสร้างสรรค์ การปฏิบัติงานของเด็กในช่วงวัยนี้จะมีระยะเวลาความสนใจอยู่ใน วงจำกัด จึงไม่ควรให้ทำงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งเป็นเวลานานๆ อีกทั้งเด็กจะสนใจสิ่งที่เป็นประสบการณ์ ใหม่ๆ และจะมีการแสดงออกเพื่อให้ทุกคนยอมรับ ซึ่งควรส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสทำงานร่วมกันกับ เพื่อนเป็นกลุ่ม เพื่อให้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

อุบล ตูจินดา (2532) ได้กล่าวว่า ศิลปะศึกษาสำหรับเด็กในชั้นประถมศึกษา จะเป็น การเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ครูกำหนด ซึ่งครู จะต้องมีการตั้งจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการเรียนให้ชัดเจน รวมถึงครูจะต้องคัดเลือกเนื้อหาสาระ

ทักษะ คุณลักษณะหรือค่านิยมใดที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยผ่านวิธีการหรือกระบวนการที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ความสามารถ ความสนใจของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปรวมความหมายของศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา คือ กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างอิสระ อีกทั้งครูผู้สอนจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน รวมถึงควรเลือกกิจกรรมและสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นสุข และเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆ ต่อไป

3. กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

3.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

ชัยณรงค์ เจริญพาณิชย์กุล (2532) ได้กล่าวว่า ศิลปะประดิษฐ์เป็นกิจกรรมทางศิลปะที่ครอบคลุมกว้างขวางมาก บางครั้งยากที่จะชี้ออกมาได้ว่าแตกต่างจากกิจกรรมการระบายสี และภาพพิมพ์อย่างไร

วิรุณ ตั้งเจริญ (2539) ได้กล่าวว่า งานศิลปะประดิษฐ์ หมายถึง กิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและจินตนาการประดิษฐ์คิดค้นศิลปะในรูปแบบต่างๆ ประดิษฐ์คิดค้น ทั้งในแง่รูปทรง สี วิธีการ และเนื้อหาต่างๆ ให้ปรากฏขึ้น เป็นการส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ให้สวยงาม น่าสนใจ และมีผลไปสู่การใช้ประโยชน์ในโอกาสต่างๆ ด้วย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายของศิลปะประดิษฐ์ไว้ว่า งานศิลปะประดิษฐ์เป็นงานศิลปะที่นอกจากฝึกการใช้กล้ามเนื้อแล้ว ยังเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรมการประดิษฐ์ ได้แก่ การพับกระดาษเป็นรูปต่างๆ การสร้างสิ่งประดิษฐ์ เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุจากธรรมชาติและวัสดุเหลือใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปรวมความหมายของศิลปะประดิษฐ์ คือ กิจกรรมศิลปะที่เน้นการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมือร่วมกับความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานจากวัสดุต่างๆ ให้ความสวยงาม น่าสนใจ และมีสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่างๆ ได้

3.2 รูปแบบของงานศิลปะประดิษฐ์

งานศิลปะประดิษฐ์เป็นผลงานที่มนุษย์คิดสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยฝีมือ มีคุณค่าทางความงาม มีความประณีตละเอียดอ่อน โดยลักษณะของงานศิลปะประดิษฐ์ สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท (วิทยาลัยพาณิชยการเซตุน, 2554) ได้แก่

3.2.1 งานศิลปะประดิษฐ์ทั่วไป เป็นงานประดิษฐ์ที่ไม่มีความเป็นมาจากบรรพบุรุษหรือท้องถิ่น กล่าวคือ เป็นงานประดิษฐ์ที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียนรู้และนำไปประดิษฐ์ได้ โดยอาศัยการศึกษาจากตำรา เช่น งานประดิษฐ์ตามสมัยนิยม การประดิษฐ์ดอกไม้แห้งชนิดต่างๆ เป็นต้น

3.2.2 งานศิลปะประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย เป็นลักษณะงานที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษหรือเป็นงานประดิษฐ์ที่มีเฉพาะในท้องถิ่นนั้นๆ โดยส่วนมากจะเป็นการสืบทอดจากผู้ใหญ่ในครอบครัวสู่ลูกหลาน งานประดิษฐ์หลายอย่างทำขึ้นเพื่องานประเพณีทางศาสนา เช่น งานดอกไม้สด ใบตอง และแกะสลัก รวมถึงงานศิลปะประดิษฐ์บางอย่างจัดทำขึ้นเพื่อความสวยงาม หรือความสนุกสนานภายในครอบครัว

อนึ่ง งานศิลปะประดิษฐ์ยังสามารถแบ่งประเภทตามประโยชน์หรือความต้องการใช้สอยในโอกาสต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทได้ ดังนี้

ก. ประเภทงานประดิษฐ์เครื่องเล่น

งานประดิษฐ์เครื่องเล่นส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนรู้และฝึกฝนจากผู้ใหญ่มาสู่ลูกหลานในบ้าน และมีการเผยแพร่กระจายจากเพื่อนมาสู่เพื่อน เช่น การประดิษฐ์ตุ๊กตา ว่าว รถลาก เป็นต้น

ข. ประเภทเครื่องใช้

งานประดิษฐ์เครื่องใช้เป็นชิ้นงานที่สร้างขึ้นเพื่อความสะดวกสบายและเป็นเครื่องทุ่นแรงในการดำเนินชีวิต หรือประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน เช่น แจกกัน ตะกร้า กระจัง กระจาด และเข่ง เป็นต้น

ค. ประเภทเครื่องตกแต่ง

งานประดิษฐ์เครื่องตกแต่งจัดทำขึ้นเพื่อความสวยงามและเป็น สิ่งประดิษฐ์ให้กับบ้านเรือน นอกจากนี้บางชิ้นงานสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการใช้สอยได้ เช่น ภาพติดผนัง กรอบรูป โคมไฟ ภาพวาด งานแกะสลักและดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น

ง. ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี

งานประดิษฐ์เครื่องใช้ในงานพิธีทำขึ้นเพื่อใช้ในงานพิธีทางศาสนาและงานประเพณีในช่วงโอกาสต่างๆ เช่น งานลอยกระทง วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และงานศพ งานศิลปะประดิษฐ์เหล่านี้ ได้แก่ พานพุ่ม มาลัย เครื่องแขวน บายศรี การจัดดอกไม้ในงานศพ เป็นต้น

3.3 คุณค่าของงานศิลปะประดิษฐ์

งานศิลปะประดิษฐ์มีเป้าหมายที่แตกต่างไปจากการวาดภาพหรือการสร้างประติมากรรม เพราะไม่ได้มีจุดมุ่งหมายให้แสดงออกเพียงอย่างเดียว แต่เน้นให้เด็กได้เรียนรู้การ

ทำงาน กระบวนการหรือขั้นตอนด้วย (สัตยา สายเชื้อ, 2540) ซึ่งในการสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ยังส่งผลให้เกิดประโยชน์หลายประการ (วิทยาลัยพาณิชยการเซตุน, 2554) ได้แก่

1. ประโยชน์ทางการใช้สอยโดยตรงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้เป็นภาชนะบรรจุอาหารหรือสิ่งของต่างๆ เป็นต้น
2. ประโยชน์ทางด้านความสวยงาม เช่น ภาพติดผนัง ดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น
3. ประโยชน์ทางด้านจิตใจ ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายและมีความสุข
4. เป็นการประหยัด รู้คุณค่าและประโยชน์ของวัสดุทุกชนิด โดยสามารถนำสิ่งของเหลือใช้มาสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์
5. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
6. เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนที่สร้างสรรค์ขึ้นมา
7. เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีการสืบทอดและพัฒนาต่อไป
8. สามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว โดยการนำผลงานออกจำหน่ายในโอกาสต่างๆ และสร้างเป็นอาชีพได้ในอนาคต

4. หลักสี่ปฐิธรรม

4.1 ความหมายของหลักสี่ปฐิธรรม

หลักสี่ปฐิธรรมหรือหลักสี่ปฐิธรรม 7 หมายถึง คุณธรรมที่สำคัญสำหรับสี่ปฐิชนหรือคนดี และเป็นคุณธรรมสำคัญของผู้นำที่สมบูรณ์แบบด้วย คุณธรรมทั้ง 7 ประการเมื่อฝึกตนมาโดยลำดับแล้วจะบังเกิดคุณสมบัติของคนดีที่สมบูรณ์มีวินัยและรับผิดชอบ รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล รู้จักหลักแห่งการดำรงชีวิต เป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น โดยไม่คิดว่าตนเองวิเศษหรือฉลาดกว่าคนอื่น เป็นผู้ปลอดภัยจากโรคร้ายไข้เจ็บเพราะไม่ทำอะไรที่โหมเกินกำลังของตน ทำให้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างได้ดี อีกทั้งยังดำรงชีพ อยู่ได้ด้วยความไม่ประมาท เพราะรู้จักคบเพื่อนดี เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ สามารถนำหมู่ชนและสังคมไปสู่สันติสุขเพราะมีคุณสมบัติ (สุจิตกิจจานุกุล, 2556)

4.2 องค์ประกอบของหลักสี่ปฐิธรรม

หลักสี่ปฐิธรรม หมายถึง คุณธรรม 7 ประการของบุคคลสมบูรณ์แบบที่ปรากฏในคัมภีร์ พระพุทธศาสนาเป็นผู้ประกอบด้วยหลักธรรม 7 ประการ ดังนี้

4.2.1 ทัศนคติ (ความเป็นผู้รู้จักเหตุ) รู้จักว่าการทำความดีเป็นเหตุแห่งความสุข ความขยันเป็นเหตุ แห่งความสำเร็จ หรือกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต ในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินกิจการต่างๆ รู้เข้าใจสิ่งที่ตนจะต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่น มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการ จะต้องทำอะไรอย่างไรจึงจะเป็นเหตุให้บรรลุผลสำเร็จที่เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้นๆ

4.2.2 อดัตถิยญา (ความเป็นผู้รู้จักผล) รู้จักว่าความสุขเป็นผลแห่งการทำความดี ความทุกข์เป็นผลแห่งการทำความชั่ว หรือการรู้จักจุดมุ่งหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำ รู้ว่าที่ตนทำอยู่อย่างนั้น ดำเนินชีวิตอย่างนั้น เพื่อประสงค์ประโยชน์อะไร หรือควรจะได้บรรลุถึงผลอะไรที่มีหน้าที่ตำแหน่งฐานะการงานอะไร

4.2.3 อดัตถิยญา (ความเป็นผู้รู้จักตน) รู้สึกตัวอยู่เสมอว่าเรามีชาติ มีเพศ มีตระกูล ยศ ศักดิ์ สมบัติบริวารความรู้ความสามารถกำลังความถนัดและคุณธรรมแค่ไหนเพียงไร แล้วต้องประพฤติตนให้สมกับภาวะนั้นๆ และรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4.2.4 มัตตัญญา (ความเป็นผู้รู้จักประมาณ) รู้จักความพอดี เช่น ในการแสวงหาเครื่องยังชีพก็ต้องแสวงหาในทางที่ชอบธรรมหรือรู้ประมาณรู้จักพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภค ในการใช้จ่ายทรัพย์ รู้จักความพอเหมาะพอดีในการปฏิบัติกิจและทำการต่างๆ ทำทุกอย่างด้วยความเข้าใจชอบใจแต่ทำตามความพอดีแห่งเหตุ ปัจจัย หรือองค์ประกอบทั้งหลาย ที่จะลงตัวให้เกิดผลดีงามตามที่มองเห็นด้วยปัญญา

4.2.5 กาลัญญา (ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา) รู้กาลเวลาอันเหมาะสมและระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการ ประกอบกิจการกระทำหน้าที่การงานต่างๆ เช่น รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไร และทำให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา ให้ถูกเวลา ตลอดจนรู้จักประมาณเวลาและวางแผนการใช้เวลา

4.2.6 ปริสัญญญา (ความเป็นผู้รู้จักบริษัท ประชุมนชนและสังคม) รู้ว่าสังคมใดควรที่จะเข้าไปร่วมด้วย ต้องทำ ตัวเข้ากับสังคมได้โดยถูกต้องตามทำนองคลองธรรม รู้จักการอันควรประพฤติปฏิบัติในที่ชุมนุม ชุมชนรู้ว่าควรต้องทำกริยาอย่างนี้ ควรต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนมีระเบียบวินัยมีวัฒนธรรมประเพณีมีความต้องการอย่างนี้ ควรเกี่ยวข้อง สงเคราะห์ หรือควรบำเพ็ญประโยชน์อย่างไร

4.2.7 ปุคคลปโรปรัญญา (ความเป็นผู้รู้จักเลือกบุคคล) รู้ความแตกต่างแห่งบุคคลว่าโดยอัธยาศัย ความสามารถ คุณธรรมและรู้ที่จะปฏิบัติตนต่อบุคคล รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคล โดยอัธยาศัย ความสามารถและคุณธรรม ใครยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้จักที่จะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นๆ ด้วยดีไม่มีคติอะไรจะสัมพันธ์เกี่ยวข้อง รู้จักที่จะใช้ จะยกย่อง จะตำหนิ หรือจะแนะนำสั่งสอนอย่างไร

หลักสัปปุริสธรรม 7 นี้ ย่อมเป็นที่ต้องการของบุคคลผู้มีจิตใจงดงาม หรืออารยชนผู้มีจิตใจห่างไกลจากกิเลสที่นับว่าเป็นคนที่เจริญแล้วด้วยการศึกษา มิใช่คนป่าเถื่อน ดังนั้นสาธุชนหรืออารยชนจึงสามารถสร้างความเจริญและความสงบสุขให้เกิดขึ้นแก่โลกได้ เพราะฉะนั้นผู้ปรารถนาความเจริญและความสงบสุขแก่ตน แก่หมู่คณะของตนและแก่โลก จึงควรอบรมสัปปุริสธรรม 7 ประการนี้ ให้มีความบริบูรณ์ในตนเอง (อริยวงศ์คตญาณ, 2509)

5. วัยเด็กตอนกลาง

5.1 ความหมายของวัยเด็กตอนกลาง

เด็กในช่วงวัย 6 – 10 ปี คือ เด็กที่อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลาง ซึ่งบางที่เรามักจะเรียกเด็กในวัยนี้ว่า “วัยเข้าเรียน” เด็กในช่วงวัยนี้จะต้องเริ่มปรับตัวกับสภาพแวดล้อมใหม่ในโรงเรียน ที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนอนุบาล ดังนั้นการเรียนรู้สภาพแวดล้อมใหม่และการปรับตัวในระยะนี้จึงมีมาก เด็กต้องเรียนรู้การช่วยเหลือตนเองมากขึ้น ทำความรู้จักคนอื่นมากขึ้น ตามใจตนเองน้อยลงและตามใจผู้อื่นมากขึ้น ต้องเข้าใจภาษาที่ผู้อื่นใช้ รวมถึงพยายามใช้ภาษาเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองมากขึ้น ในระยะนี้เด็กจะเห็นความเป็นตนเองและเป็นผู้อื่นชัดเจนยิ่งขึ้น เด็กวัยตอนกลางมีพัฒนาการทางด้านต่างๆ ที่สามารถสรุปได้ ดังนี้ (ทวิวิธมส์ นาคม, 2524)

5.2 ลักษณะของวัยเด็กตอนกลาง

เนื่องด้วยเด็กในช่วงวัยเด็กตอนกลาง มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก จึงส่งผลให้ลักษณะของเด็กในช่วงวัยนี้แตกต่างไปจากเดิมบางประการ โดยสามารถสรุปลักษณะของเด็กในช่วงวัยเด็กตอนกลางได้ (คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2532) ดังนี้

5.2.1 มีความอยากรู้อยากเห็น ในวัยนี้ยังคงอยากรู้อยากเห็นมาก เช่นเดียวกับวัยเด็กตอนต้น อยากรทดลอง อยากร เอง อยากรรวมมือ จึงเรียนหนังสือได้ดีขึ้น จะถามซอกแซกยิ่งขึ้น อยากรทราบเหตุผล อยากรทราบวาสิ่งต่างๆ เกิดได้อย่างไร ทำไมจึงเกิด จึงมักชอบอ่านหนังสือเพื่อหาคำตอบ

5.2.2 มีความสนใจ มีสมาธิและระเบียบวินัย แมในชวงอายุ 6 - 7 ปชวงความสนใจจะสั้น แต่เมื่ออายุ 8 ปชวงความสนใจจะนานขึ้น พยายามทำงานจนเสร็จ สนใจเก็บสะสมสิ่งของหรืองานฝีมือ และอยากฝึกทักษะให้มีความชำนาญเพิ่มขึ้น นักวิชาการถือว่าวัยนี้เปนวัยลอแหลม (Critical period) เนื่องจากเด็กเริ่มพัฒนาความต้องการใฝ่สัมฤทธิผล คือ การสร้างนิสัยวาเปนผู้ประสบความสำเร็จ สำเร็จมากกว่าหรือไม่สำเร็จใให้กับตนเอง ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กบความสามารถของ

เด็กแต่ละคน ในวัยนี้เด็กผู้หญิงจะทำงานด้านการเรียนได้ดีกว่าเด็กผู้ชายในชั้นเดียวกัน เพราะเด็กผู้ชายพัฒนานิสัยการทำงานที่ต่างกว่าความสามารถ

5.2.3 รู้จักตนเอง เริ่มมองเห็นตนเอง วิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ยอมรับความแตกต่างของคนอื่น สนใจการรวม กลุ่มที่เป็นวัยเดียวกัน (Peer group) เริ่มเรียนรู้เอกลักษณ์กลุ่มของตนเอง

ด้วยการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการดังกล่าวข้างต้น ทั้งทางลักษณะภายในและภายนอกของเด็กในช่วงวัยเด็กตอนกลาง จึงทำให้เห็นว่า ช่วงวัยนี้นับเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆ ให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์และมีคุณภาพ

6. พัฒนาการแบบองค์รวมของวัยเด็กตอนกลาง

วีระ สมบูรณ์ (2550) ได้กล่าวถึงคำว่า “องค์รวม” หรือ “holism” holism (วิเศษณ์ว่า holistic) ว่ามาจากรากศัพท์กรีกโบราณ holos แปลว่า ทั้งหมด เป็นคำที่ใช้กันมากที่สุดในปัจจุบัน มีความหมายในรายละเอียดแตกต่างกันออกไปตามแต่กรณี แต่กล่าวโดยรวมแล้วอาจถือได้ว่า คำเหล่านี้ล้วนมุ่งแสดงความหมายถึง “ความเป็นทั้งหมด” ในบริบทของการพิจารณาที่แตกต่างกัน โดยสามารถสรุปได้ว่า องค์รวม คือ แบบแผนเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างมีความหมายในบริบทหนึ่ง ๆ แบบแผนดังกล่าวเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำงานของ การรับรู้และความคิด และในระดับของความคิด ย่อมเป็นการสร้างขึ้น เป็นการอนุมาน หรือกำหนดเค้าโครง เพื่อให้องค์ประกอบต่างๆ เชื่อมโยงกันได้ และมีความหมายสอดคล้องกับบริบทของมัน

คุณากรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2545) ได้กล่าวโดยสรุปว่า พัฒนาการแบบองค์รวม คือ การพัฒนาเด็กแบบ Development of the whole child โดยมีพื้นฐานแนวคิดจาก Progressive Education ที่มี John Dewey เป็นบุคคลสำคัญในแนวคิดนี้ ซึ่งแยกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย (Physical) 2) ด้านอารมณ์ (Emotional) 3) พัฒนาการด้านสังคม (Emotional) และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา (Intellectual)

ด้วยเหตุดังกล่าว ในที่นี้จึงขอสรุปพัฒนาการแบบองค์รวมในด้านต่างๆ ดังนี้

6.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

พัฒนาการทางด้านร่างกาย คือ สามารถควบคุมการทรงตัวและมีทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหวให้ทำงานประสานสัมพันธ์กันกับอวัยวะอื่นๆ ได้มากขึ้น อธิพอลสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีความงอกงามทางกาย ได้แก่ ความสนใจในการเล่นกลางแจ้ง ทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว อวัยวะไม่บ่งพร่องและมีสุขภาพดี สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กมีกิจกรรมเคลื่อนไหว ทำให้กล้ามเนื้อทำงาน

และแข็งแรง (ทวิรัสมิ์ นาคม, 2524) โดยสามารถกล่าวพัฒนาการด้านร่างกายโดยละเอียดได้ (คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2532) ดังนี้

เด็กในช่วงวัยนี้อัตราการเจริญเติบโตจะช้าลงเล็กน้อยแต่เติบโตอย่างสม่ำเสมอ เด็กหญิงจะโตเร็วกว่าเด็กชาย ร่างกายจะขยายออกด้านสวนสูงมากกว่าสวนกว้าง สัดส่วนร่างกายใกล้เคียงผู้ใหญ่มากขึ้น แต่สวนหัวยังคงใหญ่กว่าสวนลำตัว ปาก ขากรรไกร และจมูกใหญ่ได้รูป ลำตัวเล็กได้สัดส่วน คอยาว ออกผาย ท้องราบ แขนขายาว มือเท้าใหญ่ขึ้น ในวัยนี้พัฒนาการด้านร่างกายจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก จนเข้าสู่ระยะวัยรุ่นจึงจะเจริญรวดเร็วอีกครั้งหนึ่ง กล้ามเนื้อและระบบประสาทจะทำงานประสานกันได้ดีขึ้น ประสาทสัมผัสมีการพัฒนาใหม่มีความละเอียดอ่อนขึ้นมีผลต่อการพัฒนาดานการเรียนรู้และสติปัญญาที่ต้องใช้อยู่ประเภทนี้เป็นสื่อ จึงสามารถปฏิบัติได้ดี

อายุ 6 ปี สายตาและกล้ามเนื้อมือยังทำงานประสานกันได้ไม่ดีนัก เพราะพัฒนาการของกล้ามเนื้อไม่เท่ากัน แต่สามารถวิ่งและกระโดดได้คล่องแคล่ว

อายุ 7 ปี มีพลังงานมาก กล้ามเนื้อแข็งแรงขึ้นทำงานประสานกันได้ดีขึ้น โดยเฉพาะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ คือ กล้ามเนื้อขา แขนและหลัง ทำให้สามารถทำกิจกรรมกลางแจ้งได้คล่องแคล่ว เช่น ขี่จักรยาน เล่นฟุตบอล ปั่นเขา สวนกล้ามเนื้อมือจะทำงานประสานกับกล้ามเนื้อตาได้ดีขึ้น ทำให้สามารถโยนของและรับของได้ เขียนหนังสือได้

อายุ 8 ปี มีการเคลื่อนไหวคล่องมากขึ้น ควบคุมกล้ามเนื้อได้ดี เล่นกีฬากลางแจ้งได้ดีขึ้น

อายุ 9 ปี กล้ามเนื้อมัดเล็กเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น มีความคล่องแคล่วในการใช้มือมากขึ้น ตาและมือประสานกันทำงานได้ดี ลายมือเขียนหนังสือดีขึ้น เขียนได้เร็ว ใช้ปลายนิ้วในการจับต้องของเล็กๆ ได้ดี เช่น การเย็บผ้า งานฝีมือ งานประดิษฐ์สิ่งของ สามารถทำงานศิลปะที่ต้องใช้ความประณีตได้เพิ่มขึ้น

กระดูกและฟัน กระดูกจะเจริญเติบโตเกือบเต็มที่ จะขยายยาวขึ้น ทำให้เด็กวัยนี้ดูแก่ง่าง แขนขายาวเนื่องจากมีการขยายด้านสวนสูงมากกว่าสวนกว้าง จะมีความสูงเพิ่มขึ้น 5-6 เซนติเมตร เมื่ออายุได้ 12 ปีจะมีความสูงเพิ่มขึ้น 30-60 เซนติเมตร โดยทั่วไปจะสูงประมาณ 150 เซนติเมตร สวนน้ำหนักจะเพิ่มขึ้นประมาณ 2-3.5 กิโลกรัม เมื่ออายุ 12 ปีจะมีน้ำหนักโดยประมาณ 40 กิโลกรัม กระดูกข้อมือ 6-7 ชิ้น ยังไม่เจริญเต็มที่จะมีกระดูกข้อมือครบ 8 ชิ้น เมื่อถึงวัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ขากรรไกรขยายใหญ่ขึ้น จะมีฟันแท้ซี่แรกงอกเมื่ออายุ 6 ปี และฟันน้ำนมจะเริ่มหัก จะมองเห็นฟันหน้าขึ้นก่อนต่อด้วยเขี้ยวกลาง ฟันกรามซี่ที่หนึ่ง (ซี่ที่ 6 นับจากตรงกลางไปสู ขากรรไกร) ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรามบดและเป็นตัวกัน (Lock teeth) ให้ฟันหน้าซี่อื่นๆ ขึ้น ถูกต้องตามตำแหน่งของฟัน เด็กหญิงจะมีฟันขึ้นเร็วกว่าเด็กชายเล็กน้อย การขึ้นของฟันแท้จะขึ้นแทนฟันน้ำนมไปเรื่อยๆ

ในเด็กตอนปลาย (วัยเรียน) ทั่วไปจะมีฟันแท้ขึ้น 28 ซี่ จากฟันแท้ 32 ซี่ ส่วนที่เหลืออีก 4 ซี่ จะขึ้นครบเมื่อมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น

อวัยวะภายในเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเกือบทุกระบบ เช่น สมองมีน้ำหนักมากขึ้น เจริญเกือบเต็มที่เมื่ออายุ 7 ปี น้ำหนักสมองเป็น 90 เปอร์เซ็นต์ของผู้ใหญ่และจะมีน้ำหนักสมองเท่าผู้ใหญ่เมื่ออายุ 12 ปี ปอดมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีน้ำหนักเป็น 10 เท่าของแรกเกิด อวัยวะย่อยอาหารเจริญเติบโตค่อนข้างช้าในวัยนี้จะมีน้ำหนักเป็น 6 เท่าของแรกเกิด จากสาเหตุที่หัวใจมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับสัดส่วนของร่างกาย จึงทำให้เด็กตอนปลายเหนื่อยง่ายเมื่อมีกิจกรรมที่ต้องใช้พลังงานมาก

อวัยวะเพศเจริญเติบโตยังไม่เต็มที่ แต่เด็กตอนปลายจะมีความตระหนักรู้ถึงบทบาททางเพศ และอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับร่างกายของเพศตรงข้ามในเพศหญิงช่วงอายุ 8-12 ปี จะมีลักษณะเพศชั้นที่สองปรากฏชัดเจน ได้แก่ ตะโพกผายออก ทรวงอกขยาย มีขนขึ้นที่อวัยวะเพศ ทำให้รู้สึกวิตกกังวล มีจิตใจที่จดจ่ออยู่กับเรื่องนี้มาก ส่วนเพศชายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เมื่ออายุ 12-14 ปี จะมีขนขึ้นที่รักแร่และอวัยวะเพศ มีไหลกว้างขึ้น

6.2 พัฒนาการด้านอารมณ์

พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กวัยนี้ยังอยู่ในระดับต่ำ ยังไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ เนื่องจากการถือเอาตนเองเป็นจุดศูนย์กลางเหมือนวัยที่ผ่านมา ดังนั้น พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกจึงไม่นุ่มนวล เมื่อพ้นช่วงวัยนี้ไป เด็กจึงจะมีการเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น เพราะเริ่มเข้าสู่วัยเข้ากลุ่ม ต้องการให้หมู่คณะยอมรับตนเข้าเป็นพวกด้วย (ทวิร์สมี่ นาคม, 2524) โดยสามารถกล่าวพัฒนาการด้านอารมณ์โดยละเอียด (คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2532) ดังนี้

ในช่วงวัยนี้ เด็กจะเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นดีขึ้น รู้จักควบคุมอารมณ์ได้ดีกว่าวัยที่ผ่านมา รู้จักแสดงอารมณ์ได้ในแบบที่สังคมยอมรับทั้งในด้านที่ไม่พึงใจและพึงใจ ลักษณะอารมณ์จะเป็นเช่นเดียวกับวัยเด็กตอนต้น คือ

อารมณ์ในด้านไม่พึงใจ ด้านอารมณ์กลัว เด็กเล็กกลัวสิ่งที่ไม่มีความคุ้นเคย สัตว์และปรากฏการณ์ธรรมชาติ แต่จะกลัวสิ่งที่จะเกิดได้จริง เช่น กลัวความอดอยาก กลัวไม่มีเพื่อน กลัวเรียนไม่ดีหรือกลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัวของตน เป็นต้น แหล่งกำเนิดความกลัว ได้แก่ ประสบการณ์ตรง คำบอกเล่าของผู้อื่น จินตนาการของตนเองและสื่อมวลชน วิธีตอบสนองความกลัว คือ การหนี การสู้และการหลีกเลี่ยงหรือทำตนให้เข้ากับสิ่งนั้น ด้านอารมณ์โกรธ เด็กจะควบคุมความโกรธได้ดีขึ้นและรู้จักวิธีระงับความโกรธได้ด้วย เช่น การคิดแก้แค้นเสียบๆ ในใจ แต่ไม่ทำจริงดังคิดหรือจะบอกเลิกเล่นทันทีทันใด อารมณ์อื่นๆ เช่น ใจน้อย ไม่ชอบให้เพื่อนล้อเลียน อารมณ์ผิดหวังจะ

แสดงออกทันทีแต่ไม่รุนแรงเท่าวัยรุ่น สวนอารมณ์เกลียด อิจฉาริษยา จะรู้จักเก็บอารมณ์ได้ดีขึ้น ไม่แสดงออกมาตรงๆ

อารมณ์ในด้านพึงใจ ด้านความรู้สึกสงสารเห็นใจ เด็กจะมีความรู้สึกสงสารเห็นใจผู้อื่น ตลอดจนถึงสัตว์เลี้ยง เขาใจความรู้สึกผู้อื่นได้ดีเพราะสิ่งแวดล้อมของเด็กกว้างขวางขึ้น ความรักความเบิกบานจะแสดงความร่าเริงมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น วัยนี้จะมีอารมณ์ดีเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเมื่อขณะอยู่ในกลุ่มเด็กในวัยนี้ยังมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย เพราะเด็กต้องปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่หลายอย่าง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงกิจวัตรประจำวันเมื่อไปโรงเรียน การทำตามกฎระเบียบและคำสั่งต่างๆ แทนการทำตามใจตนเองดังที่เคยผ่านมา การแข่งขันกันในเรื่องการเรียนหรือปัจจัยด้านร่างกาย เช่น รู้สึกเหนื่อยหรือหิวก็ทำให้เด็กกังวล หงุดหงิดและมีอารมณ์รุนแรงได้

นอกจากนี้อารมณ์ในด้านไม่พึงใจและอารมณ์ในด้านพึงใจ นับเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์สุนทรียะให้กับเด็ก เป็นการพัฒนาในด้านอารมณ์และความรู้สึกของเด็กให้มีจิตใจที่ละเอียดอ่อน ไวต่อการรับรู้ในสิ่งเร้าทางความงาม สอดคล้องกับ หอมหวล บัระภา (2554) กล่าวว่า “สุนทรียภาพ” เป็นความรู้สึกที่บริสุทธิ์ที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาหนึ่ง ลักษณะของอารมณ์หรือความรู้สึกนั้น คือ พอใจ (Interested) ไม่พอใจ (Disinterested) เพลิดเพลินใจ (Pleasure) ทุกข์ใจ (Unpleasure) กินใจ (Empathy) อารมณ์หรือความรู้สึกดังกล่าวนี้จะพาให้เกิดอาการลืมตัว (Attention span) และเปลือใจ (Psychical distance) อารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้นเกิดจากการสัมผัสกับอารมณ์หรือวัตถุ (Objects) ใดวัตถุหนึ่ง ที่มีลักษณะสวย (Beautiful) ติดตาตืดใจ (Picturesque) และเลอเลิศ (Sublime)

อ้างอิงจาก The Development of Critical and Aesthetic Response The ability to observe and inquire about images proceeds in a developmental fashion (Wolf, 1988) ส่งผลให้สามารถสรุประดับพัฒนาการทางสุนทรียะตามช่วงวัย 6 – 10 ปีได้ ดังนี้

อายุตั้งแต่ 4 – 7 ปี เป็นวัยที่เด็กมีการพัฒนาทักษะการชมและเข้าใจภาพได้ดี รวมถึงสามารถตีความโดยใช้พื้นฐานจากเหตุการณ์และประสบการณ์ที่ผ่านมา เช่นเดียวกับที่พวกเขาสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่พวกเขาได้เห็นแล้วทำให้พวกเขาสับสน และทำให้เกิดการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาต้องการ โดยคำถามที่มักพบบ่อยจะถูกจำกัดให้อยู่ภายใต้สิ่งที่พวกเขาเป็นมากกว่าวิธีการที่จะเป็น

อายุตั้งแต่ 8 – 12 ปี นักเรียนมีความสามารถในการทำความเข้าใจระบบภาพ ในฐานะผู้สังเกต พวกเขาสามารถเข้าใจแนวคิดของการกระทำและเรื่องราว (รูปแบบ, ประเภท) และพัฒนามโนทัศน์ สำหรับการมองเห็นว่า ภาพนี้สร้างอย่างไร ไม่ใช่การอธิบายสิ่งที่เรียบง่ายแต่เป็นการอธิบายเกี่ยวกับภาพนี้ต้องการการสื่อถึงอะไร

6.3 พัฒนาการด้านสังคม

พัฒนาการทางด้านสังคม เด็กวัยนี้จะมีปัญหาในการคบเพื่อนมากน้อยเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางบ้านที่เด็กได้ประสบการณ์มา เด็กที่ไม่ต้องการมีเพื่อนเล่นและเล่นแต่เฉพาะกับเพื่อนสนิท จะทำให้ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยาก การใช้แรงเสริมของพ่อแม่และครูจะช่วยขจัดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ สนามสำหรับการเล่นเป็นตัวช่วยสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เด็กในช่วงวัยนี้ทั้ง 2 เพศยังคงเล่นด้วยกันได้ แต่มักจะชอบเล่นกับเพศเดียวกัน วัยเดียวกันมากกว่า ในระยะสิ้นสุดของวัยนี้ เด็กเริ่มอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และเห็นความสำคัญของกลุ่มเพื่อนมากยิ่งขึ้นทุกที (ทวิริสมี นาคม, 2524) โดยสามารถกล่าวพัฒนาการด้านสังคมโดยละเอียดได้ (คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2532) ดังนี้

เด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านสังคมเด่นมาก โดยเฉพาะการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นทั้งในบ้านและนอกบ้าน ทั้งกลุ่มวัยเดียวกันและวัยผู้ใหญ่จะมีสัมพันธภาพกับผู้ใหญ่นอกบ้านมากขึ้น สวนสังคมกับกลุ่มเพื่อน มักจะเป็นสังคมเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกัน มีการเรียนรู้กติกาการเล่นและกติกาสังคม ซึ่งเหมาะสำหรับฝึกเด็กวัยนี้ให้เรียนรู้และฝึกฝนกิจกรรมประเภททักษะต่างๆ เช่น การร้องรำทำเพลง การกีฬา การดนตรี งานบ้านและสุนิษัยต่างๆ ซึ่งจะติดตัวเด็กไปตลอดชีวิต จากการศึกษาของเพอร์และบัสเซย์ พบว่า เด็กที่มีสัมพันธภาพเชิงลบกับผู้ใหญ่จะเป็นคนอันธพาลและจิตใจไม่อยู่กับร่องกับรอย เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จะเป็นพ่อแม่หรือเพื่อนที่เลว รักใคร่จริงจังและจริงจังไม่ปน สวนเด็กที่มีสัมพันธภาพเชิงบวกกับผู้ใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีพื้นฐานบุคลิกภาพมั่นคง สุขภาพดี ปรับตัวทางจิตหรือสังคมได้ดี สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ ได้ดี เช่น การมีศักดิ์ศรีแห่งตน (Self-esteem) ความรู้สึกมั่นคงทางใจ ความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง (Self-worth) รู้จักตน (Self-awareness) และรักผู้อื่นเป็น เมื่อศึกษาในแต่ละช่วงพบ ว่า วัยเด็กตอนปลายจะมีพัฒนาการด้านสังคม ดังนี้

อายุ 6 ปี รู้จักแบ่งของเล่นหรือขนมใหญ่ผู้อื่น ซึ่งเดิมพอใจจะเป็นผู้รับแต่ฝ่ายเดียว

อายุ 7 ปี สามารถจัดระบบระเบียบให้กับตนเอง เตรียมตัวเองในการไปโรงเรียน ตลอดทั้ง เครื่องใช้ในการเรียน เริ่มตรงต่อเวลา เด็กผู้หญิงจะชมนองลง โดยชอบเล่นเกี่ยวกับการ บาน การเรือนมากกว่าการกระโดด การปนปาย ชอบระบายสี ตัดเย็บเสื้อผ้าตุ๊กตา กระดาษ สวนเด็กผู้ชาย ชอบเล่นเครื่องมือ เปนช่างซ่อมรถ ทหาร ตำรวจ ชอบเครื่องบิน รถรบ

อายุ 8 ปี อานหนังสือพิมพ์เรื่องสัตว์ นวนิยาย ได้เข้าใจดีขึ้น มีมารยาทในสังคม พอสมควร มีความสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไป ชอบเล่นเปนหมู่ ไม่ชอบเล่นคนเดียว จะมีระเบียบของ ตนเองในเรื่องการกิน การนอน และการขับถ่ายที่เป็นแบบแผนของตนเอง เช่น จัดทำเตียงนอนให้

เรียบร้อย เช็ดถูพื้นหรือโตะเมื่อทำนมหรือน้ำหวานหก พับเสื้อผ้าที่ซักรแล้วและนำเสื้อผ้าที่แห้งแล้วไปแขวนที่ราวในตู้เสื้อผ้า จัดเก็บของตนเองให้เป็นทางให้เรียบร้อย จัดโต๊ะอาหารไต่เรียบร้อย

อายุ 9 ปี ชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับธรรมชาติ เรื่องสัตว์และการผจญภัยมากขึ้น พบการอ่านหนังสือเทพนิยายน้อยลง แต่ยังชอบอ่านการ์ตูน รู้จักมารยาทของสังคมดีขึ้นเข้ากับเพื่อนฝูงและกลุ่มได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง รักความยุติธรรม ถ้าทำผิดจะยอมรับผิด รักหมู่คณะ ยกย่องเพื่อนที่เป้นเพศเดียวกัน เลียนแบบกันเองในกลุ่ม ในเรื่องการแต่งตัวและกิริยาทาท่าง อาจมีภาษาที่เข้าใจกันเฉพาะภายในกลุ่ม จะพยายามปรับพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมกับบทบาททางเพศ

อายุ 10 ปี มีความเป็นระเบียบในกรทำกิจวัตรประจำวันเพิ่มขึ้น แสดงออกถึงความสามัคคีของหมู่คณะ พยายามทำในสิ่งที่ดีและสามารถให้คำแนะนำเพื่อนนักเรียนด้วยกันได้ รู้จักเห็นอกเห็นใจเพื่อนฝูง ติดเพื่อนมากกว่าอยู่บ้าน เมื่อเข้ากลุ่มจะวิพากษ์วิจารณ์ครูหรือกลุ่มเพื่อนต่างเพศ ในช่วงนี้จะรับผิดชอบตนเองได้ดีขึ้น คือ ทำความสะอาดห้อง ช่วยงานซักรีดเสื้อผ้า เอาขยะไปทิ้ง ช่วยทำอาหาร จัดเตรียมอาหารไต่ ช่วยดูแลสนามหญ้าและต้นไม้ จัดเก็บหนังสือ เขาชั้นหนังสือเรียบร้อย

อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญสำหรับเด็กวัยนี้ คือ การเรียนรู้ ผกผันทักษะการมีสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อนในชีวิตประจำวัน ซึ่งสิ่งนี้จะมีประโยชน์ต่อเด็ก 3 ประการด้วยกัน คือ 1) สอนให้รู้จักปรับตัวเข้ากับกลุ่ม สามารถเล่นด้วยกันได้ โดยรู้จักยืดหยุ่นปรับตัว และรู้จักปรับเกมส์การเล่นให้เข้ากับความต้องการของกลุ่ม 2) สอนให้รู้จักกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ทางสังคมของกลุ่ม 3) ช่วยให้เด็กมีประสบการณ์อย่างใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน ทำให้เรียนรู้บทบาทต่างๆ ที่เหมาะสมตามเพศ มีเพื่อนรักที่รู้จักกัน มีโลกทัศน์ที่กว้างขวางกว่าเดิม ทำให้ยอมรับถึงความแตกต่างของสิ่งต่างๆ ไดงาย

6.4 พัฒนาการด้านปัญญา

พัฒนาการทางด้านปัญญา จะมีปัญญาเพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากการที่เด็กมีวุฒิภาวะทางกายเพิ่มขึ้น มีพลังงานมาก มีประสบการณ์กว้างขวางกว่าเดิมซึ่งได้จากการอ่าน การได้ฟัง การท่องเที่ยว และการได้ลงมือทำเอง (ทวิร์สมี่ นาคม, 2524) โดยสามารถกล่าวพัฒนาการด้านปัญญาโดยละเอียดได้ ดังนี้

เด็กในช่วงวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านสติปัญญาถึงระดับสามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนได้รับทางประสาทสัมผัส และนำสิ่งที่ได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส ได้รู้มารวบรวมอย่างมีระบบแบบแผน รู้จักสัญลักษณ์และความหมายของสิ่งต่างๆ รู้จักวางแผนและดัดแปลงแก้ไขการกระทำต่างๆ อย่างมีเหตุผล โดยทั่วไปวัยเด็กตอนปลายจะมีพัฒนาการด้านสติปัญญา (คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2532) ดังนี้

ความเข้าใจในเชิงอนุรักษ์ เขาใจว่าวัตถุแม่เปลี่ยนแปลง รูปลักษณะภายนอก แทจจริง แลวก็ยังคงสภาพเดิมในบางลักษณะใด ซึ่งลักษณะของวัตถุจะสามารถ รับรู้ได้ใน 3 ลักษณะ คือ ปริมาณ น้ำหนักและปริมาตร พบว่าวัยเด็กตอนปลายสามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาตรได ดีกว่าวัยเด็กตอนต้น ทั้งนี้เนื่องจากความเข้าใจเชิงปริมาตรต้องอาศัยความเข้าใจเชิงนามธรรม มากกว่าจึงค่อนข้างยาก

ความเข้าใจรูปธรรม เป็นพัฒนาการทางความคิดทั่วไป เด็กสามารถแยกแยะ มองเห็นความแตกต่างและรายละเอียดของสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น มีความสามารถทางสัญลักษณ์ถ้อยคำ คือ สามารถใช้ภาษาและคิดด้วยสัญลักษณ์เชิงจำนวนหรือสัญลักษณ์เชิงคณิตศาสตร์ได้ นับเลขย้อนหลังได้ ท่องสูตรคูณได้และรู้จักดูนาฬิกา

ความเข้าใจเชิงเหตุผล รู้จักคิดว่าอะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล เด็กฉลาดรู้จักการ วิพากษ์วิจารณ์เข้าใจกฎระเบียบและคำสั่งดีขึ้น จึงเหมาะที่จะสอนและฝึกระเบียบวินัย เด็กที่มีผลการ เรียนดีจะทำให้เป็นเด็กวัยเรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีความภาคภูมิใจในตนเอง มั่นใจที่จะคิดหรือกระทำ ในสิ่งที่ตนเองเห็นว่ามีเหตุผลถูกต้อง

ความเข้าใจภาษา เมื่ออายุ 7 ปี เด็กจะสามารถพูดได้คล่อง เข้าใจความหมาย แสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล ชอบอ่านหนังสือ และรู้ความหมายของคำต่างๆ ได้ดีแต่ไม่ทุกคำ สามารถอ่านหนังสือไปพร้อมๆ กับฟังวิทยุ ฟังเพลง ดูโทรทัศน์ได้ด้วย เมื่ออายุ 8 ปี สามารถเข้าใจ ภาษาเขียนได้ดี คิดเลขในใจได้ เมื่ออายุ 9 ปี สามารถเขียนบรรยายเล่าเรื่องได้ดี บรรยายภาพได้ อายุ 10 ปี สามารถใช้สำนวนภาษาในการเขียนและการพูดได้ดี สามารถแสดงความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์ได้ทั้งด้านบวกและลบ

จากการศึกษาแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget, 1967) เกี่ยวกับพัฒนาการทาง สติปัญญา เพียเจต์ ได้กล่าวว่า พัฒนาการทางด้านสติปัญญาเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของ เด็กที่เกิดกระบวนการปรับตัว เรียกว่า การซึมซาบหรือการดูดซึม (Assimilation) ประสบการณ์ต่างๆ จากสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับโครงสร้างทางด้านสติปัญญา หรือเป็นการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation) เมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ จึงต้องปรับโครงสร้าง ทางสติปัญญาให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ที่ ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง โดยพัฒนาการทางด้าน สติปัญญาของเด็กได้เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่วัยแรกเกิด จนกระทั่งเข้าสู่วัยรุ่น สามารถแบ่งขั้นพัฒนาการเป็น 4 ระยะ

ระยะที่ 1 ระยะประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (The Sensori-motor Period) พัฒนาการในระยะนี้ เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุ 2 ปี เด็กสามารถรับรู้และมีการ เคลื่อนไหวร่างกาย เพียเจต์เชื่อว่า การรับรู้และการเคลื่อนไหวร่างกายได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่เริ่มแรกของ ชีวิต ระยะนี้เด็กไม่สามารถใช้ภาษาและกระทำกิจกรรมต่างๆ ได้ แต่สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ เช่น

วัตถุ สิ่งของ ฯลฯ โดยอาศัยปฏิภิกิริยาสะท้อนแบบง่ายๆ เช่น ความสามารถในการดู การกลืน การจับ คว้า การร้องไห้

ระยะที่ 2 ระยะการคิดก่อนปฏิบัติการ (Period of Preoperational Thought) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 2 – 7 ปี แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 เป็นขั้นก่อนมีความคิดรวบยอด (Pre-conceptual) มีอายุระหว่าง 2 – 4 ปี และช่วงที่ 2 เป็นขั้นของการเริ่มเกิดมีความคิดและความเข้าใจ (Intuitive Thought) มีอายุระหว่าง 4 – 7 ปี ระยะนี้พฤติกรรมกรรมการกระทำและการคิดที่ต้องใช้สัญลักษณ์ ซึ่งอาศัยการทำงานของสมองมากขึ้น ลักษณะพัฒนาการทางด้านความคิดใน ระยะที่ 2 คือ พัฒนาการทางด้านภาษาและความคิดเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เด็กสามารถถ่ายทอด ความหมายโดยการใช้ภาษา นอกจากนั้นเด็กให้ความสนใจในสิ่งแวดล้อม แม้ว่าจะไม่เข้าใจเรื่อง น้ำหนัก ความยาว ปริมาณหรือปริมาตรก็ตาม แต่เด็กมีความคิดว่าวัตถุนั้นหายไปและสามารถ เปลี่ยนแปลงรูปได้ เช่น เด็กอายุ 5 ปี มองเห็นแก้วและฝาแก้วจำนวนเท่ากัน แต่เด็กจะตอบว่า มีจำนวนแก้วมากกว่าฝาแก้ว เพราะการไม่รับรู้สิ่งที่เป็นนามธรรม แต่รับรู้แค่ว่าแก้วมีความใหญ่กว่า ฝาแก้ว

ระยะที่ 3 ระยะปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรม (Period of Concrete Operation) เกิดกับเด็กอายุ 7 – 11 ปี โดยเด็กจะมีความคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์แบบรูปธรรมเป็นสิ่งที่ จับต้องได้ ระยะนี้เด็กสามารถรับรู้ความคิดเห็นของผู้อื่นได้ ภาษาที่ใช้จะมีการโต้ตอบตามแบบที่คนใน สังคมนิยมใช้กัน แก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ใช้เหตุผลจากสิ่งที่มองเห็น เข้าใจวัตถุในลักษณะ มากกว่าและน้อยกว่า มีความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งทั้งหมดและความสัมพันธ์บางส่วนได้

ระยะที่ 4 ระยะปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Period of Formal Operation) มีอายุระหว่าง 11 – 15 ปี เด็กจะมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ทุกอย่าง เด็กคิดหาเหตุผลได้ อย่างแท้จริง ระยะนี้โครงสร้างสติปัญญาของเด็กจะมีวุฒิภาวะสูงสุด (Maturity) และเมื่อเด็กพ้นระยะ ปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรมไปแล้ว เด็กจะไม่มี การปรับปรุงโครงสร้างเกี่ยวกับการคิดต่อไป การ แก้ปัญหาของเด็กในระยะนี้เป็นช่วงเวลาที่ตรงกับระยะวัยรุ่นจะสามารถแก้ปัญหาได้ดี แม้จะเป็น ปัญหาที่สลับซับซ้อน ปัญหาสมมติหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอนาคต เพราะในวัยนี้เป็นวัยที่มีความสามารถในการคิดหาเหตุผลและแก้ปัญหาในลักษณะที่เป็นนามธรรมได้ ดังนั้น โครงสร้าง ทางด้านสติปัญญาและความคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กจะสมบูรณ์และมีคุณภาพการคิดสูงสุดเมื่ออายุ ได้ประมาณ 15 ปี

7. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 และพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง

หลักสัปปุริสธรรมเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมการเป็นบุคคลอันสมบูรณ์ จึงสามารถนำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (อายุ 6 – 10 ปี) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านปัญญา ซึ่งส่งผลต่อกันและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนี้

ธัมมัญญตา (รู้จักเหตุ) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กวัยกลาง คือ เด็กในช่วงวัยนี้ร่างกายอยู่ในระยะของการพัฒนาและเจริญเติบโต เด็กมีความสามารถในการรับรู้ความต้องการของสรรพสิ่งรอบตัว เปิดรับและเรียนรู้ประสบการณ์จากสังคมระดับต่างๆ ได้แก่ บ้าน โรงเรียน หรือชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือการลงมือกระทำ เพื่อสร้างให้เกิดความเข้าใจและคุณค่าของสิ่งต่างๆ อีกทั้งเด็กในช่วงวัยนี้มักให้ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ ด้วย

อตัณญตา (รู้จักผล) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กวัยกลาง คือ เด็กวัยนี้สามารถใช้สายตากับมือทำงานประสานสัมพันธ์กันได้ดี แต่ยังคงขาดความประณีต รวมถึงเด็กรู้ถึงสิ่งที่ตามมาในกิจกรรมต่างๆ ที่กระทำแล้วได้รับการยอมรับ มีการแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่มากระตุ้น โดยแสดงออกทางพฤติกรรม สีหน้า อารมณ์ เป็นต้น และมีความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รู้จักการใช้ปัญญาเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเอง

อัตตัญญตา (รู้จักตน) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กวัยกลาง คือ เด็กในวัยนี้จะมีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะจากสิ่งใกล้ตัว เด็กจะไวต่อความรู้สึกต่างๆ แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญของตนเอง เด็กจึงเริ่มรู้จักการควบคุมอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสม เริ่มเรียนรู้การปรับตัวในการเข้าสังคม มีความปรารถนาให้ตนเป็นที่ยกย่องและรักใคร่ของผู้อื่น เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เปิดรับประสบการณ์อย่างเต็มที่ โดยปราศจากเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์

มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กวัยกลาง คือ เด็กวัยนี้ยังขาดความระมัดระวังและความรอบคอบ ขาดการรู้จักประมาณในการใช้ทรัพยากรต่างๆ แต่จะเริ่มเรียนรู้ข้อบกพร่องของตน รู้จักการวิจารณ์ตนเองภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเด็กจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ เช่น เจตคติ ความรู้ หรือสติ ในการเข้าสังคมและการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการประยุกต์ประสบการณ์ต่างๆ ที่สั่งสมมา เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานหรือในชีวิตประจำวัน

กาลัญญตา (รู้จักกาล) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กวัยกลาง คือ เด็กวัยนี้เริ่มรู้จักการลำดับเวลา ก่อน/หลัง โดยเวลาส่วนใหญ่มักใช้ไปกับกิจกรรมการต่างๆ รู้จักการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างถูกกาลเทศะ เรียนรู้การแสดงอารมณ์ให้เหมาะสมกับเวลาและเหตุการณ์ต่างๆ มีการวางแผนหรือเชื่อมโยงเวลากับการปฏิบัติงาน

ปรีสัญญฤตา (รู้จักชุมชน) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กวัยกลาง คือ เด็กเรียนรู้ทักษะต่างๆ ในการอยู่ร่วมกันกับเพื่อน สนใจการทำงานหรือปฏิบัติตนร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยมีกติกาหรือเกณฑ์เป็นสิ่งควบคุมในการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ซึ่งเพื่อนจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาร่างกายของเด็กในวัยนี้ เริ่มเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนร่วม

บุคคลัญฤตา (รู้จักบุคคล) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กวัยกลาง คือ เด็กในช่วงวัยนี้เพศหญิงจะเจริญเติบโตเร็วกว่าเพศชาย เริ่มเกิดการเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างเพศ รู้จักการใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกหรือความต้องการของตนต่อผู้อื่น อีกทั้งให้ความสำคัญกับบทบาทของบุคคล เช่น เชื่อฟังพ่อแม่มากกว่าเพื่อน แต่เชื่อฟังครูมากกว่าพ่อแม่ เริ่มเรียนรู้ที่จะชื่นชมผลงานของผู้อื่น

จากการอธิบายดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของหลักธรรมสัปปุริสธรรม และ ทฤษฎีพัฒนาการของเด็กวัยตอนกลาง (อายุ 6 – 10 ปี) ทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และ ด้านปัญญา ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อกัน ดังนั้นการนำหลักธรรมสัปปุริสธรรมมาใช้พัฒนาผู้เรียนในช่วงวัยเด็กตอนกลางแบบองค์รวม สามารถที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้มีความสมบูรณ์พร้อมได้ตามลำดับขั้น

8. รูปแบบการสอน

8.1 ความหมายของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดเรียนการสอนที่จัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎีหลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ มีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ เข้าช่วย ทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้น เป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ทดสอบแล้วว่ามีประสิทธิภาพสามารถใช่เป็นแบบแผนได้ (ทิตินา แชมมณี, 2551)

8.2 รูปแบบการสอนแบบต่างๆ

8.2.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) (ทิตินา แชมมณี, 2550)

รูปแบบการเรียนการสอนในหมวดนี้ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอาจอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด รูปแบบที่คัดเลือกมานำเสนอในที่นี้มี 5 รูปแบบ ดังนี้

- 1) รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์
- 2) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย

3) รูปแบบการเรียนการสอนโดยการนำเสนอโมทัศน์กว้างล่วงหน้า 4) รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ และ 5) รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก

8.2.1.1 รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model) คือ การเรียนรู้มโนทัศน์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น สามารถทำได้โดยการค้นหาคุณสมบัติเฉพาะที่สำคัญของสิ่งนั้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่ใช่และไม่ใช่สิ่งนั้นออกจากกันได้

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์ของเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างเข้าใจ และสามารถให้คำนิยามของมโนทัศน์นั้นด้วยตนเอง

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ผู้สอนเตรียมข้อมูลสำหรับให้ผู้เรียนฝึกหัดจำแนก ผู้สอนเตรียมข้อมูล 2 ชุด ชุดหนึ่งเป็นตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน อีกชุดหนึ่งไม่ใช่ตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอนในการเลือกตัวอย่างข้อมูล 2 ชุดข้างต้น ผู้สอนจะต้องเลือกหาตัวอย่างที่มีจำนวนมากพอที่จะครอบคลุมลักษณะของมโนทัศน์ที่ต้องการนั้น ถ้ามโนทัศน์ที่ต้องการสอนเป็นเรื่องยากและซับซ้อนหรือเป็นนามธรรม อาจใช้วิธีการยกเป็นตัวอย่างเรื่องสั้นๆ ที่ผู้สอนแต่งขึ้นเองนำเสนอแก่ผู้เรียน ผู้สอนเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมจะใช้นำเสนอตัวอย่างมโนทัศน์ เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะต่าง ๆ ของมโนทัศน์ที่ต้องการสอนอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 2 ผู้สอนอธิบายกติกาในการเรียนให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจตรงกัน ผู้สอนชี้แจงวิธีการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจก่อนเริ่มกิจกรรมโดยอาจสาธิตวิธีการและให้ผู้เรียนลองทำตามที่ผู้สอนบอกจนกระทั่งผู้เรียนเกิดความเข้าใจพอสมควร

ขั้นที่ 3 ผู้สอนเสนอข้อมูลตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน และข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน

ขั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนบอกคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งที่ต้องการสอน จากกิจกรรมที่ผ่านมาในขั้นต้นๆ ผู้เรียนจะต้องพยายามหาคุณสมบัติเฉพาะของตัวอย่างที่ใช่และไม่ใช่สิ่งที่ผู้เรียนต้องการสอนและทดสอบคำตอบของตน หากคำตอบของตนผิดผู้เรียนก็จะต้องหาคำตอบใหม่ซึ่งก็หมายความว่าต้องเปลี่ยนสมมติฐานที่เป็นฐานของคำตอบเดิม ด้วยวิธีนี้ผู้เรียนจะค่อย ๆ สร้างความคิดรวบยอดของสิ่งนั้นขึ้นมา ซึ่งก็จะมาจากคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งนั้นนั่นเอง

ขั้นที่ 5 ให้ผู้เรียนสรุปและให้คำจำกัดความของสิ่งที่ต้องการสอนเมื่อผู้เรียนได้รายการของคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งที่ต้องการสอนแล้ว ผู้สอนให้ผู้เรียนช่วยกันเรียบเรียงให้เป็นคำนิยามหรือคำจำกัดความ

ขั้นที่ 6 ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายร่วมกันถึงวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการหาคำตอบให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

เนื่องจากผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์จากการคิดวิเคราะห์และตัวอย่างที่หลากหลาย ดังนั้นผลที่ผู้เรียนจะได้รับโดยตรง คือ จะเกิดความเข้าใจในมโนทัศน์นั้น และได้เรียนรู้ทักษะการสร้างมโนทัศน์ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์อื่นๆต่อไปได้ รวมทั้งช่วยพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลโดยการอุปนัย (Inductive reasoning) อีกด้วย

8.2.1.2 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย (Gagne's Instructional Model) มี 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้ของกานเยอธิบายว่าปรากฏการณ์การเรียนรู้มีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ 1) ผลการเรียนรู้หรือความสามารถด้านต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภท คือ ทักษะทางปัญญา (Intellectual skill) ซึ่งประกอบด้วยกำแนกแยกแยะ การสร้างความคิดรวบยอด การสร้างกฎ การสร้างกระบวนการหรือกฎขั้นสูง ความสามารถด้านต่อไป คือ กลวิธีในการเรียนรู้ (cognitive strategy) ภาษาหรือคำพูด (Verbal information) ทักษะการเคลื่อนไหว (Motor skill) และ เจตคติ (Attitude) 2) กระบวนการเรียนรู้และจดจำของมนุษย์ มนุษย์มีกระบวนการจัดกระทำข้อมูลในสมอง ซึ่งมนุษย์จะอาศัยข้อมูลที่สะสมไว้มาพิจารณาเลือกจัดกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และขณะที่กระบวนการจัดกระทำข้อมูลภายในสมองกำลังเกิดขึ้น เหตุการณ์ภายนอกร่างกายมนุษย์มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมหรือการยับยั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในได้ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนกานเย จึงได้เสนอแนะว่า ควรมีการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละประเภท ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ภายในสมอง โดยจัดสภาพการณ์ภายนอกให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ภายในของผู้เรียน

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ได้อย่างดี รวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

การเรียนการสอนตามรูปแบบของกานเย ประกอบด้วย การดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนรวม 9 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้า หรือสิ่งที่จะเรียนรู้ได้ดี

ขั้นที่ 2 การแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนให้ผู้เรียนทราบ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความคาดหวัง

ขั้นที่ 3 การกระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิม เป็นการช่วยให้ผู้เรียนดึงข้อมูลเดิมที่อยู่ในหน่วยความจำระยะยาวให้มาอยู่ในหน่วยความจำเพื่อใช้งาน (working memory) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 การนำเสนอสิ่งเร้าหรือเนื้อหาสาระใหม่ ผู้สอนควรจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิ่งเร้านั้นอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการเลือกรับรู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 การให้แนวการเรียนรู้ หรือการจัดระบบข้อมูลให้มีความหมาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น

ขั้นที่ 6 การกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสาระที่เรียน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

ขั้นที่ 7 การให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียน และข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน

ขั้นที่ 8 การประเมินผลการแสดงออกของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 9 การส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอย่างพอเพียงและในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่นๆ ได้

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

เนื่องจากการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้ จัดขึ้นให้ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และจดจำของมนุษย์ ดังนั้น ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้สาระที่นำเสนอได้อย่างดี รวดเร็วและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน นอกจากนั้นผู้เรียนยังได้เพิ่มพูนทักษะในการจัดระบบข้อมูล สร้างความหมายของข้อมูล รวมทั้งการแสดงความสามารถของตนด้วย

8.2.1.3 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการนำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า (Advance Organizer Model) การนำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า (Advanced Organizer) เพื่อการเรียนรู้ที่มีความหมาย (meaningful verbal learning) การเรียนรู้จะมีความหมายเมื่อสิ่งที่เรียนรู้สามารถเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของผู้เรียน ดังนั้น ในการสอนสิ่งใหม่ สาระความรู้ใหม่ ผู้สอนควรวิเคราะห์หาความคิดรวบยอดย่อย ๆ ของสาระที่จะนำเสนอ จัดทำผังโครงสร้างของความคิดรวบยอดเหล่านั้น แล้ววิเคราะห์หาโมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดที่กว้างครอบคลุมความคิดรวบยอดย่อยๆ ที่จะสอน หากครูนำเสนอโมโนทัศน์ที่กว้างดังกล่าวแก่ผู้เรียน ก่อนการสอนเนื้อหาสาระใหม่

ขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้สาระใหม่ ผู้เรียนจะสามารถ นำสาระใหม่นั้นไปเกาะเกี่ยวเชื่อมโยงกับ
มโนทัศน์กว้างที่ให้ไว้ล่วงหน้า แล้วทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระข้อมูลต่างๆ
อย่างมีความหมาย

ข. กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 การจัดเตรียมมโนทัศน์กว้าง โดยการวิเคราะห์
หามโนทัศน์ที่กว้างและครอบคลุมเนื้อหาสาระใหม่ทั้งหมด มโนทัศน์ที่กว้างนี้ ไม่ใช่สิ่งเดียวกับ
มโนทัศน์ใหม่ที่จะสอน แต่จะเป็นมโนทัศน์ในระดับที่เหนือขึ้นไปหรือสูงกว่า ซึ่งจะมีลักษณะเป็น
นามธรรมมากกว่า ปกติมักจะเป็นมโนทัศน์ของวิชานั้นหรือสาขาวิชานั้น ควรนำเสนอ มโนทัศน์กว้างนี้
ล่วงหน้าก่อนการสอน จะเป็นเสมือนการ “preview” บทเรียน ซึ่งจะเป็นคนละอย่างกับการ “over
view” หรือการให้ดูภาพรวมของสิ่งที่จะสอน การนำเสนอภาพรวมของสิ่งที่จะสอน การทบทวน
ความรู้เดิม การซักถามความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน การบอก
วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเหล่านี้ ไม่นับว่าเป็น “advance organizer” ซึ่งจะต้องมีลักษณะ
ที่กว้างครอบคลุม และมีความเป็นนามธรรมอยู่ในระดับสูงกว่าสิ่งที่จะสอน

ขั้นที่ 2 การนำเสนอ มโนทัศน์กว้าง มีขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์ของบทเรียน 2) ผู้สอนนำเสนอ มโนทัศน์กว้างด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การ
บรรยายสั้นๆ แสดงแผนผังมโนทัศน์ ยกตัวอย่างหรือใช้การเปรียบเทียบ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การนำเสนอเนื้อหาสาระใหม่ของบทเรียน ผู้สอน
นำเสนอเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ตามปกติแต่ในการนำเสนอ ผู้สอน
ควรกล่าวเชื่อมโยงหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่ให้ไว้ล่วงหน้าเป็นระยะๆ

ขั้นที่ 4 การจัดโครงสร้างความรู้ ผู้สอนส่งเสริม
กระบวนการจัดโครงสร้าง ความรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ส่งเสริมการผสมผสานความรู้
กระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนรู้ และทำความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น
1) อธิบายภาพรวมของเรื่องที่เรียน 2) สรุปลักษณะสำคัญของเรื่อง 3) บอกหรือเขียนคำนิยามที่
กะทัดรัดชัดเจน 4) บอกความแตกต่างของสาระในแง่มุมต่างๆ 5) อธิบายว่าเนื้อหาสาระที่เรียน
สนับสนุนหรือส่งเสริมมโนทัศน์กว้างที่ให้ไว้ล่วงหน้าอย่างไร 6) อธิบายความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหา
สาระใหม่กับมโนทัศน์กว้างที่ให้ไว้ล่วงหน้า 7) ยกตัวอย่างเพิ่มเติมจากสิ่งที่เรียน 8) อธิบาย
แก่นสำคัญของสาระที่เรียนโดยใช้คำพูดของตัวเอง 9) วิเคราะห์สาระในแง่มุมต่างๆ

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

ผลโดยตรงที่ผู้เรียนจะได้รับก็คือ เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระและข้อมูลของบทเรียนอย่างมีความหมาย เกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียนและสามารถจัดโครงสร้างความรู้ของตนเองได้ นอกจากนั้นยังได้พัฒนาทักษะและอุปนิสัยในการคิดและเพิ่มพูนความใฝ่รู้

8.2.1.4 รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ (Memory Model)

รูปแบบนี้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลัก 6 ประการ ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ (awareness) ซึ่งกล่าวว่า การที่บุคคลจะจดจำสิ่งใดได้ดีนั้น จะต้องเริ่มจากการรับรู้สิ่งนั้นหรือการสังเกตสิ่งนั้นอย่างตั้งใจ 2) การเชื่อมโยง (association) กับสิ่งที่รู้แล้วหรือจำได้ 3) ระบบการเชื่อมโยง (link system) คือระบบในการเชื่อมความคิดหลายความคิดเข้าด้วยกันในลักษณะที่ความคิดหนึ่งจะไปกระตุ้นให้สามารถจำอีกความคิดหนึ่งได้ 4) การเชื่อมโยงที่น่าขบขัน (ridiculous association) การเชื่อมโยงที่จะช่วยให้บุคคลจดจำได้ดีนั้น มักจะเป็นสิ่งที่แปลกไปจากปกติธรรมดา การเชื่อมโยงในลักษณะที่แปลก เป็นไปไม่ได้ ขวนให้ขบขัน มักจะประทับในความทรงจำของบุคคลเป็นเวลานาน 5) ระบบการใช้คำทดแทน และ 6) การใช้คำสำคัญ (key word) ได้แก่ การใช้คำ อักษร หรือพยางค์เพียงตัวเดียว เพื่อช่วยกระตุ้นให้จำสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันได้

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ได้ดีและได้นาน และได้เรียนรู้กลวิธีการจำ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้สาระอื่นๆ ได้อีก

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ในการเรียนการสอนเนื้อหาสาระใดๆ ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสาระนั้นได้ดีและได้นานโดยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสังเกตหรือศึกษาสาระอย่างตั้งใจ ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในสาระที่เรียน โดยการใช้เทคนิคต่างๆ เช่น ให้อ่านเอกสารแล้วขีดเส้นใต้คำประเด็นที่สำคัญ ให้ตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน ให้หาคำตอบของคำถามต่างๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 การสร้างความเชื่อมโยง เมื่อผู้เรียนได้ศึกษาสาระที่ต้องการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงเนื้อหาส่วนต่างๆ ที่ต้องการจดจำกับสิ่งที่ตนคุ้นเคย เช่น คำ ภาพ หรือความคิดต่างๆ เช่น เด็กจำไม่ได้ว่าค่ายบางระจันอยู่จังหวัดอะไร จึงโยงความคิดว่า ชาวบางระจันเป็นคนกล้าหาญ สัตว์ที่ถือว่าเก่งกล้า คือ สิงโต บางระจันจึงอยู่ที่จังหวัดสิงห์บุรี หรือให้หาหรือคิดคำสำคัญ ที่สามารถกระตุ้นความจำในข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เช่น สูตร 4 M หรือทดแทนคำที่ไม่คุ้นด้วย คำ ภาพ หรือความหมายอื่น หรือการใช้การเชื่อมโยงความคิดเข้าด้วยกัน

ขั้นที่ 3 การใช้จินตนาการ เพื่อให้จดจำสาระได้ดีขึ้น ให้ผู้เรียนใช้เทคนิคการเชื่อมโยงสาระต่างๆ ให้เห็นเป็นภาพที่น่าขบขัน เกินความเป็นจริง

ขั้นที่ 4 การฝึกใช้เทคนิคต่างๆ ที่ทำไว้ข้างต้นในการ ทบทวนความรู้และเนื้อหาสาระต่างๆ จนกระทั่งจดจำได้

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

การเรียนโดยใช้เทคนิคช่วยความจำต่างๆ ของรูปแบบ นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาสาระต่างๆ ที่เรียนได้ดีและได้นานแล้ว ยังช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กลวิธีการจำ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้สาระอื่นได้อีกมาก

8.2.1.5 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizer Instructional Model) กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ความจำข้อมูล กระบวนการทางปัญญา และเมตาคognition ความจำข้อมูลประกอบด้วย ความจำ จากการรู้สึกสัมผัส (sensory memory) ซึ่งจะเก็บข้อมูลไว้เพียงประมาณ 1 วินาทีเท่านั้น ความจำ ระยะสั้น (short-term memory) หรือความจำปฏิบัติการ (working memory) ซึ่งเป็นความจำที่ เกิดขึ้นหลังจากการตีความสิ่งเร้าที่รับรู้มาแล้ว ซึ่งจะเก็บข้อมูลไว้ได้ชั่วคราวประมาณ 20 วินาที และ ทำหน้าที่ในการคิด ส่วนความจำระยะยาว (long-term memory) เป็นความจำที่มีความคงทน มีความจุไม่จำกัดสามารถอยู่เป็นเวลานาน เมื่อต้องการใช้จะสามารถเรียกคืนได้ สิ่งที่อยู่ในความจำ ระยะยาวมี 2 ลักษณะ คือ ความจำเหตุการณ์ (episodic memory) และความจำความหมาย (semantic memory) เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มโนทัศน์ กฎ หลักการต่างๆ องค์ประกอบด้านความจำ ข้อมูลนี้ จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ขึ้นกับกระบวนการทางปัญญาของบุคคลนั้น ซึ่ง ประกอบด้วย 1) การใส่ใจ หากบุคคลมีความใส่ใจในข้อมูลที่ได้รับเข้ามาทางการสัมผัส ข้อมูลนั้นก็ จะถูกนำไปสู่ความจำระยะสั้นต่อไป หากไม่ได้รับการใส่ใจ ข้อมูลนั้นก็ จะเลือนหายไปอย่างรวดเร็ว 2) การรับรู้ เมื่อบุคคลใส่ใจในข้อมูลใดที่ได้รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส บุคคลก็จะรับรู้ข้อมูลนั้น และ นำข้อมูลนี้เข้าสู่ความจำระยะสั้นต่อไป ข้อมูลที่รับรู้จะเป็นความจริงตามการรับรู้ของบุคคลนั้น ซึ่ง อาจไม่ใช่ความจริงเชิงประนัย เนื่องจากเป็นความจริงที่ผ่านการตีความจากบุคคลนั้นมาแล้ว 3) การ ทำซ้ำ หากบุคคลมีกระบวนการรักษาข้อมูล โดยการทบทวนซ้ำแล้วซ้ำอีก ข้อมูลนั้นจะยังคงถูกเก็บ รักษาไว้ในความจำปฏิบัติการ 4) การเข้ารหัส หากบุคคลมีกระบวนการสร้างตัวแทนทางความคิด เกี่ยวกับข้อมูลนั้นโดยมีการนำข้อมูลนั้นเข้าสู่ความจำระยะยาวและเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่มีอยู่แล้วใน ความจำระยะยาว การเรียนรู้ที่มีความหมายก็จะเกิดขึ้น 5) การเรียกคืน การเรียกคืนข้อมูลที่เก็บ ไว้ในความจำระยะยาว เพื่อนำออกมาใช้ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเข้ารหัส หากการ เข้ารหัสทำให้เกิดการเก็บความจำได้ดีมีสภาพ การเรียกคืนก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย

ด้วยหลักการดังกล่าว การเรียนรู้จึงเป็นการสร้างความรู้ของบุคคล ซึ่งต้อง ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมาย 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) การเลือกรับข้อมูลที่สัมพันธ์กัน 2) การ จัดระเบียบข้อมูลเข้าสู่โครงสร้าง 3) การบูรณาการข้อมูลเดิม และ 4) การเข้ารหัสข้อมูลการเรียนรู้

เพื่อให้คงอยู่ในความจำระยะยาวและสามารถเรียกคืนมาใช้ได้โดยง่าย ด้วยเหตุนี้ การให้ผู้เรียนมีโอกาสดูเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับโครงสร้างความรู้เดิมๆ และนำความรู้ความเข้าใจมาเข้ารหัสหรือสร้างตัวแทนทางความคิดที่มีความหมายต่อตนเองขึ้น จะส่งผลให้การเรียนรู้นั้นคงอยู่ในความจำระยะยาวและสามารถเรียกคืนมาใช้ได้

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และสร้างความหมายและความเข้าใจในเนื้อหาสาระหรือข้อมูลที่เรียนรู้ และจัดระเบียบข้อมูลที่เรียนรู้ด้วยผังกราฟิก ซึ่งจะช่วยให้ง่ายแก่การจดจำ

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก มีหลายรูปแบบ ในที่นี้จะนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกของโจนส์และคณะ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้สอนเสนอตัวอย่างการจัดข้อมูลด้วยผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ 2) ผู้สอนแสดงวิธีสร้างผังกราฟิก 3) ผู้สอนชี้แจงเหตุผลของการใช้ผังกราฟิกนั้นและอธิบายวิธีการใช้ 4) ผู้เรียนฝึกการสร้างและใช้ผังกราฟิกในการทำความเข้าใจเนื้อหาเป็นรายบุคคล และ 5) ผู้เรียนเข้ากลุ่มและนำเสนอผังกราฟิกของตนแลกเปลี่ยนกัน

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี นอกจากนั้นยังได้เรียนรู้การใช้ผังกราฟิกในการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระอื่นๆ ได้อีกมาก

8.2.2 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective domain)

(ทิสนา แคมมณี, 2550)

รูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การพัฒนาหรือปลูกฝัง การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนที่เพียงช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มักไม่เพียงพอต่อการช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติ ที่ดีได้ จำต้องอาศัยหลักการและวิธีการอื่นๆ เพิ่มเติม รูปแบบที่คัดสรรนำมาเสนอในที่นี้มี 3 รูปแบบ ดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม 2) รูปแบบการเรียนการสอนโดยการชักค้ำน และ 3) รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

8.2.2.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม (Instructional Model Based on Bloom's Affective Domain) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (cognitive domain) ด้านเจตคติหรือความรู้สึก (affective domain) ด้านทักษะพิสัย (psycho-motor domain) ซึ่งในด้านเจตคติหรือความรู้สึกนั้น

บลุมได้จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ไว้ 5 ขั้น ประกอบด้วย 1) ขั้นการรับรู้ (receiving or attending) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้รับรู้ค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังในตัวผู้เรียน 2) ขั้นตอนการตอบสนอง (responding) ได้แก่ การที่ผู้เรียนได้รับรู้และเกิดความสนใจในค่านิยมนั้น แล้วมีโอกาสได้ตอบสนองในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง 3) ขั้นการเห็นคุณค่า (valuing) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับค่านิยมนั้น แล้วเกิดเห็นคุณค่าของค่านิยมนั้นทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้น 4) ขั้นการจัดระบบ (organization) เป็นขั้นที่ผู้เรียนรับค่านิยมที่ตนเห็นคุณค่านั้นเข้ามาอยู่ในระบบค่านิยมของตน และ 5) ขั้นการสร้างลักษณะนิสัย (characterization) เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติตนตามค่านิยมที่ตนรับมาอย่างสม่ำเสมอและทำจนกระทั่งเป็นนิสัย ถึงแม้ว่าบลุมได้นำเสนอแนวคิดดังกล่าวเพื่อใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนก็ตาม แต่ก็สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนได้

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้สึกรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม หรือจริยธรรมที่พึงประสงค์ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการ

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

การสอนเพื่อปลูกฝังค่านิยมใดๆ ให้แก่ผู้เรียน สามารถดำเนินการตามลำดับขั้นของวัตถุประสงค์ทางด้านเจตคติของบลุม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การรับรู้ค่านิยม (receiving or attending) ผู้สอนจัดประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ในค่านิยมนั้นอย่างใส่ใจ เช่น เสนอกรณีตัวอย่างที่เป็นประเด็นปัญหาขัดแย้งเกี่ยวกับค่านิยมนั้น คำถามที่ท้าทายความคิดเกี่ยวกับค่านิยมนั้น เป็นต้น ในขั้นนี้ผู้สอนควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม ดังนี้ 1) การรู้ตัว (awareness) 2) การเต็มใจรับรู้ (willingness) และ 3) การควบคุมการรับรู้ (control)

ขั้นที่ 2 การตอบสนองต่อค่านิยม (responding) ผู้สอนจัดประสบการณ์หรือสถานการณ์ ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองต่อค่านิยมนั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น ให้พูดแสดงความคิดเห็นต่อค่านิยมนั้น เป็นต้น ให้ลองทำตามค่านิยมนั้น ให้สัมภาษณ์หรือพูดคุยกับผู้มีค่านิยมนั้น เป็นต้น ในขั้นนี้ผู้สอนควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม ดังนี้ 1) การยินยอมตอบสนอง (acquiescence in responding) 2) การเต็มใจตอบสนอง (willingness to respond) และ 3) ความพึงพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in respond)

ขั้นที่ 3 การเห็นคุณค่าของค่านิยม (valuing) ได้เห็นคุณค่าของค่านิยมนั้น เช่น การให้ลองปฏิบัติตามค่านิยมแล้วได้รับการตอบสนองในทางที่ดี เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนหรือบุคคลอื่นที่ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น เห็นโทษหรือได้รับโทษจากการละเลย

ที่ไม่ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น เป็นต้น ในขั้นนี้ผู้สอนควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม ดังนี้ 1) การยอมรับในคุณค่านั้น (acceptance of a value) 2) การชื่นชอบในคุณค่านั้น (preference for a value) และ 3) ความผูกพันในคุณค่านั้น (commitment)

ขั้นที่ 4 การจัดระบบค่านิยม (organization) เมื่อผู้เรียนเห็นคุณค่าของค่านิยมและเกิดเจตคติต่อค่านิยมนั้นและมีความโน้มเอียงที่จะรับค่านิยมนั้นมาใช้ในชีวิตตนผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาค่านิยมนั้นกับค่านิยมหรือคุณค่าอื่นๆ ของตน ในขั้นนี้ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมสำคัญ ดังนี้ 1) การสร้างมโนทัศน์ในคุณค่านั้น (conceptualization of value) และ 2) การจัดระบบคุณค่านั้น (organization of value system)

ขั้นที่ 5 การสร้างลักษณะนิสัย (characterization by value) ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนตามค่านิยมนั้นอย่างสม่ำเสมอโดยติดตามผลการปฏิบัติ และให้ข้อมูลป้อนกลับ และการเสริมแรงเป็นระยะๆ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย ในขณะนั้นผู้สอนควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม ดังนี้ 1) การมีหลักยึดในการตัดสินใจ (generalization set) และ 2) การปฏิบัติตามหลักยึดมั่นนั้นจนเป็นนิสัย (characterization)

การดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 5 ไม่สามารถทำได้ในระยะเวลาอันสั้น ต้องอาศัยเวลา โดยเฉพาะในขั้นที่ 4 และที่ 5 ต้องการเวลาในการปฏิบัติ ซึ่งอาจจะมากน้อยแตกต่างกันไปในผู้เรียนแต่ละคน

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์จนถึงระดับที่สามารถปฏิบัติจนเป็นนิสัยนอกจากนั้นผู้เรียนยังได้เรียนรู้กระบวนการในการปลูกฝังค่านิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการปลูกฝังค่านิยมอื่นๆ ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นต่อไป

8.2.2.2 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการชกค้ำน (Jurisprudential Model) ได้ถูกพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของโอลิเวอร์และเชเวอร์ (Oliver and Shaver) เกี่ยวกับการตัดสินใจอย่างชาญฉลาดในประเด็นปัญหาขัดแย้งต่างๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับค่านิยมที่แตกต่างกัน ปัญหาดังกล่าวอาจเป็นปัญหาทางสังคมหรือปัญหาส่วนตัวที่ยากแก่การตัดสินใจ การตัดสินใจอย่างชาญฉลาด คือ การสามารถเลือกทางที่เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยกระทบต่อสิ่งอื่นๆ น้อยที่สุด ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหา แยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น วิเคราะห์หาค่านิยมที่อยู่เบื้องหลังปัญหา ประมวลข้อมูล ตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีเหตุผล และแสดงจุดยืนของตนได้ ผู้สอนสามารถใช้กระบวนการชกค้ำนอันเป็นกระบวนการที่ใช้กันในศาล มาทดสอบผู้เรียนว่าจุดยืนที่ตนแสดงนั้นเป็นจุดยืนที่แท้จริงของตนหรือไม่ โดยการใช้คำถามชกค้ำนที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดย้อนกลับไปพิจารณาความคิดเห็นอันเป็นจุดยืนของตน ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนความคิดเห็นหรือจุดยืนของตนหรือยืนยันจุดยืนของตนอย่างมั่นใจขึ้น

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้เหมาะสำหรับการสอนสาระที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาขัดแย้งซึ่งยากแก่การตัดสินใจ การสอนตามรูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการในการตัดสินใจอย่างชาญฉลาด รวมทั้งวิธีการในการทำความเข้าใจในความคิดของตน

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 นำเสนอกรณีปัญหาประเด็นปัญหาที่นำเสนอควรเป็นประเด็นที่มีทางออกให้คิดได้หลายคำตอบ ควรเป็นประโยคที่ถามว่า “ควรจะ...” เช่น ควรมีกฎหมายให้มีการทำแท้งได้อย่างเสรีหรือไม่? ควรจะมีการจดทะเบียนโสเภณีหรือไม่? ควรออกกฎหมายห้ามคนสูบบุหรี่หรือไม่? ควรอนุญาตให้นักเรียนประกวดนางงามหรือไม่? อย่างไรก็ตาม ควรหลีกเลี่ยงประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา วิธีการนำเสนออาจทำได้หลายวิธี เช่น การอ่านเรื่องให้ฟัง การให้ดูภาพยนตร์ การเล่าประวัติความเป็นมา ครูต้องระลึกร่วมว่าการนำเสนอปัญหานั้นต้องทำให้นักเรียนได้รู้ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหารู้ว่าใครทำอะไร เมื่อใด เพราะเหตุใด และมีแง่มุมของปัญหาที่ขัดแย้งกันอย่างไร ให้ผู้เรียนประมวลข้อเท็จจริงจากกรณีปัญหาและวิเคราะห์ค่านิยมที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 ให้ผู้เรียนแสดงจุดยืนของตนเอง ผู้เรียนเลือกจุดยืนของตนเองว่าจะเข้ากับฝ่ายใดและบอกเหตุผลของการเลือกนั้น

ขั้นที่ 3 ผู้สอนซักค่านจุดยืนของผู้เรียน ผู้สอนใช้คำถามที่มีลักษณะตัวอย่าง ดังต่อไปนี้ 1) ถ้ามีจุดยืนอื่นๆ ให้เลือกอีก ผู้เรียนยังยืนยันที่จะเลือกจุดยืนเดิมหรือไม่ เพราะอะไร 2) หากสถานการณ์แปรเปลี่ยนไปผู้เรียนยังยืนยันที่จะเลือกจุดยืนเดิมหรือไม่ เพราะอะไร 3) ถ้าผู้เรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์อื่นๆ จะยังยืนยันจุดยืนนี้หรือไม่ 4) ผู้เรียนมีเหตุผลอะไรที่ยึดมั่นกับจุดยืนนั้น จุดยืนนั้นเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหานั้นหรือไม่ 5) เหตุผลที่ยึดมั่นกับจุดยืนนั้นเป็นเหตุผลที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่หรือไม่ 6) ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอที่จะสนับสนุนจุดยืนนั้นหรือไม่ 7) ข้อมูลที่ผู้เรียนใช้เป็นพื้นฐานของจุดยืนนั้นถูกต้องหรือไม่ 8) ถ้ายึดจุดยืนนี้แล้วผลที่เกิดขึ้นตามมาคืออะไร และ 9) เมื่อรู้ผลที่จะเกิดตามมาแล้ว ผู้เรียนยังยืนยันที่จะยึดถือจุดยืนนี้อีกหรือไม่ เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ผู้เรียนทบทวนในจุดยืนของตนเอง ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพิจารณาปรับเปลี่ยนหรือยืนยันในค่านิยมที่ยึดถือ

ขั้นที่ 5 ผู้เรียนตรวจสอบและยืนยันจุดยืนใหม่หรือเก่าของตนอีกครั้งและผู้เรียนพยายามหาข้อจริงต่างๆ มาสนับสนุนค่านิยมของตนเพื่อยืนยันว่าสิ่งที่ตนยึดถืออยู่นั้นเป็นค่านิยมที่แท้จริงของตน

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับการเรียนรู้จากรูปแบบ

ผู้เรียนจะเกิดความกระจำงในความคิดของตนเองเกี่ยวกับ ค่านิยมและเกิดความเข้าใจในตนเอง รวมทั้งผู้สอนได้เรียนรู้และเข้าใจความคิดของผู้เรียน ช่วยให้ ผู้เรียนมีการมองโลกในแง่บวกที่กว้างขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจของ ผู้เรียนด้วย

8.2.2.3 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Playing Model) พัฒนาขึ้นโดยแชพเทลและแชพเทล ซึ่งให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล เขา กล่าวว่า บุคคลสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและความรู้สึกที่ขึ้นและ ค่านิยมต่างๆ ของบุคคลก็เป็นผลมาจากการที่บุคคลมีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้าง และ ได้สัมผัสไว้ภายในลึกๆ โดยที่บุคคลอาจไม่รู้ตัวก็ได้ การสวมบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลได้ แสดงความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ที่อยู่ภายในออกมา ทำให้สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่เปิดเผยออกมา และนำมาศึกษา ทำความเข้าใจกันได้ ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เกิดความเข้าใจในตนเอง ใน ขณะเดียวกัน การที่บุคคลสวมบทบาทของผู้อื่น ก็สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ค่านิยมและพฤติกรรมของผู้อื่นได้เช่นเดียวกัน

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเอง เข้าใจใน ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น และเกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติ ค่านิยมและพฤติกรรมของตนให้ เป็นไปในทางที่เหมาะสม

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 นำเสนอสถานการณ์ปัญหาและบทบาทสมมติ ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ ปัญหาและบทบาทสมมติ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงและมี ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน บทบาทสมมติที่กำหนดจะมี รายละเอียดมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ถ้าต้องการให้ผู้เรียนเปิดเผย ความคิด ความรู้สึกของตนมาก บทบาทที่ให้ควรมีลักษณะเปิดกว้าง กำหนดรายละเอียดให้น้อย แต่ ถ้าต้องการจะเจาะประเด็นเฉพาะอย่าง บทบาทสมมติอาจกำหนดรายละเอียดควบคุมการแสดงของ ผู้เรียนให้มุ่งไปที่ประเด็นเฉพาะนั้น

ขั้นที่ 2 เลือกผู้แสดง ผู้สอนและผู้แสดงจะร่วมกันเลือกผู้ แสดง หรือให้ผู้เรียนอาสาสมัครก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และการวินิจฉัยของ ผู้สอน

ขั้นที่ 3 จัดฉาก การจัดฉากนั้นจัดได้ตามความพร้อมและ สภาพการณ์ที่เป็นอยู่

ขั้นที่ 4 เตรียมผู้สังเกตการณ์ ก่อนการแสดงผู้สอนจะต้องเตรียมผู้ชมว่า ควรสังเกตอะไร และปฏิบัติตัวอย่างไร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

ขั้นที่ 5 แสดง ผู้แสดงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทำให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ผู้แสดงจะต้องแสดงออกตามบทบาทที่ตนได้รับให้ดีที่สุด

ขั้นที่ 6 อภิปรายและประเมินผล การอภิปรายผลส่วนใหญ่จะแบ่งเป็นกลุ่มย่อย การอภิปรายจะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ การแสดงของผู้แสดง และควรเปิดโอกาสให้ผู้แสดงได้แสดงความคิดเห็นด้วย

ขั้นที่ 7 แสดงเพิ่มเติม ควรมีการแสดงเพิ่มเติม หากผู้เรียนเสนอแนะทางออกอื่นนอกเหนือจากที่ได้แสดงไปแล้ว

ขั้นที่ 8 อภิปรายและประเมินผลอีกครั้ง หลังจากแสดงเพิ่มเติม กลุ่มควรอภิปราย และประเมินผลเกี่ยวกับการแสดงครั้งใหม่ด้วย

ขั้นที่ 9 แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปการเรียนรู้ แต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปรายของกลุ่มตน และหาข้อสรุปรวม หรือการเรียนรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม และพฤติกรรมของบุคคล

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้อื่น รวมทั้งมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้น

8.2.3 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain) (ทศนา แคมมณี, 2550)

รูปแบบการเรียนการสอนในหมวดนี้ เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการหรือวิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย รูปแบบที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านนี้ที่สำคัญๆ ซึ่งจะนำเสนอในที่นี้มี 3 รูปแบบ ดังนี้

8.2.3.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Instructional Model Based on Simpson's Processes for psycho-Motor Skill Development) ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกายในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลายส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญ

ชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความเร็วหรือความราบรื่นในการจัดการ

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ต้องอาศัย การเคลื่อนไหวหรือการประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้องและมีความ ชำนาญ

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม เป็นขั้นการปรับตัวให้ พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ โดยการปรับตัวให้ พร้อมที่จะเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดง ทักษะนั้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม เป็นขั้นที่ให้ โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการ แสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่าง ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่ สามารถกระทำได้เอง เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่นใน การทำสิ่งนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้ฝึกฝนการกระทำนั้น จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ เป็นไปโดยอัตโนมัติ และ ด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่ช่วยให้ ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาใน สถานการณ์ต่างๆ

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้ว ผู้ปฏิบัติจะ เริ่มเกิดความคิดใหม่ๆ ในการกระทำ หรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะสามารถกระทำหรือแสดงออกอย่างคล่องแคล่วชำนาญ ในสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และความอดทนให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย

8.2.3.2. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ (Harrow's Instructional Model for psychomotor Domain) ชั้นของการเรียนรู้ทางด้านทักษะปฏิบัติประกอบด้วย 5 ชั้น โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนั้น การกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อย ลำดับชั้นดังกล่าวได้แก่ การเลียนแบบ การลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความสามารถทางด้านทักษะปฏิบัติต่าง ๆ กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์และชำนาญ

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนสังเกตการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ ซึ่งผู้เรียนย่อมจะรับรู้หรือสังเกตเห็นรายละเอียดต่างๆ ได้ไม่ครบถ้วน แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะสามารถบอกได้ว่า ขั้นตอนหลักของการกระทำนั้นๆ มีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง เมื่อผู้เรียนได้เห็น และสามารถบอกขั้นตอนของการกระทำที่ต้องการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนลงมือทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็น ผู้เรียนอาจลงมือทำตามคำสั่งของผู้สอน หรือทำตามคำสั่งที่ผู้สอนเขียนไว้ในคู่มือก็ได้ การลงมือปฏิบัติตามคำสั่งนี้ แม้ผู้เรียนจะยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างน้อยผู้เรียนก็ได้ประสบการณ์ในการลงมือทำและค้นพบปัญหาต่างๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้และปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนจนสามารถทำสิ่งนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยไม่จำเป็นต้องมีแบบอย่างหรือมีคำสั่งนำทางการกระทำ การกระทำที่ถูกต้อง แม่น ตรง พอดี สมบูรณ์แบบ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องสามารถทำได้ในขั้นนี้

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้น จนกระทั่งสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ถูกต้องสมบูรณ์แบบอย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว ราบรื่น และด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถกระทำสิ่งนั้นอย่างสบาย เป็นไปอย่างอัตโนมัติโดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องใช้ความพยายามเป็นพิเศษ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติซ้ำๆ ในสถานการณ์ต่างๆ ที่หลากหลาย

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะเกิดการพัฒนาทางด้านทักษะปฏิบัติจนสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

8.2.3.3. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies' Instructional Model for Psychomotor Domain) ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยเหล่านั้นได้ก่อน แล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น

ก. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก

ข. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมด ตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ช้าหรือเร็วเกินไปกติก ก่อนการสาธิตครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต ควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อยๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อยๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปที่ละส่วนอย่างช้าๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีต สวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลายๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

ค. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ

9. การวัดและประเมินผล

9.1 ความหมายของการวัดและประเมินผล

คำศัพท์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหมายแตกต่างกัน แต่บางคนนำมา ใช้ในความหมายเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันจึงให้นิยามคำศัพท์ต่างๆ ไว้ (ศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

การวัด (Measurement) หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียน การจะได้มาซึ่งตัวเลขนั้นอาจต้องใช้เครื่องมือวัด เพื่อให้ได้ตัวเลขที่สามารถแทนคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการวัด เช่น ไม้บรรทัดวัดความกว้างของหนังสือได้ 3.5 นิ้ว ใช้เครื่องชั่งวัดน้ำหนักของเนื้อหมูได้ 0.5 กิโลกรัม ใช้แบบทดสอบวัดความรู้ในวิชาภาษาไทยของเด็กชายแดงได้ 42 คะแนน เป็นต้น

การประเมิน (Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูล ตีความ บันทึก และใช้ข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบของผู้เรียนที่ทำในภาระงาน ชิ้นงาน ว่าผู้เรียนรู้อะไร สามารถทำอะไรได้ และจะทำต่อไปอย่างไร ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

การประเมินค่าหรือการตัดสิน (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวัดหลายๆ อย่าง มาเป็นข้อมูลในการตัดสินผลการเรียน โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความเก่งหรืออ่อนเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ซึ่งคือ การสรุปผลการเรียนนั่นเอง

9.2 การวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย

พุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมตามความสามารถทางสติปัญญาของบุคคล ลักษณะการวัดจึงเป็นการวัดทางอ้อม จากพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกวัดภายใต้เครื่องมือวัดหรือสถานการณ์ที่ผู้สอบกำหนด ซึ่งมีการจำแนกความสามารถออกเป็น 6 ระดับ (Bloom, 1956) เรียงจากความสามารถขั้นต่ำไปสูง (สมชาย รัตนทองคำ, 2554) ดังนี้

1. ความรู้ความจำ คือ ความสามารถในการระลึกถึงเรื่องราวต่างๆที่เคยมีประสบการณ์มา ก่อนจะด้วยวิธีการใดก็ตาม เช่น จากการเรียนรู้อ่านหนังสือ การบอกเล่าต่อกันมา เป็นต้น พฤติกรรมด้านความรู้ความจำยังจำแนกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ คือ

ก. ความรู้เฉพาะเรื่อง เป็นความรู้เกี่ยวกับศัพท์และนิยาม ความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริงเฉพาะเรื่อง

ข. ความรู้ในการดำเนินการ เป็นความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน แนวโน้มและลำดับขั้น การจำแนกประเภทความรู้เรื่องกฎเกณฑ์และระเบียบวิธี

ค. ความรู้รวบยอดในเรื่อง เป็นความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาทฤษฎี และโครงสร้าง เป็นต้น

2. ความเข้าใจ คือ ความสามารถในการผสมผสานความรู้ความจำ แล้วขยายความคิดของตนเองออกไปอย่างสมเหตุสมผล สามารถอธิบายความโดยใช้ความคิดและคำพูดของตนเอง ดังนั้นความเข้าใจจึงเป็นความรู้ขั้นสติปัญญา (cognition) เนื่องจากต้องนำเอาความรู้จากชั้นความรู้ความจำมาผสมผสานรวมด้วย ความเข้าใจแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

ก. การแปลความ เป็นความสามารถในการสื่อความหมายจากภาษาหนึ่งหรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งหรืออีกแบบฟอร์มหนึ่ง

ข. การตีความ เป็นความสามารถเอาผลการแปลความหลายๆ สิ่งมาผสมผสาน เรียบเรียงเป็นความคิดใหม่ที่มีความหมาย

ค. การขยายความ เป็นการขยายแนวคิดให้กว้างไกลไปจากข้อมูลเดิมอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งต้องอาศัยการแปลความและการตีความประกอบกัน เป็นต้น

3. การนำไปใช้ คือ ความสามารถนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้มาแล้วไปใช้ที่แปลกใหม่หรือสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยเห็นมาก่อน แต่อาจใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

4. การวิเคราะห์ คือ ความสามารถแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ ได้ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์กันของส่วนย่อยได้อย่างชัดเจน สามารถค้นหาความจริงต่างๆ ที่ซ่อนแฝงอยู่ในเนื้อเรื่องนั้นๆ ได้การวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

ก. วิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบย่อยที่รวมอยู่ในเรื่องราวนั้นเพื่อชี้ให้เห็นถึงเหตุ ผลลัพธ์และประเด็นสำคัญ

ข. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบย่อยที่รวมกันอยู่ในเรื่องราวนี้ ว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวพันกันในลักษณะใด เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ค. วิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุสิ่งของ เรื่องราวและการกระทำต่างๆ รวมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้ เพราะยึดหลักหรือแกนอะไร เป็นต้น

5. การสังเคราะห์ คือ การนำองค์ประกอบย่อยต่างๆ ตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไปมารวมเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน เพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างที่ชัดเจนแปลกไปจากเดิม แบ่งเป็น 3 ประเภท

ก. สังเคราะห์ขอความ เป็นความสามารถในการผสมผสานความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ทำให้เกิดเป็นข้อความหรือผลผลิตใหม่ อาจสังเคราะห์โดยการพูด เขียนหรือรูปภาพก็ได้

ข. สังเคราะห์แผนงาน เป็นความสามารถในการกำหนดแนวทางวางแผน เขียนโครงการต่างๆ ลงมาขึ้นมาใหม่ ให้สอดคล้องกับข้อมูลและจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ค. สังเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการนำความสัมพันธ์หลักการต่างๆ มาผสมผสานให้เป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้เกิดเป็นสิ่งสำเร็จอันใหม่ที่มีความสัมพันธ์แตกต่างไปจากเดิม เป็นเรื่องราวหรือแนวคิดใหม่ที่ผิดหรือแตกต่างไปจากเดิม

6. การประเมินค่า คือ ความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหาและวิธีการต่างๆ โดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์เหมาะสม มีคุณค่า ดี-เลว เพียงไร การประเมินค่าต้องอาศัยเกณฑ์ประกอบการตัดสินใจ 2 ลักษณะ คือ

ก. การตัดสินโดยใช้เท็จจริงหรือเกณฑ์ภายในเนื้อเรื่องนั้น ซึ่งเป็นการตัดสินโดยใช้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเนื้อเรื่องนั้นๆ

ข. การตัดสินโดยใช้เกณฑ์ภายนอก เป็นการตัดสินตามเหตุผลทางตรรกศาสตร์การยอมรับของสังคม สภาพความเป็นจริง ความยุติธรรม เป็นต้น

การวัดพฤติกรรมการพุทธิพิสัยเป็นการวัดความสามารถด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ความสามารถด้าน ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้การวิเคราะห์การสังเคราะห์และการประเมินค่า เครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมนี้มักใช้แบบทดสอบ มักนิยมวัดเนื้อหาสาระ ซึ่งแบบทดสอบโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบและแบบทดสอบปรนัย

9.3 การวัดและประเมินผลด้านจิตพิสัย

จิตพิสัยเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ อารมณ์และคุณธรรมของบุคคล ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ระดับ (Hopkins D.charles, 1990) คือ

1. การรับรู้เป็นพฤติกรรมที่ตอบสนอง แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การยอมรับเป็นขั้นทำความเข้าใจกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในความสนใจของตนเอง 2) การตั้งใจที่จะรับรู้เป็นการแสดงความปรารถนาที่จะรับรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ และ 3) การเลือกสิ่ง

เราที่ต้องการรับรู้เป็นการแยกแยะสิ่งที่ต้องการจะรับรู้ โดยยังไม่ได้รู้รายละเอียดของปรากฏการณ์สิ่งเรานั้น

2. การตอบสนองเป็นพฤติกรรมต่อเนื่องจากการรับรู้โดยมีปฏิริยาโต้ตอบสิ่งเรานั้นอย่างสนใจ และเกิดความพึงพอใจในการตอบสนอง พฤติกรรมนี้จำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การยินยอมที่จะตอบสนอง เป็นการยอมตอบสนองถึงแม้จะไม่เต็มใจ 2) ความเต็มใจที่จะตอบสนอง เป็นการยอมรับที่ตอบสนองด้วยความเต็มใจ และ 3) ความพอใจในการตอบสนอง ได้ตอบสนองแล้วเกิดความสุขมีความพึงพอใจที่ได้กระทำลงไป

3. การสร้างคุณค่า เป็นขั้นที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของการตอบสนองต่อสิ่งเร่าหรือประสบการณ์ที่ได้ดี แบ่งพฤติกรรมที่แสดงออกเป็น 3 ลักษณะ 1) การยอมรับในคุณค่า เป็นขั้นการยอมรับว่าพฤติกรรมที่แสดงออกไปนั้นเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่า 2) การนิยมชมชอบในคุณค่า เป็นการยอมรับคุณค่า (ข้อ 1) ด้วยความพึงพอใจ 3) การสร้างคุณค่า มีความคงเส้นคงวาในการตอบสนองต่อสิ่งเร่า โดยแสดงพฤติกรรมที่คนเห็นว่ามีคุณค่าอย่างสม่ำเสมอและตอบสนองอย่างต่อเนื่องไปจนเกิดการยอมรับเป็นค่านิยมของตนเอง นอกจากนี้ยังพยายามทำให้ผู้อื่นคล้อยตามค่านิยมดังกล่าวด้วย

4. การจัดระบบคุณค่า เป็นการนำเอาหลายๆ คุณคามาจัดระบบเพื่อสร้างเป็นลักษณะภายในตนเองที่คงที่แน่นอน

5. การสร้างลักษณะนิสัย เป็นการจัดระบบคุณค่าที่มีอยู่ในตัวของเขาเป็นระบบที่ถาวรซึ่งจะทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมการแสดงของบุคคล ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ ก็แสดงพฤติกรรมตามค่านิยมที่ยึดถือตลอดไป และจะแสดงพฤติกรรมดังกล่าวนั้นอย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นนิสัยประจำตัวของบุคคล การสร้างลักษณะนิสัยมี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การสร้างลักษณะนิสัยชั่วคราวเป็นการแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณค่าส่วนตัวบางอย่างของบุคคล โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดตามมาในสถานการณ์นั้นๆ ด้วย และ 2) การสร้างลักษณะนิสัยถาวร เป็นขั้นแสดงนิสัยที่แท้จริงของบุคคลออกมาอย่างสมบูรณ์เพราะเป็นการรวมเอาคุณลักษณะที่เป็นคุณค่าต่างๆ ของบุคคลเข้าไว้ด้วยกัน ขั้นนี้ถือว่าเป็นจุดสุดยอดของการพัฒนาคน

อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะในแต่ละระดับเมื่อเกิดและถูกจัดระบบเป็นบุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคลแล้ว จะแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะหลัก ออกมาในรูปของความสนใจ เจตคติ และค่านิยมของบุคคล เช่น ความสนใจ เป็นลักษณะของการมีใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ความสนใจของบุคคล เริ่มจากการที่บุคคลมีการรับรู้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความพึงพอใจ และมองเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น จนเกิดความรู้สึกนิยมชมชอบในคุณค่าของสิ่งที่รับรู้ นั้น และจะตอบสนองต่อสิ่งนั้นอย่างคงเส้นคงวานั่นเอง เช่น ความสนใจในกีฬา ความสนใจในดนตรี ความสนใจ

ในการท่องเที่ยว เป็นต้น คุณลักษณะด้านจิตพิสัยมักจะถูกพัฒนาในเกิดกับผู้เรียนในลักษณะแฝงไปกับรายวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้สอนจัดให้ (สมชาย รัตนทองคำ, 2554)

การวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย จิตพิสัยเป็นความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ อารมณ์และคุณธรรมของบุคคล ดังนั้น คุณลักษณะของจิตพิสัยที่สำคัญ มีดังนี้

1. เป็นคุณลักษณะภายในจิตใจ เป็นความรู้สึกรับรู้ ดังนั้นการวัดด้านจิตพิสัยจึงเป็นการวัดทางอ้อม จากพฤติกรรมของผู้ถูกวัดที่แสดงออกมา เพื่อสะท้อนถึงความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ถูกวัด วิธีวัดจะกระทำโดยกระตุ้นหรือทำให้ผู้ถูกวัดแสดงความคิดเห็นที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่กระตุ้นนั้น ผู้วัดก็จะแปลความจากพฤติกรรมดังกล่าว

2. เป็นนามธรรมไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง เช่น ความสนใจ ความรับผิดชอบ

3. ต้องวัดทางอ้อมทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ง่าย ต้องใช้เครื่องมือที่มีความเชื่อมั่นสูง

4. การวัดไม่มีผิดไม่มีถูกขึ้นกับประสบการณ์และความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม

5. มักนิยมใช้ข้อมูลจากหลายฝ่าย ได้แก่ บุคคลที่ต้องการวัดบุคคลใกล้ชิดและการสังเกตของผู้วัดเอง

6. มักใช้สถานการณ์จำลองเป็นเงื่อนไขให้ผู้ถูกวัดตอบ ดังนั้น เครื่องมือจึงควรมีคุณลักษณะด้านความเที่ยงตรงตามสภาพสูง

7. มีจุดอ่อนที่ผู้ตอบสามารถบิดเบือนหรือหลอกผู้ถามได้การแสดงออกของคุณลักษณะจิตพิสัย มีทิศทางการแสดงออกได้สองแนวทางตรงกันข้าม เช่น รัก-เกลียด ชอบ-ไม่ชอบ เป็นต้น และมีระดับความเข้มของระดับความรู้สึก เช่น รักมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เป็นต้น คุณลักษณะจิตพิสัยสามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การประเมินตนเอง โดยผู้ถูกวัดจะเป็นผู้ตอบแบบวัดด้วยตนเองโดยการแสดงความรู้สึก 2) การประเมินโดยผู้อื่น ซึ่งเป็นการวัดโดยผู้ประเมินเป็นผู้วัดเองหรืออาจมอบหมายให้เพื่อน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ใช้เครื่องมือ

หลักการประเมินผลด้านจิตพิสัย มีดังนี้

1. วัดให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการจะวัด เนื่องจากคุณลักษณะจิตพิสัยเป็นคุณลักษณะเฉพาะส่วนตัว ฉะนั้นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาเหมือนกัน ไม่จำเป็นต้องเป็นผลจากอารมณ์หรือความรู้สึกอย่างเดียวกัน ขณะเดียวกันผู้ที่มีอารมณ์ความรู้สึกอย่างเดียวกัน ก็ไม่แน่ว่าจะแสดงพฤติกรรมอย่างเดียวกัน ดังนั้น การวัดให้ครอบคลุมจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดหลากหลายชนิด

2. การวัดควรวัดหลายครั้ง เนื่องจากความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคลมักจะมี การเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และบางครั้งสถานการณ์เดียวกันแต่ต่างเวลา อาจมีความรู้สึกไม่ เหมือนกัน ดังนั้น การวัดจึงควรทำหลายครั้งและควรสุ่มทั้งสถานที่ รวมถึงเวลาให้แตกต่างกัน จึงจะ ทำให้การวัดมีความน่าเชื่อถือ

3. วัดผลอย่างต่อเนื่อง การวัดที่ดีไม่ควรเชื่อข้อมูลที่ได้ จากการวัดเพียงครั้ง เดียว แต่ควรวัดอย่างต่อเนื่องกันหลายครั้งด้วยเทคนิคที่แตกต่างกัน หลากหลายวิธีจึงจะเชื่อได้ว่า คุณลักษณะตามจิตใจและอารมณ์นั้นเป็นลักษณะถาวรของบุคคลนั้น

4. ความร่วมมือของผู้ถูกวัดเป็นหัวใจสำคัญของการวัด เนื่องจากการวัดจิต พิสัย เป็นการวัดคุณลักษณะของบุคคล ดังนั้น ก่อนวัดควรมั่นใจว่าจะได้รับความร่วมมือจากผู้ตอบ วาข้อมูลที่ได้รับนั้นเป็นข้อมูลจริง นอกจากนั้นผู้วัดควรหาเทคนิคที่ทำให้ผู้ตอบ ตอบด้วยความสบาย ใจและมั่นใจในความปลอดภัยของข้อมูล

5. ไขผลการวัดใหญ่ถูกต้อง เนื่องจากการวัดผลตามจิตพิสัยไม่มีถูกไม่มีผิด ดังนั้น ผลการวัดจึงไม่สามารถนำไปใช้การตัดสินใจผ่านหรือไม่ผ่าน แต่การวัดทางจิตพิสัยเป็นการวัดเพื่อนำ ข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาบุคคล ไม่ใช่เพื่อการตัดสินใจ

การวัดผลตามจิตพิสัย เป็นการวัดความรู้สึกนึกคิด คุณธรรมจริยธรรม อารมณ์ของ บุคคล มักวัดทางอ้อมจากพฤติกรรมที่แสดงภายใต้สถานการณ์สมมติ เพื่อสะท้อนถึงถึงความรู้สึกนึก คิดดังกล่าว ผลการวัดมีลักษณะความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งภายใต้สถานการณ์ จึงไม่มีผิดไม่มีถูก มีความคาดเคลื่อนง่าย ผู้ถูกวัดสามารถบดบัง บิดเบือนง่าย พฤติกรรมตามจิตพิสัยแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้การตอบสนอง การสร้างคุณค่า การจัดระบบคุณค่า และการสร้างลักษณะนิสัย การวัด จึงนิยมวัดให้ครอบคลุม วัดหลายครั้ง วัดอย่างต่อเนื่องและขอความร่วมมือจากผู้ถูกวัด เครื่องมือวัด จิตพิสัยจึงมีหลากหลายประเภทแตกต่างกัน และไม่สามารถบอกได้ชัดว่าเครื่องมือใดเหมาะสมหรือ ดีกว่ากัน ความเหมาะสมขึ้นกับเหตุปัจจัยหลายประการ อย่างไรก็ตาม เครื่องมือที่นิยมใช้มากในการ วัดพฤติกรรมจิตพิสัย คือ 1) มาตรฐานประมาณค่า 2) แบบสำรวจรายการ 3) แบบวัดเชิง สถานการณ์ และ 4) แบบสังเกต

การสร้างเครื่องมือจิตพิสัยมีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัด ได้แก่ ความรู้สึก คุณธรรมจริยธรรมและ เจตคติ

2. กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้หรือนิยามพฤติกรรมที่บ่งชี้แสดงถึงเจตคติที่สนใจ ผู้เรียนมาเรียนวิชาการเรียนการสอนทางกายภาพบำบัดตรงตามเวลา ไม่เคยขาดเรียนเป็นการบ่งชี้ถึง ความตั้งใจ และสนใจเรียนวิชาดังกล่าว

3. กำหนดวิธีการหรือเครื่องมือวัด เพื่อพิจารณาเครื่องมือที่เหมาะสมในการวัดพฤติกรรมที่สนใจ โดยยึดหลักเหมาะสมและไม่ยุ่งยากในการเก็บข้อมูล

4. สร้างเครื่องมือวัด

5. ตรวจสอบเครื่องมือ มักนิยมนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ต้องการวัด เพื่อคำนวณหาคุณภาพเครื่องมือ ด้านความเที่ยง ความตรง ความเชื่อมั่น และอำนาจจำแนก

9.4 การวัดและประเมินผลด้านทักษะพิสัย

ทักษะพิสัยเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของการวัดทางการศึกษา เป็นพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว (Movement) เช่น การวิ่ง การกระโดด การเดิน การขับรถ การเดินรำ การเปิดประตู เป็นต้น (Harrow, 1972) หรือเป็นความสามารถในเชิงปฏิบัติการหรือการกระทำให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ทักษะพิสัยสามารถจำแนกออกเป็น 7 ระดับ (สมชาย รัตนทองคำ, 2554) ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้เป็นขั้นแสดงอาการรับรู้ที่จะเคลื่อนไหวโดยอาศัยประสาทสัมผัสรับรู้ทั้ง 5 ได้แก่ หูตา จมูก ลิ้น และสัมผัสทางร่างกาย แม้จะมีสิ่งเร้ามากระตุ้นโดยผ่านทางประสาทสัมผัสพร้อมกัน บุคคลก็สามารถเลือกรับรู้และมีการแปลความหมายต่อสิ่งเรานั้น เพื่อการตอบสนอง

2. เตรียมความพร้อม เป็นความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา สภาพความพร้อมมี 3 ด้าน คือ ความพร้อม 1) ด้านร่างกาย หมายถึง ความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวอวัยวะของร่างกาย 2) ด้านสมอง หมายถึง ความพร้อมที่ระลึกถึงระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการแสดงพฤติกรรม และ 3) ด้านอารมณ์ความพร้อมด้านจิตใจ ให้อยู่ในทิศทางที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา

3. การตอบสนองตามแนวทางที่กำหนดให้เป็นการแสดงออกในลักษณะของการเลียนแบบและการลองผิดลองถูก

4. ความสามารถด้านกลไก เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้กระทำตามที่เรียนมาและพัฒนาขึ้นจนมีความสัมฤทธิ์ผล สามารถสร้างเทคนิควิธีการเฉพาะสำหรับตนเองขึ้นมา เพื่อฝึกปฏิบัติต่อไป

5. การตอบสนองที่ซับซ้อน เป็นความสามารถในการปฏิบัติในสิ่งที่ยุ่ยาก ซับซ้อนมากขึ้นและสามารถกระทำได้อย่างมั่นใจ ไม่ลังเลและทำได้ดีจนเป็นปกติ

6. ความสามารถในการดัดแปลง เป็นขั้นที่สามารถปฏิบัติได้จนชำนาญ จึงคิดหาวิธีการใหม่ มาลองทำใหม่แตกต่างไปจากเดิม เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

7. ความสามารถในการริเริ่ม เป็นความสามารถต่อยอดจากการดัดแปลง กล่าวคือ เมื่อบุคคลสามารถดัดแปลงวิธีการใหม่ และมีการทดลองทำแล้ว ก็จะนำวิธีการนั้นมาประยุกต์ทำให้เกิดสิ่งใหม่เพิ่มขึ้น

การวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เป็นการวัดความสามารถในการทำงานหรือการทํากิจกรรม อาจเรียกว่า การวัดภาคปฏิบัติ ซึ่งการวัดพฤติกรรมดังกล่าวมักเป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่างพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ลักษณะสำคัญของการวัดทักษะพิสัย คือ

1. สามารถวัดได้ทั้งรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
2. ลักษณะงานที่แตกต่างกันต้องใช้วิธีการวัดหรือกระบวนการที่ต่างกัน เช่น วัดทักษะด้านดนตรีกับทักษะด้านกีฬา ต้องใช้วิธีการวัดต่างกัน

3. สามารถแบ่งวัดเป็นกระบวนการหรือทักษะย่อยๆ เช่น การรักษาทางกายภาพบำบัด สามารถวัดขั้นการตรวจร่างกาย การประมวลผล การสรุปประเด็นปัญหา และการให้การรักษา เป็นต้น

4. ลักษณะการวัดแยกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับพฤติกรรมโดยการสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติ 2) ระดับผลลัพธ์พิจารณาจากผลจากพฤติกรรมย่อยที่ปรากฏซึ่งพิจารณาได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ 3) ระดับประสิทธิผล เป็นการวัดผลงานเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการวัดโดยตรง

หลักการประเมินผลด้านทักษะพิสัย แบ่งออกเป็น

1. วัดให้ตรงจุดมุ่งหมาย โดยพิจารณาผลสุดท้ายที่จะเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เช่น หากกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้สามารถประเมินผู้ป่วยได้และตรวจร่างกายได้ แต่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้กลับมุ่งไปที่การรักษาโดยการนวด ดังนั้นการวัดต้องวัดที่ละทักษะย่อยก่อน เป็นต้น

2. ความสอดคล้องของงานที่กำหนดกับจุดประสงค์ต้องการประเมิน เช่น ความสามารถในการนวด งานที่กำหนดต้องใช้ความสามารถในการนวดโดยตรง เป็นต้น

3. ความเหมาะสมในการดำเนินงาน พิจารณาวาผลงานดังกล่าวเกิดจากการทำงานกลุ่มหรือเดี่ยว

4. ยุติธรรม

5. การให้คะแนนควรเป็นปรนัย มีความเที่ยงตรง กำหนดไว้ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน

6. มีเกณฑ์การประเมินผล ซึ่งพิจารณาจากกระบวนการหรือวิธีการและผลผลิตที่เกิดขึ้นซึ่งพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพ

7. วัดหลายครั้ง

ขั้นตอนการประเมิน มีดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ มักเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อให้สามารถวัดได้จริง
2. กำหนดงานใหม่ปฏิบัติ อาจแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยๆ ได้
3. กำหนดวิธีดำเนินการอย่างชัดเจน
4. กำหนดสถานการณ์หรือเงื่อนไขที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
5. กำหนดวิธีการวัด สามารถทำได้หลายวิธี เช่น เขียนตอบ (วัดความรู้หรือขั้นตอนการปฏิบัติ) สร้างสถานการณ์จำลองแล้วให้ตอบคำถาม วัดผลงานปฏิบัติจริง
6. กำหนดเครื่องมือวัด
7. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
8. กำหนดวิธีการประเมินผล เช่น อิงเกณฑ์หรืออิงกลุ่ม
9. การสร้างเครื่องมือวัด มีลำดับขั้นตอนดังนี้ 1) วางแผนสร้างเครื่องมือพิจารณาวัตถุประสงค์การสอน 2) ดำเนินการสร้างเครื่องมือ 3) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 4) สร้างคู่มือการใช้เครื่องมือ

10. ดำเนินการวัด

เครื่องมือวัดด้านทักษะพิสัย โดยวิธีการและเครื่องที่นิยมวัดทักษะพิสัยที่นิยมใช้ได้แก่ การทดสอบ แบบสังเกต แบบสำรวจรายการ และมาตราส่วนประมาณศา ซึ่งแต่ละประเภทมีความเหมาะสมแตกต่างกัน ซึ่งการวัดหนึ่งๆ เพื่อความเหมาะสมและเกิดความชัดเจนในการวัดอาจประยุกต์ใช้เครื่องมือหลายชนิดแตกต่างกัน

1. การทดสอบ (testing) การทดสอบเป็นวิธีที่นิยมใช้มากในการวัดผลด้านทักษะพิสัย สามารถใช้ได้ทั้งการทดสอบแบบปากเปล่าหรือการสอบข้อเขียน การสอบข้อเขียนนั้นเหมาะสำหรับเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีผู้สอบกลุ่มใหญ่ เป็นการตรวจสอบ ความรู้ก่อนปฏิบัติจริงเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายหากสอบปฏิบัติจริง
2. การสอบปากเปล่า เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถรายบุคคล ซึ่งมีความหลากหลาย มีข้อเสียของความได้เปรียบเสียเปรียบ โดยเฉพาะผู้สอบที่หลังมีโอกาสนในการเตรียมตัวมากกว่า
3. การสังเกต เป็นการสังเกตการปฏิบัติงานจริงของผู้สอบ เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกต ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล แบบสำรวจ แบบ check list และมาตราส่วนประมาณศา ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุด ผู้สอบมีโอกาสดูเห็นกระบวนการลำดับขั้นตอนการทำงานของผู้เรียน เห็นพฤติกรรมต่างๆ ในสภาพจริง เพื่อเป็นการลดความกังวล ผู้ประเมินอาจมอบหมายให้ผู้เรียนอื่นหรือผู้รวมสอนช่วยประเมินได้

4. แบบสำรวจรายการ (checklist) มักใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบรายการกิจกรรมและพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ว่ามีรายการหรือไม่ หากมีจะเกิดมากน้อยเพียงใด คุณภาพเป็นอย่างไร หรือขั้นตอนที่ผู้สอบปฏิบัติ นั้น ครบตามจุดประสงค์ของการประเมินหรือไม่ ขั้นตอนของการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือคล้ายกับเครื่องมือวัดจิตพิสัย ดังที่ไดกลาวมาแล้ว

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

10.1 งานวิจัยในประเทศ

ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ (2547) ได้ทำการศึกษาโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย: ปัจจัยคัดสรรด้านครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู โดยมีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กไทยทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรม พร้อมกันแบบเป็นองค์รวม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทย และปัจจัยด้านครอบครัวกับพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็ก นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ 1) เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กวัย 1 – 18 ปี ในด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรม 2) เพื่อศึกษาลักษณะของครอบครัวไทยและการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัว และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็ก กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุ 1 – 6 ปี จำนวน 3,156 คน เด็กวัยเรียน อายุ 6 – 13 ปี จำนวน 3,178 และเด็กวัยรุ่น อายุ 13 – 18 ปี จำนวน 3,154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็ก 2) แบบวัดพัฒนาการอารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรม 3) แบบเก็บข้อมูลพื้นฐานครอบครัวและเด็ก 4) แบบวัดสัมพันธภาพภายในครอบครัว 5) แบบสัมภาษณ์ภาวะวิกฤติในครอบครัว และ 6) แบบสัมภาษณ์/สังเกตสภาพแวดล้อมของบ้าน ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กไม่สมวัยมากที่สุด อันเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ยุคใหม่ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ทำให้เด็กเปี่ยมศักยภาพในวัยต้น และมีพัฒนาการแบบองค์รวมที่ไม่สมวัยเมื่อเติบโตสู่วัยเรียนและวัยรุ่น อีกทั้งพัฒนาการทุกด้านของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และด้าน อารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรม ล้วนเกี่ยวโยงกันและส่งผลกระทบต่อพัฒนาการองค์รวมของเด็ก

ดวงรัตน์ สบายยิ่ง (2549) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ จำนวน 12 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความ

คิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงนักเรียนที่เรียนผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนเห็นประโยชน์จากการเรียนในรูปแบบดังกล่าว และรู้สึกสนุกในการเรียน ส่งผลให้อยากเรียนวิชาภาษาไทย

นุติยาพร วงษ์เณร (2553) ได้ทำการศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของพาร์สัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการรับรู้ทางศิลปะของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 47 คน เครื่องมือวิจัย คือ 1) แบบวัดความสามารถด้านการรับรู้ศิลปะ และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental) เป็นรูปแบบที่มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว ผลที่ได้จากการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีของ Parsons มีระดับพัฒนาการการรับรู้ทางศิลปะสูงกว่าก่อนเรียน

ธาริน กลิ่นเกษร (2554) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียะผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะที่มีต่อสุนทรียภาพของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 26 คน โดยไม่จำแนกเพศ ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยจากแนวทางการจัดการศึกษาในพิพิธภัณฑ์ศิลปะของ Denise L. Stone และทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของ Michael J. Parsons ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบบันทึกประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องพิพิธภัณฑ์ศิลปะ 3) แบบทดสอบสุนทรียภาพ 4) คู่มือสำหรับวิเคราะห์การแสดงออกทางสุนทรียภาพ 5) แบบสังเกตพฤติกรรมประสบการณ์ทางสุนทรียะ 6) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะ และ 7) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ระดับพัฒนาการสุนทรียภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะ หลังเรียนผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะ สูงกว่าก่อนเรียนผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะ

บุญทิพา เตชะทรงคุณ (2556) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับอนุบาล 1 โรงเรียนวัดเวฬุราชิน กรุงเทพฯ จำนวน 15 คน เครื่องมือวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรม

ศิลปะประดิษฐ์ แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์มีการพูดอย่างมีโครงสร้าง โดยรวมและรายด้านสูงขึ้นตามลำดับ

สุภลักษณ์ วงศ์หน่อ (2557) ได้ทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะแนวศึกษำบันเทิงที่ส่งเสริมสุนทรียภาพสำหรับเด็ก อายุ 7 - 9 ปี โดยผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมแนวศึกษำบันเทิงประกอบด้วย 4 ชั้น คือ 1) ชั้นนำ ประกอบด้วยครูและนักเรียน มีการเตรียมพร้อม ครูกระตุ้นความสนใจให้แก่นักเรียน และนักเรียนเกิดแรงบันดาลใจ 2) ชั้นกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ประกอบด้วย ครูกระตุ้นความกระหายใคร่รู้ให้แก่เรียนอีกครั้ง และนักเรียนประมวลความรู้ 3) ชั้นดำเนินงาน ประกอบด้วย นักเรียนเกิดความอยากรู้และอยากทำ 4) ชั้นสรุป ประกอบด้วย ครูชักชวนนักเรียนให้เกิดความอยากแสดงออก และครู-นักเรียนสะท้อนประสบการณ์การเรียนรู้

พระกัญจน กนตรมโม (แสงรุ่ง) (2558) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีตามหลักพระพุทธศาสนา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ โดยการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเป็นพลเมืองดีในทัศนะตะวันตก เป็นลักษณะที่บ่งบอกถึงคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นของบุคคลในฐานะพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสะท้อนถึง สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย โดยมีข้อค้นพบที่สำคัญของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับสังคมไทย 4 ด้านหลัก คือ ด้านกาย ได้แก่ มีความสามารถในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการสื่อสารรับรู้ข่าวสาร ด้านทักษะทางสังคม ได้แก่ มีความรับผิดชอบ เคารพกฎหมาย และมีความซื่อสัตย์สุจริต ด้านจิตใจ ได้แก่ มีสำนึกความเป็นไทย มีความยุติธรรม มีจิตสาธารณะ และด้านปัญญา ได้แก่ มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง แก้ปัญหาแบบสันติวิธีและเคารพความแตกต่าง 2) ความเป็นพลเมืองดีทางพระพุทธศาสนา พบว่า จะเป็นลักษณะที่บ่งบอกถึงสถานะของการเป็นสมาชิกในสังคมอันมาพร้อมกับสิทธิหน้าที่ ข้อผูกพัน ที่มีต่อสังคม โดยถือปฏิบัติตามหลักธรรมวินัย 3) แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีตามหลักพระพุทธศาสนา พบว่า ระบบการพัฒนาดนของพลเมืองแบบบูรณาการและมีดุลยภาพตามหลักภาวานา 4 ที่มี ไตรสิกขาเป็นแกนกลาง สามารถพัฒนาบุคคลอย่างเป็นองค์รวม และครอบคลุมองค์ประกอบ การดำเนินชีวิตของพลเมืองทุกด้าน คือ กาย พุทธจริม จิตใจ และปัญญา ทั้งยังสามารถผสมผสานระหว่างแนวคิดแบบตะวันตกที่ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคได้อย่างมีความรับผิดชอบ

10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Devis (1997) ได้ศึกษาในทฤษฎีพัฒนาการของเด็กทางสุนทรียภาพแบบโค้งรูปตัวยูของการ์ดเนอร์ โดยที่เดวิสพบข้อมูลสนับสนุนตามทฤษฎีว่าคุณภาพเชิงสุนทรียในภาพวาดของเด็กปฐมวัยมีลักษณะเช่นเดียวกับศิลปินผู้ใหญ่ สามารถวาดได้อย่างเชื่อมั่นเฉียบขาด แต่จะลดลงในเด็กช่วงวัยระยะกลาง คือ เด็กอายุ 8 – 10 ปี ซึ่งเดวิสพบว่าความแตกต่างระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ คือ ความก้าวหน้าของการใช้สัญลักษณ์เชิงอุปมาอุปไมยของผู้ใหญ่จะก้าวหน้ากว่าเด็ก

Chrystyna Z. Holman (2003) ได้ทำการสำรวจรูปแบบการจัดกิจกรรมศิลปะที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะความพร้อมที่จะเข้าโรงเรียนของเด็ก โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจเครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ ครูระดับปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน และศิลปิน จำนวน 2 ท่าน ผลการวิจัย ด้านผลผลิต คือ 1) กิจกรรมศิลปะสามารถพัฒนาทักษะความพร้อมที่จะเข้าโรงเรียนได้ด้วยลักษณะของกิจกรรมที่เปิดกว้างและเน้นกระบวนการทำงาน 2) การให้ข้อเสนอแนะในเชิงบวก รวมถึงการถามคำถามเชิงบวกระหว่างการทำกิจกรรม สามารถพัฒนาทักษะความพร้อมที่จะเข้าโรงเรียนได้ 3) เด็กควรมีประสบการณ์ในการใช้วัสดุและเครื่องมือที่หลากหลาย 4) การให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มย่อย ช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมและสติปัญญา ด้านผลลัพธ์ คือ ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะความพร้อมที่จะเข้าโรงเรียน คือ 1) บทบาทของครูควรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก 2) กิจกรรมศิลปะควรเน้นการพัฒนาประสบการณ์และทักษะแบบองค์รวม 3) กิจกรรมศิลปะควรพัฒนาความสนใจของเด็กเพื่อให้พร้อมเข้าสู่ระบบโรงเรียน

Claire E. Cameron (2007) ได้ทำการศึกษาและตรวจสอบโครงสร้างของห้องเรียนกรณีศึกษา เพื่อใช้ในการคาดการณ์พัฒนาการของเด็กอนุบาล โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ และมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสำรวจ แบบวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ในการสร้างกรอบแนวคิดและตัวชี้วัดในการพัฒนาผู้เรียนระดับอนุบาล แบบสังเกต เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ เด็กระดับอนุบาล จำนวน 172 คน จาก 43 ห้องเรียน ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 6 เดือน ผลการวิจัย ด้านผลผลิต คือ การควบคุมพฤติกรรมและความแตกต่างในบริบทด้านต่างๆ ของกิจกรรม มีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของเด็กในชั้นเรียน ทักษะ และความรู้เบื้องต้นที่ส่งผลต่อความเข้าใจและกระตุ้นทักษะพัฒนาการ ด้านผลลัพธ์ คือ แนวทางในการจัดทำหลักสูตรเชิงบวกในระดับอนุบาลหรือประถมศึกษา เพื่อเป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ และการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล

Elizabeth W. Hughes (2013) ได้ศึกษาเอกสารหลักสูตร เพื่อตรวจสอบในเรื่องของความซับซ้อน และนำไปสู่การจัดกิจกรรมศิลปะหลังเลิกเรียน ที่มีมุมมองข้ามและไม่ใส่ใจด้านการ

ประเมิน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมินการทำงานศิลปะ กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ ห้องเรียน จำนวน 1 ห้องเรียน ที่อยู่ในหลักสูตรการเรียนร่วมแบบสหสัมพันธ์ โดยมีผู้เข้าร่วมหลักทั้งหมด 23 คน ครูผู้สอน 1 คน ผู้ก่อตั้งหลักสูตร 1 คน และครอบครัวของผู้เข้าร่วมอีก 9 ครอบครัว ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 4 ภาคการศึกษา ผลการวิจัย ด้านผลผลิต คือ กิจกรรมศิลปะหลังเลิกเรียน ประกอบด้วยลักษณะเด่น 3 ประการ คือ 1) ความสัมพันธ์ของผู้เข้าร่วมทั้งทางร่างกายและจิตใจ 2) ลักษณะกิจกรรมสามารถสร้างแรงจูงใจในการสร้างงานศิลปะ 3) กิจกรรมที่จัดต้องเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ผลลัพธ์ คือ การพัฒนาแนวทางในการสร้างกิจกรรมศิลปะหลังเลิกเรียนที่เน้นความเรียบง่าย ความเป็นสื่อกลางในการพัฒนาทักษะและแนวคิด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศดังที่กล่าวมา พบว่า กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์สามารถเป็นเครื่องมือในการช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการด้านต่างๆ ได้มากกว่าเพียงทักษะด้านร่างกายและสุนทรียภาพ ซึ่งการนำเอาหลักพุทธธรรมมาบูรณาการร่วมกันในการจัดกิจกรรม นับเป็นวิธีทางหนึ่งที่สามารถช่วยเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กได้ โดยจะเป็นรูปแบบการเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม ประกอบด้วย พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและปัญญา ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเด็กให้เติบโตสู่การเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในอนาคต

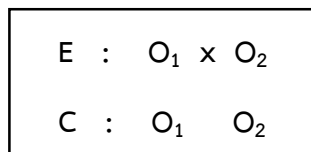
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตรปฐมวัย เพื่อการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตรปฐมวัย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 รวมถึงเพื่อศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตรปฐมวัย เพื่อเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย
5. การดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
8. การนำเสนอรายงานผลการวิจัย
9. การสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

จากขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังกล่าวข้างต้น มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนและแบบแผนการออกแบบการวิจัย Pretest Posttest Control Group Design ดังแผนภาพ 1

แผนภาพที่ 1 การออกแบบการวิจัย Pretest Posttest Control Group Design

- โดย E คือ กลุ่มทดลอง
C คือ กลุ่มควบคุม
O₁ คือ การทดสอบก่อนเรียน
O₂ คือ การทดสอบหลังเรียน

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ วารสาร งานวิจัย บทความและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในด้านของความเป็นมาของหลักสูตร เพื่อทำความเข้าใจถึงที่มาและความสำคัญของการเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในด้านสาระสำคัญของรายวิชา จุดมุ่งหมายในการเรียน และคุณภาพของผู้เรียนในช่วงชั้นต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจและตระหนักถึงจุดสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1.3. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ในด้านของความหมายของศิลปะประดิษฐ์ รูปแบบของงานศิลปะประดิษฐ์ และคุณค่าของงานศิลปะประดิษฐ์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะประดิษฐ์ รวมถึงทำความเข้าใจกระบวนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

1.4. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการสอน ในด้านของความหมายของนวัตกรรม การสอน และแนวทางการสร้างนวัตกรรมการสอน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการสอน

1.5. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม ในด้านของความหมายของหลักสัปปุริสธรรม และองค์ประกอบของหลักสัปปุริสธรรม เพื่อทำความเข้าใจหลักสัปปุริสธรรม

1.6. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับวัยเด็กตอนกลาง ในด้านของความหมายของวัยเด็กตอนกลาง และลักษณะของวัยเด็กตอนกลาง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของวัยเด็กตอนกลาง รวมถึงเพื่อสร้างความตระหนักต่อความสำคัญในช่วงวัยเด็กตอนกลาง พัฒนาการด้านปัญญา และพัฒนาการด้านสุนทรียะ

1.7. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการแบบองค์รวม ในด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านปัญญา เพื่อทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้มีอย่างมีความสุข

1.8. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการวัดประเมินผล ในด้านของความหมายของการวัดและประเมินผล รวมถึงการวัดและประเมินผลแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านปัญญา

1.9. สังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีรูปแบบการสอนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์

1.10. นำข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า นำมาออกแบบนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลัก สัปปุริสธรรม เพื่อการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก ซึ่งใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

โดยผู้วิจัยกำหนดให้จัดกิจกรรมในระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที โดยมีโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย สารการเรียนรู้แกนกลาง จุดประสงค์ การเรียนรู้ สารสำคัญ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ โดยแบ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 3 ชั้น คือ 1) ชั้นนำ 2) ชั้นสอน และ 3) ชั้นสรุปผล

3.2 แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน (ก่อนเรียน - หลังเรียน)

เป็นแบบประเมินที่ใช้สำหรับในการประเมินกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งจะดำเนินการใช้แบบประเมินชุดเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยในแบบประเมินจะประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

3.3 แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน

เป็นแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยใช้สำหรับสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองหลังการจัดกิจกรรม

4. การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 สังเคราะห์หลักสี่ปฐิธธรรมกับทฤษฎีพัฒนาการเด็ก อายุ 6 – 10 ปี 4 ด้าน คือ
1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้าน
ปัญญา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสี่ปฐิธธรรมและพัฒนาการวัยเด็ก
อายุ 6 – 10 ปี

หลักสี่ปฐิธธรรม	พัฒนาการเด็ก 6-10 ปี			
	ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์	ด้านสังคม	ด้านปัญญา
ธัมมัญญตา (รู้จักเหตุ)	ร่างกายอยู่ใน ระยะพัฒนาและ เจริญเติบโต	รู้ความต้องการของ สรรพสิ่งและสนใจ ต่อสี	ประสบการณ์ จากสังคมระดับ ต่างๆ (บ้าน / โรงเรียน/ชุมชน)คือ สิ่งสำคัญ	เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรง และการลงมือทำ เพื่อให้เกิดความ เข้าใจและคุณค่า
อตัณฺญตา (รู้จักผล)	ใช้สายตา / มือ ทำงาน ได้ดี แต่ไม่ ประณีต	แสดงปฏิกิริยาต่อสิ่ง เร้าและรู้สิ่งที่ตามมา ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อ ต้องการการยอมรับ	ความสามารถใน การจัดการ สิ่งแวดล้อมต่างๆ	ใช้ปัญญาเพื่อ พัฒนาตนเอง
อตัณฺญตา (รู้จักตน)	เรียนรู้และพัฒนา ทักษะด้าน ร่างกายจากสิ่ง ใกล้ตัว	ไวต่อความรู้สึก/เริ่ม รู้จักควบคุมอารมณ์	เสริมการปรับตัว เพื่อเข้าสังคม	เข้าใจเนื้อหาวิชา ในชั้นเรียน
มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ)	ปฏิบัติตามตาม ทักษะความ สามารถของตน	รู้จักการวิจารณ์ ตนเอง	รู้จักใช้ทรัพยากร ด้านต่างๆ ในการ เข้าสังคม	นำประสบการณ์ มาใช้ในการ แก้ปัญหาที่เกิด จากการทำงาน
กาลัญญตา (รู้จักกาล)	ใช้ความสามารถของ กล้ามเนื้ออย่าง ถูกกาลเทศะ	รู้จักแสดงอารมณ์ให้ เหมาะสมกับเวลา/ เหตุการณ์	เวลาส่วนใหญ่ใช้ ไปกับกิจกรรม	รู้จักวางแผน ลำดับเวลาในการ ปฏิบัติงาน

พัฒนาการเด็ก 6-10 ปี หลักสี่ปฐพีธรรม	ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์	ด้านสังคม	ด้านปัญญา
	ปรีศัญญาตา (รู้จักชุมชน)	เพื่อนมีส่วนสำคัญ ในการพัฒนาด้าน ร่างกาย	เรียนรู้การอยู่ร่วมกับ เพื่อน รู้กติกา/เกณฑ์ ปฏิบัติต่อบุคคลอย่าง เหมาะสม	ทำงานหรือ ปฏิบัติตนร่วมกัน เป็นกลุ่ม
บุคคัลัญญาตา(รู้จัก บุคคล)	ผู้หญิงเจริญเติบโต เร็วกว่าผู้ชาย	ให้ความสำคัญกับ บทบาทของบุคคล	เรียนรู้ความ แตกต่างของ เพื่อน	ใช้ภาษาเพื่อ แสดงความรู้สึก ต่อผู้อื่น/ผลงาน

4.2 นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสี่ปฐพีธรรม

โดยผู้วิจัยกำหนดให้จัดกิจกรรมในระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที โดยมีโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย สารการเรียนรู้แกนกลาง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารสำคัญ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ โดยแบ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 3 ชั้น คือ 1) ชั้นนำ 2) ชั้นสอน และ 3) ชั้นสรุปผล

ขั้นตอนในการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ มีดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ในกลุ่มสาระการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 คู่มือครู ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการวางกรอบการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์

4.2.2 ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการโดยทั่วไปของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 จากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวางกรอบการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์

4.2.3 ศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

4.2.4 สังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบองค์รวมในระดับปฐมวัยหรือประถมศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียน ดังนี้

ก. เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมในระดับปฐมวัยหรือประถมศึกษา เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

ข. มีการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้งานประดิษฐ์

ค. ดำรงสถานะเป็นโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบ ในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โดยสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.) สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

4.2.5 สังเคราะห์นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสี่ปฐพีธรรม โดยกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องตามเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมในช่วงวัยของนักเรียน โดยแต่ละกิจกรรมจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสี่ปฐพีธรรมและพัฒนาการวัยเด็ก อายุ 6 – 10 ปี และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง 2551

4.2.6 นำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงและความเหมาะสม แล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหาและความเหมาะสม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีการกำหนดเกณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน

ข. มีประสบการณ์ทางด้านการสอนศิลปศึกษา เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน

ค. เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก และได้รับการยอมรับในวงกว้าง หรือมีความเชี่ยวชาญด้านพัฒนาการแบบองค์รวม จำนวน 2 ท่าน

4.2.7 แก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

4.2.8 นำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลจากการทดลองใช้ (Try-out) พบว่า นักเรียนรู้สึกสนุกกับการร่วมกิจกรรม ลักษณะของกิจกรรมต่างๆ มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก อีกทั้งนักเรียนรู้สึกตื่นเต้นกับการเรียนและการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

4.2.9 นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุมที่ใช้ในการวิจัย

4.3 แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (ก่อนเรียน - หลังเรียน)

เป็นแบบประเมินที่ใช้สำหรับในการประเมินกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งจะดำเนินการใช้แบบประเมินชุดเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยในแบบประเมินจะประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม มีดังนี้

4.3.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ

4.3.2 สร้างแบบประเมินพัฒนาการองค์รวม โดยนำผลจากตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสี่ปฐิธรรมและพัฒนาการวัยเด็ก อายุ 6 – 10 ปี มาประยุกต์ใช้เป็นหัวข้อพฤติกรรมการประเมินของพัฒนาการ 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

4.3.3 นำแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงและความเหมาะสม แล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหาและความเหมาะสม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีกำหนดเกณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

ก. มีประสบการณ์ทางการสอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน

ข. มีประสบการณ์ทางการสอนศิลปะศึกษา เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน

ค. เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก และได้รับการยอมรับในวงกว้าง หรือมีความเชี่ยวชาญด้านพัฒนาการแบบองค์รวม จำนวน 2 ท่าน

4.3.4 แก้ไขแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

4.3.5 นำแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการทดลอง ซึ่งผลจากการทดลองใช้ (Try-out) พบว่า แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวมมีหลายหน้า อาจทำให้เกิดความสับสนในการประเมินได้ ดังนั้นจึงควรแยกชุดการประเมินของนักเรียนแต่ละคนให้ชัดเจน

4.3.6 นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.4 แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน

เป็นแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ที่มีต่อนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสี่ปฐิธรรม โดยใช้สำหรับสอบถามนักเรียนหลังการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เรียน มีดังนี้

4.4.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ

4.4.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ 3 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรง และความเหมาะสม แล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหา และความเหมาะสม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีการกำหนดเกณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

ก. มีประสบการณ์ทางการสอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็น ระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน

ข. มีประสบการณ์ทางการสอนศิลปศึกษา เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน

ค. เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก และได้รับการยอมรับในวงกว้าง หรือมีความเชี่ยวชาญด้านพัฒนาการแบบองค์รวม จำนวน 2 ท่าน

4.4.3 แก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

4.4.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการทดลอง ซึ่งผลจากการทดลองใช้ (Try-out) พบว่า ประเด็นคำถามมีความเหมาะสมกับนักเรียน การนำไปใช้สัมภาษณ์อาจต้องมีการปรับภาษาใน บางส่วนให้เป็นภาษาง่ายๆ รวมถึงควรนำรูปภาพมาใช้ประกอบการสัมภาษณ์ จะช่วยให้สัมภาษณ์ใน บางประเด็นได้สะดวกมากขึ้น

4.4.5 นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง

5. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองและเก็บข้อมูลในภาคปลาย ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

5.1. นำแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวมมาประเมินกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการเรียนในครั้งที่ 1 โดยแบบประเมินจะเป็นการประเมินเกณฑ์พัฒนาการ 4 ด้านของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

5.2. ผู้วิจัยดำเนินการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมกับกลุ่มทดลอง และดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติกับกลุ่มควบคุม

5.3. ผู้วิจัยนำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมและชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ไปใช้สอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งในแต่ละสัปดาห์จะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ได้กำหนดกิจกรรมที่

สอดคล้องตามเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมในช่วงวัยของนักเรียน โดยแต่ละกิจกรรมจะมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง 2551

5.4. ผู้วิจัยนำแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม มาประเมินกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ครบทั้ง 8 สัปดาห์ เพื่อวัดพัฒนาการ 4 ด้านของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

5.5. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง เพื่อวัดระดับความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตรตามหลักสัปปุริสธรรม โดยใช้สำหรับสอบถามนักเรียนหลังการจัดกิจกรรม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการดำเนินการทดลองมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยมีการวิเคราะห์ ดังนี้

6.1. แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (ก่อนเรียน - หลังเรียน) วิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ของกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยสถิติ t-test dependent รวมถึงเปรียบเทียบพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ t-test independent

6.2. แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและค่าร้อยละ (Percentage)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 ค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$)

7.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

7.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

7.4 สถิติ t-test dependent

7.5 สถิติ t-test independent

7.6 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

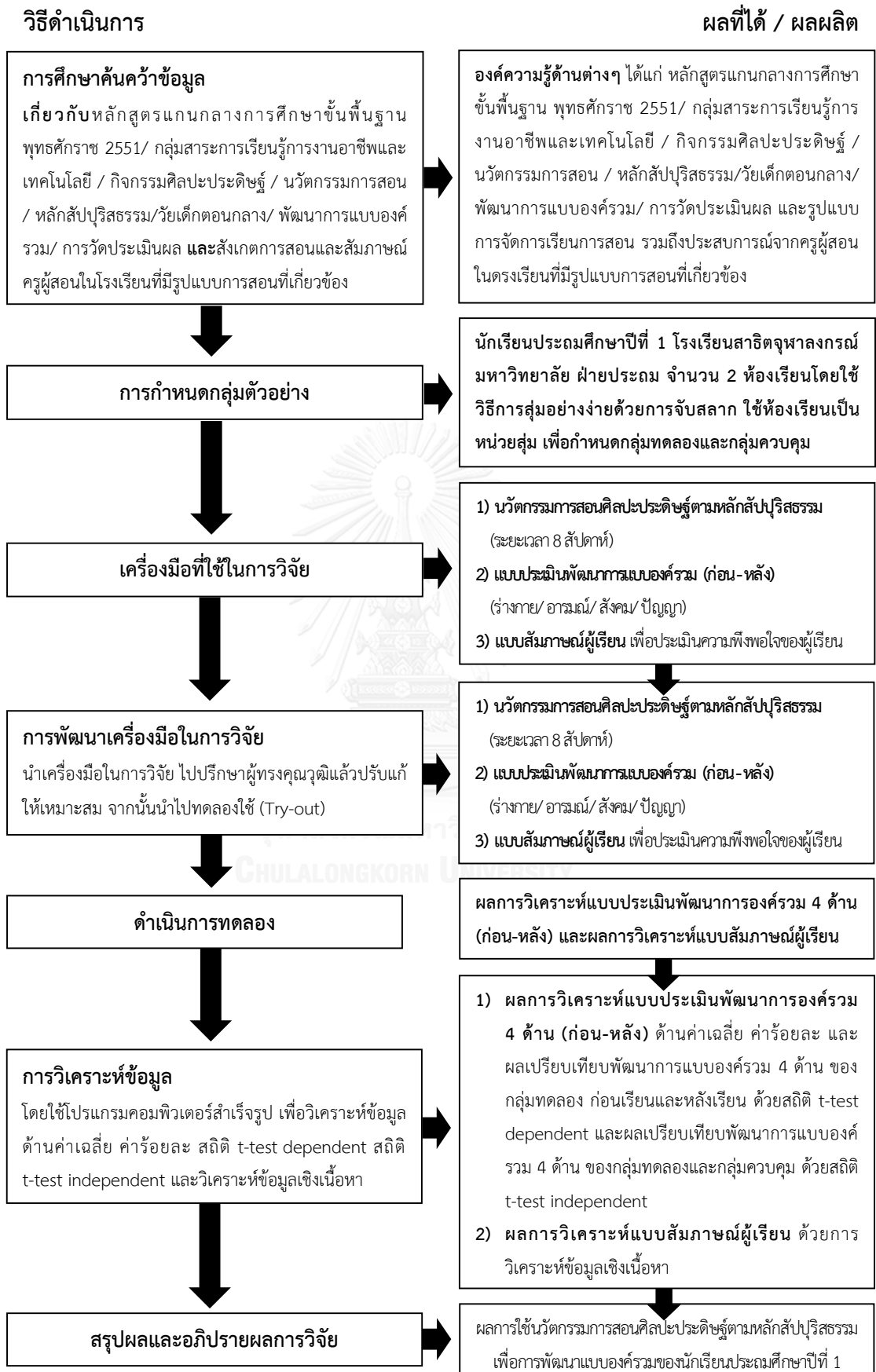
8. การนำเสนอรายงานผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน (ก่อนเรียน - หลังเรียน) และผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน นำเสนอในรูปของความเรียงและตารางประกอบการอธิบาย

9. การสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามสถิติแล้ว ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ เพื่อนำเสนอแนวทางการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนการอภิปรายผลการวิจัย เป็นการสรุปรวบรวมผลจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและสาระสำคัญที่เป็นผลจากการทดลอง และอภิปรายถึงข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม
- ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์พัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง
- ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

ตอนที่ 1 นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

ผู้วิจัยได้พัฒนานวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ด้วยการเริ่มต้นศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ด้านสาระสำคัญของรายวิชา จุดมุ่งหมายในการเรียนและคุณภาพของผู้เรียนในช่วงชั้นที่ 1 ประกอบกับมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ รูปแบบของงานศิลปะประดิษฐ์ที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาข้อมูลด้านพัฒนาการองค์รวม พัฒนาการของวัยเด็กตอนกลาง และศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักสัปปุริสธรรม จากนั้นได้สังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรมและพัฒนาการองค์รวม 4 ด้านของวัยเด็กตอนกลาง ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านปัญญา ออกมาเป็นตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมและพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (รายละเอียดในบทที่ 2 หน้าที่ 27 - 28) รวมถึงมีกระบวนการสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบองค์รวมในระดับปฐมวัยหรือประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนทอสี 2) โรงเรียนสยามสามไตร และ 3) โรงเรียนรุ่งอรุณ ซึ่งผลจากการเข้าไปสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูผู้สอน พบว่า ลักษณะของการวางแผนโครงการสอนระยะยาวในรายวิชาศิลปะมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความสามารถความพร้อมของผู้เรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน โดยครูผู้สอนจะต้องมีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางหรือเป้าหมายของการเรียนการสอนในแต่ละระดับ จากนั้นจึงคัดเลือกหรือสร้างสรรค์กิจกรรมขึ้นมา เพื่อ

นำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่มักจะเป็นกิจกรรมในรูปแบบของการบูรณาการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบัน ดังนั้นกิจกรรมจึงมีความทันสมัย อีกทั้งนักเรียนยังได้ใช้องค์ความรู้จากสาระวิชาอื่นมาประกอบในการสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้เกิดกระบวนการคิดวางแผนงานไปจนถึงการนำเสนอผลงานอย่างรอบด้าน ในด้านครูผู้สอนจะทำหน้าที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การใช้คำถาม หรือการให้ออกแบบร่างผลงานก่อนลงมือปฏิบัติ เป็นต้น ร่วมกับกระบวนการเสริมแรงทางบวก เพื่อสร้างกำลังใจในการเรียนให้แก่ นักเรียน ครูจะต้องจัดสภาพของห้องเรียนและอุปกรณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม การรู้จักเป็นผู้นำหรือผู้ตาม การรู้จักเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี และมีการเรียนการสอนนอกห้องเรียนบ้างตามโอกาส โดยยังอยู่ภายในบริเวณโรงเรียน เช่น ห้องสมุดสวนในโรงเรียน เป็นต้น เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสไปสัมผัสกับสถานที่จริงหรือสิ่งของจริง

ผลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลร่วมกับกระบวนการสังเกตการสอน และสัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น ได้ถูกนำมาพัฒนาขึ้นเป็นหลักการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จากนั้นผู้วิจัยได้นำหลักการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมมาพัฒนาออกแบบเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ในนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหาและความเหมาะสม จากนั้นได้นำมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางขวดอนุสรณ์จังหวัดปทุมธานี โดยหลังจากการนำไปทดลองใช้ (Try-out) ได้มีการนำมาพัฒนาให้สมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้นเป็นนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ที่ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 120 นาที สามารถแบ่งได้เป็น 8 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมสร้อยนาฬิกา 2) กิจกรรมหมวกกระดาษ 3) กิจกรรมจานโยกเยก 4) กิจกรรมหุ่นนกพูด 5) กิจกรรมดอกไม้แสนสวย 6) กิจกรรมพัดไทยคุณหนู 7) กิจกรรมพิซชาน่าอร่อย และ 8) กิจกรรมถ้วยจอมเขย่า ซึ่งสามารถสรุปหลักการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมได้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 หลักการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปริสธรรม

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p>กิจกรรมที่ 1</p> <p>“สร้อยนำโชค”</p> <p><u>หลักสัปปริสธรรม</u></p> <p>☒ ฉัมนัญญาตา (รู้จักเหตุ)</p> <p>☒ อัตถัญญาตา (รู้จักผล)</p> <p>☒ อุตตัญญาตา (รู้จักตน)</p> <p>☒ มัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ)</p> <p>☒ กาลัญญาตา (รู้จักกาล)</p> <p>☒ ปริสัจญญาตา (รู้จักชุมชน)</p> <p>☒ ปุคคลัญญาตา (รู้จักบุคคล)</p> <p><u>พัฒนาการองค์รวม</u></p> <p>☒ พัฒนาการด้านร่างกาย</p> <p>☐ พัฒนาการด้านอารมณ์</p> <p>☐ พัฒนาการด้านสังคม</p> <p>☐ พัฒนาการด้านปัญญา</p>	<p>1. วัตถุประสงค์</p> <p>1.1 สร้างความเข้าใจของเหตุและผล คือ นักเรียนที่มีความตั้งใจ มีสมาธิและการรู้จักสังเกต จะสามารถสร้างผลงานที่ประณีตเรียบร้อยหรือถูกต้องได้</p> <p>1.2 เสริมพัฒนาการด้านร่างกายของนักเรียนแต่ละคน ด้วยการร้อยวัสดุและการมัดปมเชือก และตกแต่งผลงานตามความชอบหรือความสนใจ</p> <p>1.3 ให้นักเรียนเรียนรู้การสร้างสรรคผลงานตามความสามารถของตนด้วยวัสดุและอุปกรณ์ที่มี</p> <p>1.4 ใช้เครื่องมือต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอน</p> <p>1.5 ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะของตนผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างตนเองกับเพื่อนร่วมด้วย</p> <p>2. เนื้อหา</p> <p>“สร้อยนำโชค” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์สร้อยคอจากวัสดุเหลือใช้ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน</p> <p>3. รูปแบบการสอน</p> <p>3.1 การบรรยายประกอบการสาธิต (ขั้นตอนการทำงาน)</p> <p>3.2 การสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของชิมพ์ชัน (ทักษะการปฏิบัติงานและการใช้เครื่องมือ)</p> <p>3.3 การสอนที่ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (ทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน)</p>

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
กิจกรรมที่ 1 “สร้อยนำโชค” (ต่อ)	4. การเตรียมการสอน <ul style="list-style-type: none"> 4.1 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ใส่ในตะกร้า อุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อนการเรียน 4.2 จัดทำสื่อตัวอย่างผลงานสำเร็จ และสื่อ PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย 4.3 จัดเตรียมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน 4.4 จัดโต๊ะเรียนให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม 4.5 นิทาน เรื่อง “สร้อยคอของสิงโต” 4.6 การร้องเพลง “มือของฉัน” ประกอบการเคลื่อนไหว 4.7 เจาะรูที่ฝาถ้วยพลาสติก 4.8 การเสริมแรงบวมนักเรียนในการปฏิบัติงาน 4.9 ส่งเสริมกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน 4.10 การให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการประเมินผลงาน ตัวอย่างที่ครูสุ่มขึ้นมา โดยให้อธิบายเหตุผลร่วมด้วย 5. การประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> 5.1 ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ในหัวข้อ ลักษณะนิสัยและผลงาน 5.2 ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านร่างกาย ซึ่งนำเกณฑ์มาจากตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมและพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (รายละเอียดในบทที่ 3 หน้าที่ 60 - 61)

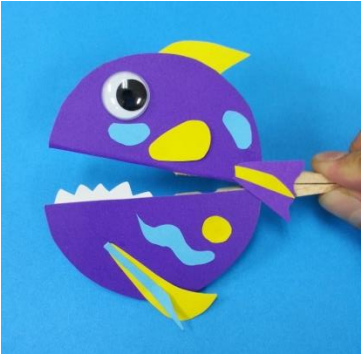
กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p>กิจกรรมที่ 2</p> <p>“หมวกหรรษา”</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วัตถุประสงค์ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 สร้างความเข้าใจของเหตุและผล คือ นักเรียนที่มีความตั้งใจ มีสมาธิและการรู้จักสังเกต จะสามารถสร้างผลงานที่ประณีตเรียบร้อยหรือถูกต้องได้ 1.2 เสริมพัฒนาการด้านร่างกายของนักเรียนแต่ละคนด้วยกิจกรรมการพับกระดาษ และตกแต่งผลงานตามความชอบหรือความสนใจ 1.3 ให้นักเรียนเรียนรู้การสร้างสรรคผลงานตามความสามารถของตนด้วยวัสดุและอุปกรณ์ที่มี 1.4 ใช้เครื่องมือต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอน 1.5 ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะของตนผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างตนเองกับเพื่อนร่วมด้วย 2. เนื้อหา <p>“หมวกหรรษา” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์พับหมวกจากกระดาษ แล้วตกแต่งให้สวยงาม ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน</p> 3. รูปแบบการสอน <ol style="list-style-type: none"> 3.1 การบรรยายประกอบการสาธิต (ขั้นตอนการทำงาน) 3.2 การสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของชิมพ์ซัน (ทักษะการปฏิบัติงานและการใช้เครื่องมือ) 3.3 การสอนที่ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (ทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน)
<p><u>หลักสี่ปรีธรรม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ฉมัญญตา (รู้จักเหตุ) ☒ อตถัญญตา (รู้จักผล) ☒ อัตตัญญตา (รู้จักตน) ☒ มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ) ☒ กาลัญญตา (รู้จักกาล) ☒ ปริสัญญตา (รู้จักชุมชน) ☒ ปุคคลัญญตา (รู้จักบุคคล) 	
<p><u>พัฒนาการองค์รวม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ พัฒนาการด้านร่างกาย ☐ พัฒนาการด้านอารมณ์ ☐ พัฒนาการด้านสังคม ☐ พัฒนาการด้านปัญญา 	

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
กิจกรรมที่ 2 “หมวกहरรรษา” (ต่อ)	<ol style="list-style-type: none"> 4. การเตรียมการสอน <ol style="list-style-type: none"> 4.1 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ใส่ในตะกร้า อุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อนการเรียน 4.2 จัดทำสื่อตัวอย่างผลงานสำเร็จ และสื่อ PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย 4.3 จัดเตรียมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน 4.4 จัดโต๊ะเรียนให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม 4.5 สร้างสื่อเกมทายภาพปริศนา “ฉันคือใคร?” ด้วยโปรแกรม PowerPoint 4.6 การร้องเพลง “มือของฉัน” ประกอบการเคลื่อนไหว 4.7 การเสริมแรงบวกรักเรียนในการปฏิบัติงาน 4.8 ส่งเสริมกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน 4.9 กิจกรรมการเดินแพชชั่นโชว์ เพื่อนำเสนอผลงานหมวกहरรรษา 4.10 การให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการประเมินผลงาน ตัวอย่างที่ครูสุ่มขึ้นมา โดยให้อธิบายเหตุผลร่วมด้วย 5. การประเมินผล <ol style="list-style-type: none"> 5.1 ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ในหัวข้อลักษณะนิสัยและผลงาน 5.2 ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านร่างกาย ซึ่งนำเกณฑ์มาจากตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมและพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (รายละเอียดในบทที่ 3 หน้าที่ 60 - 61)

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
กิจกรรมที่ 3 “งานโยกเยก” 	1. วัตถุประสงค์ 1.1 นักเรียนสามารถตกแต่งผลงานได้ โดยอาศัยพื้นฐานจากความชอบหรือความสนใจของตนเอง 1.2 นักเรียนเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ไม่พึงใจของตนเอง จากการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่ม 1.3 นักเรียนรู้จักการประเมินตนเอง 1.4 นักเรียนเรียนรู้การแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม 1.5 นักเรียนเรียนรู้การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนเองได้รับ และปฏิบัติตามกติกาของกลุ่ม
<u>หลักสี่ปรัศธรรม</u> ☒ ฉั่มมัญญตา (รู้จักเหตุ) ☒ อัถถัญญตา (รู้จักผล) ☒ อัถตัญญตา (รู้จักตน) ☒ มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ) ☒ กาลัญญตา (รู้จักกาล) ☒ ปริสัจญตา (รู้จักชุมชน) ☒ ปุคคสัญญตา (รู้จักบุคคล)	2. เนื้อหา “งานโยกเยก” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์ของเล่นอย่างง่ายจากงานกระดาษ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้านต่างๆ ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจในความชอบตนเอง การรู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม การเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข
<u>พัฒนาการองค์รวม</u> ☐ พัฒนาการด้านร่างกาย ☒ พัฒนาการด้านอารมณ์ ☐ พัฒนาการด้านสังคม ☐ พัฒนาการด้านปัญญา	3. รูปแบบการสอน 3.1 การบรรยายประกอบการสาธิต (ขั้นตอนการทำงาน) 3.2 การสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (ทักษะการปฏิบัติงานและการใช้เครื่องมือ) 3.3 การสอนที่ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (ทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน) 3.4 การใช้บทบาทสมมติ (การแบ่งหน้าที่) ภายในกลุ่มของตนเอง ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่ม และหน่วยพิทักษ์ความสะอาด

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
กิจกรรมที่ 3 “งานโยกเยก” (ต่อ)	<ol style="list-style-type: none"> 4. การเตรียมการสอน <ol style="list-style-type: none"> 4.1 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ใส่ในตะกร้า อุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อนการเรียน 4.2 จัดทำสื่อตัวอย่างผลงานสำเร็จ และสื่อ PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย 4.3 จัดเตรียมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน 4.4 จัดโต๊ะเรียนให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม 4.5 นิทาน เรื่อง “ยึกยักโยกย้าย” ประกอบการแสดงท่าทาง 4.6 กำหนดหน้าที่ภายในกลุ่ม แล้วแจ้งให้นักเรียนทราบ 4.7 การเสริมแรงบวักนักเรียนในการปฏิบัติงานและการแสดงออกทางอารมณ์หรือพฤติกรรมที่มีพื้นฐานมาจากอารมณ์อย่างถูกต้องเหมาะสม 4.8 ส่งเสริมกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน 4.9 การให้นักเรียนประเมินตนเองก่อนเลิกเรียน ในหัวข้อความตั้งใจในการเรียน การปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง และความมีน้ำใจของตนเอง 5. การประเมินผล <ol style="list-style-type: none"> 5.1 ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ในหัวข้อลักษณะนิสัยและผลงาน 5.2 ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านอารมณ์ ซึ่งนำเกณฑ์มาจากตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัจปฐิธรรมและพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (รายละเอียดในบทที่ 3 หน้าที่ 60 - 61)

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p>กิจกรรมที่ 4</p> <p>“หุ่นนักพูด”</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วัตถุประสงค์ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 นักเรียนสามารถตกแต่งผลงานได้ โดยอาศัยพื้นฐานจากความชอบหรือความสนใจของตนเอง 1.2 นักเรียนเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ไม่พึงใจของตนเอง จากการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่ม 1.3 นักเรียนรู้จักการประเมินตนเอง 1.4 นักเรียนเรียนรู้การแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม 1.5 นักเรียนเรียนรู้การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนเองได้รับ และปฏิบัติตามกติกาของกลุ่ม 2. เนื้อหา <p>“หุ่นนักพูด” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์หุ่นมืออย่างง่ายจากไม้หนีบผ้า ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกทักษะพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้านต่างๆ ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจในความชอบตนเอง การรู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม การเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข</p> 3. รูปแบบการสอน <ol style="list-style-type: none"> 3.1 การบรรยายประกอบการสาธิต (ขั้นตอนการทำงาน) 3.2 การสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (ทักษะการปฏิบัติงานและการใช้เครื่องมือ) 3.3 การสอนที่ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (ทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน) 3.4 การใช้บทบาทสมมติ (การแบ่งหน้าที่) ภายในกลุ่มของตนเอง ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่ม และหน่วยพิทักษ์ความสะอาด
<p><u>หลักสี่ปรัศธรรม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ธัมมัญญตา (รู้จักเหตุ) ☒ อตฺถัญญตา (รู้จักผล) ☒ อตฺตัญญตา (รู้จักตน) ☒ มตฺตัญญตา (รู้จักประมาณ) ☒ กาลัญญตา (รู้จักกาล) ☒ ปริสฺสัญญตา (รู้จักชุมชน) ☒ ปุคฺคลีญญตา (รู้จักบุคคล) 	
<p><u>พัฒนาการองค์รวม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ พัฒนาการด้านร่างกาย ☒ พัฒนาการด้านอารมณ์ ☐ พัฒนาการด้านสังคม ☐ พัฒนาการด้านปัญญา 	

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
กิจกรรมที่ 4 “หุ่นนักพูด” (ต่อ)	<ol style="list-style-type: none"> 4. การเตรียมการสอน <ol style="list-style-type: none"> 4.1 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ใส่ในตะกร้า อุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อนการเรียน 4.2 จัดทำสื่อตัวอย่างผลงานสำเร็จ และสื่อ PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย 4.3 จัดเตรียมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน 4.4 จัดโต๊ะเรียนให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม 4.5 วิดีทัศน์การ์ตูน เรื่อง “โตราเอมอน ตอน หุ่นยนต์ทดสอบ” และกิจกรรมการสำรวจพฤติกรรมของตัวละคร รวมถึงการสุ่มข้อคิดที่ได้รับหลังจากชมวีดิทัศน์ 4.6 กำหนดหน้าที่ภายในกลุ่ม แล้วแจ้งให้นักเรียนทราบ 4.7 การเสริมแรงบวกนักเรียนในการปฏิบัติงานและการแสดงออกทางอารมณ์หรือพฤติกรรมที่มีพื้นฐานมาจากอารมณ์อย่างถูกต้องเหมาะสม 4.8 ส่งเสริมกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน 4.9 การให้นักเรียนประเมินตนเองก่อนเลิกเรียน ในหัวข้อความตั้งใจในการเรียน การปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง และความมีน้ำใจของตนเอง 5. การประเมินผล <ol style="list-style-type: none"> 5.1 ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ในหัวข้อลักษณะนิสัยและผลงาน 5.2 ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านอารมณ์ ซึ่งนำเกณฑ์มาจากตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสี่ปฐพีธรรมและพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (รายละเอียดในบทที่ 3 หน้าที่ 60 - 61)

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p data-bbox="384 353 587 450">กิจกรรมที่ 5 “ดอกไม้แสนสวย”</p> <p data-bbox="300 792 497 831"><u>หลักสี่ปฐิสรธรรม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="308 846 592 891">☒ อัมมัญญตา (รู้จักเหตุ) <li data-bbox="308 902 584 947">☒ อตถัญญตา (รู้จักผล) <li data-bbox="308 958 584 1003">☒ อตตัญญตา (รู้จักตน) <li data-bbox="308 1014 655 1059">☒ มตตัญญตา (รู้จักประมาณ) <li data-bbox="308 1070 592 1115">☒ กาลัญญตา (รู้จักกาล) <li data-bbox="308 1126 619 1171">☒ ปริสัจญตา (รู้จักชุมชน) <li data-bbox="308 1182 639 1227">☒ ปุคคลัญญตา (รู้จักบุคคล) <p data-bbox="300 1361 517 1400"><u>พัฒนาการองค์รวม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="308 1415 608 1460">☐ พัฒนาการด้านร่างกาย <li data-bbox="308 1471 608 1516">☐ พัฒนาการด้านอารมณ์ <li data-bbox="308 1527 584 1572">☒ พัฒนาการด้านสังคม <li data-bbox="308 1583 600 1628">☐ พัฒนาการด้านปัญญา 	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="715 353 906 398">1. วัตถุประสงค์ <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="762 409 1385 510">1.1 นักเรียนนำประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ มาใช้ในการตกแต่งผลงานและการจัดการกลุ่มของตนเอง <li data-bbox="762 521 1294 566">1.2 นักเรียนเรียนรู้การปรับตัว เพื่อการเข้าสังคม <li data-bbox="762 577 1374 622">1.3 นักเรียนรู้จักการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในการเข้าสังคม <li data-bbox="762 633 1385 734">1.4 นักเรียนเรียนรู้การใช้เวลาของตนเองให้เกิดประโยชน์ ทั้งในด้านการทำงานส่วนร่วมและส่วนตน <li data-bbox="762 745 1385 846">1.5 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานเป็นกลุ่มและปฏิบัติตามกติกาของกลุ่มได้ <li data-bbox="762 857 1385 958">1.6 นักเรียนเรียนความแตกต่างของเพื่อนผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน <li data-bbox="715 1037 836 1081">2. เนื้อหา <p data-bbox="762 1093 1385 1529">“ดอกไม้แสนสวย” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์ดอกไม้จากกระดาษอย่างง่ายจากกระดาษและหลอดพลาสติก ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกทักษะด้านสังคม ได้แก่ การส่งเสริมการเปิดรับประสบการณ์ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตน การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักเอื้อเพื่อแบ่งปัน รวมถึงเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <li data-bbox="715 1608 943 1653">3. รูปแบบการสอน <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="762 1664 1385 1709">3.1 การบรรยายประกอบการสาธิต (ขั้นตอนการทำงาน) <li data-bbox="762 1720 1385 1821">3.2 การสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (ทักษะการปฏิบัติงานและการใช้เครื่องมือ) <li data-bbox="762 1832 1385 1933">3.3 การสอนที่ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (ทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน)

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
กิจกรรมที่ 5 “ดอกไม้แสนสวย” (ต่อ)	<ol style="list-style-type: none"> 4. การเตรียมการสอน <ol style="list-style-type: none"> 4.1 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ใส่ในตะกร้า อุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อนการเรียน โดยกำหนดให้กระปุกกาวมีจำนวนไม่พอดีกับสมาชิกในกลุ่ม 4.2 จัดทำสื่อตัวอย่างผลงานสำเร็จ และสื่อ PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย 4.3 จัดเตรียมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน 4.4 จัดโต๊ะเรียนให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม 4.5 การนำนักเรียนชมสวนดอกไม้ก่อนเข้าเรียน 4.6 การนำภาพดอกไม้และดอกไม้จริง มาจัดตกแต่งในห้องเรียน 4.7 การเสริมแรงบอกนักเรียนในการปฏิบัติงานและการใช้เวลาของตนให้เกิดประโยชน์ 4.8 ส่งเสริมกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน 4.9 กำหนดเวลาในการจัดเก็บตะกร้าอุปกรณ์และการทำความสะอาดโต๊ะเรียนของกลุ่มตนเอง โดย 3 กลุ่มแรกที่เรียบร้อย ครูจะแจกสติ๊กเกอร์เป็นรางวัล 4.10 ให้ตัวแทนจากกลุ่มที่ได้สติ๊กเกอร์ กลุ่มละ 1 คน ออกมานำเสนอวิธีการแบ่งงานของกลุ่มตนเอง 5. การประเมินผล <ol style="list-style-type: none"> 5.1 ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ในหัวข้อลักษณะนิสัยและผลงาน 5.2 ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านสังคม ซึ่งนำเกณฑ์มาจากตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลัก สัมปฤติธรรม และพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (รายละเอียดในบทที่ 3 หน้าที่ 60 - 61)

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p>กิจกรรมที่ 6</p> <p>“ผัดไทยคุณหนู”</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วัตถุประสงค์ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 นักเรียนนำประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ มาใช้ในการตกแต่งผลงานและการจัดการกลุ่มของตนเอง 1.2 นักเรียนเรียนรู้การปรับตัว เพื่อการเข้าสังคม 1.3 นักเรียนรู้จักการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในการเข้าสังคม 1.4 นักเรียนเรียนรู้การใช้เวลาของตนเองให้เกิดประโยชน์ ทั้งในด้านการทำงานส่วนร่วมและส่วนตน 1.5 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานเป็นกลุ่มและปฏิบัติตามกติกาของกลุ่มได้ 1.6 นักเรียนเรียนความแตกต่างของเพื่อนผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน 2. เนื้อหา <p>“ผัดไทยคุณหนู” เป็นกิจกรรมการสร้างสรรค์อาหารประดิษฐ์ คือ ผัดไทย จากวัสดุต่างๆ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกทักษะด้านสังคม ได้แก่ การส่งเสริมการเปิดรับประสบการณ์ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปัน รวมถึงเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> 3. รูปแบบการสอน <ol style="list-style-type: none"> 3.1 การบรรยายประกอบการสาธิต (ขั้นตอนการทำงาน) 3.2 การสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (ทักษะการปฏิบัติงานและการใช้เครื่องมือ) 3.3 การสอนที่ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (ทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน)
<p><u>หลักสี่ปรัศธรรม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ฉั่มมัญญุตตา (รู้จักเหตุ) ☒ อัตถัญญุตตา (รู้จักผล) ☒ อัตตัญญุตตา (รู้จักตน) ☒ มัตตัญญุตตา (รู้จักประมาณ) ☒ กาลัญญุตตา (รู้จักกาล) ☒ ปริสัญญุตตา (รู้จักชุมชน) ☒ ปุคคลัญญุตตา (รู้จักบุคคล) 	
<p><u>พัฒนาการองค์รวม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ พัฒนาการด้านร่างกาย ☐ พัฒนาการด้านอารมณ์ ☒ พัฒนาการด้านสังคม ☐ พัฒนาการด้านปัญญา 	

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p>กิจกรรมที่ 6</p> <p>“ผัดไทยคุณหนู” (ต่อ)</p>	<p>4. การเตรียมการสอน</p> <p>4.1 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ใส่ในตะกร้า อุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อนการเรียน โดยกำหนดให้ กระปุกกาวมีจำนวนไม่พอดีกับสมาชิกในกลุ่ม</p> <p>4.2 จัดทำสื่อตัวอย่างผลงานสำเร็จ และสื่อ PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย</p> <p>4.3 จัดเตรียมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน</p> <p>4.4 จัดโต๊ะเรียนให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม</p> <p>4.5 วิดีทัศน์ เรื่อง ผัดไทย</p> <p>4.6 เตรียมถาดอาหารจำลองไว้ให้นักเรียนส่งผลงาน</p> <p>4.7 นำภาพผัดไทยและวัตถุดิบ มาตกแต่งในห้องเรียน</p> <p>4.8 ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาหารเส้นในกลุ่มอาเซียน</p> <p>4.9 การเสริมแรงบวกนักเรียนในการปฏิบัติงานและการใช้เวลาของตนให้เกิดประโยชน์</p> <p>4.10 ส่งเสริมกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน</p> <p>4.11 กำหนดเวลาในการจัดเก็บตะกร้าอุปกรณ์และการทำความสะอาดโต๊ะเรียนของกลุ่มตนเอง โดย 3 กลุ่มแรกที่เรียบร้อย ครูจะแจกสติ๊กเกอร์เป็นรางวัล</p> <p>4.12 ให้นำตัวแทนจากกลุ่มที่ได้สติ๊กเกอร์ กลุ่มละ 1 คน ออกมานำเสนอวิธีการแบ่งงานของกลุ่มตนเอง</p> <p>5. การประเมินผล</p> <p>5.1 ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ในหัวข้อ ลักษณะนิสัยและผลงาน</p> <p>5.2 ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านสังคม ซึ่งนำเกณฑ์มาจาก ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลัก สัมปฤติธรรม และพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (รายละเอียดในบทที่ 3 หน้า 60 - 61)</p>

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p>กิจกรรมที่ 7</p> <p>“พิชชาน่าอร่อย”</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วัตถุประสงค์ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 นักเรียนนำประสบการณ์ภายในและภายนอกมาประยุกต์ใช้ในการตกแต่งผลงานของตนเอง 1.2 นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงาน และสามารถสร้างผลงานสำเร็จได้ 1.3 นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ของตน มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานได้ 1.4 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนได้ และสามารถปฏิบัติงานในระยะเวลาที่กำหนดได้ 1.5 นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและต่อส่วนรวม 1.6 นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้ 2. เนื้อหา <p>“พิชชาน่าอร่อย” เป็น กิจกรรมการสร้างสรรคอาหารประดิษฐ์จากกระดาษ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านปัญญา ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานหรือร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ของตนมาใช้ในการแก้ปัญหา รู้จักการวางแผนการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและส่วนรวม รวมถึงสามารถสื่อสารแนวคิดในการสร้างผลงานของตนเองแก่ผู้อื่นได้</p> 3. รูปแบบการสอน <ol style="list-style-type: none"> 3.1 การบรรยายประกอบการสาธิต (ขั้นตอนการทำงาน) 3.2 การสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของชิมพ์ชัน (ทักษะการปฏิบัติงานและการใช้เครื่องมือ) 3.3 การสอนที่ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (ทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน)
<p><u>หลักสี่ปรีธรรม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ธัมมัญญตา (รู้จักเหตุ) ☒ อตถัญญตา (รู้จักผล) ☒ อัตตัญญตา (รู้จักตน) ☒ มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ) ☒ กาลัญญตา (รู้จักกาล) ☒ ปริสสัญญตา (รู้จักชุมชน) ☒ ปุคคลัญญตา (รู้จักบุคคล) 	
<p><u>พัฒนาการองค์รวม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ พัฒนาการด้านร่างกาย ☐ พัฒนาการด้านอารมณ์ ☐ พัฒนาการด้านสังคม ☒ พัฒนาการด้านปัญญา 	

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p>กิจกรรมที่ 7</p> <p>“พิชช่าน่าอร่อย” (ต่อ)</p>	<p>4. การเตรียมการสอน</p> <p>4.1 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ใส่ในตะกร้า อุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อนการเรียน โดยกำหนดให้ กระปุกกาวมีจำนวนไม่พอดีกับสมาชิกในกลุ่ม</p> <p>4.2 จัดทำสื่อตัวอย่างผลงานสำเร็จ และสื่อ PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย</p> <p>4.3 จัดเตรียมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน</p> <p>4.4 จัดโต๊ะเรียนให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม</p> <p>4.5 สื่อเกม PowerPoint ทายคำปริศนา “ฉันคือใคร”</p> <p>4.6 วิดีทัศน์ เรื่อง “How to make pizza”</p> <p>4.7 เตรียมถาดอาหารจำลองไว้ให้นักเรียนส่งผลงาน</p> <p>4.8 มีการกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานในบางขั้นตอน</p> <p>4.9 การนำภาพพิชชามาจัดตกแต่งในห้องเรียน</p> <p>4.10 การเสริมแรงบวกนักเรียนในการปฏิบัติงาน</p> <p>4.11 กำหนดเวลาในการจัดเก็บตะกร้าอุปกรณ์และการทำความสะอาดโต๊ะเรียน โดยกลุ่มที่เสร็จลำดับแรก ครูจะให้ตัวแทนกลุ่มออกมาแนะนำเสนอวิธีการแบ่งงาน</p> <p>4.12 ให้นักเรียนส่งงานพร้อมนำเสนอผลงานสั้นๆ</p> <p>4.13 สรุปปัญหาที่พบและแนวทางแก้ไขร่วมกับนักเรียน โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย</p> <p>5. การประเมินผล</p> <p>5.1 ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ในหัวข้อ ลักษณะนิสัยและผลงาน</p> <p>5.2 ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านปัญญา ซึ่งนำเกณฑ์มาจาก ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลัก สัมปฤติธรรม และพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (รายละเอียดในบทที่ 3 หน้าที่ 60 - 61)</p>

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p>กิจกรรมที่ 8 “ถ้วยจอมเขย่า”</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วัตถุประสงค์ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 นักเรียนนำเสนอประสบการณ์ภายในและภายนอกมาประยุกต์ใช้ในการตกแต่งผลงานของตนเอง 1.2 นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงาน และสามารถสร้างผลงานสำเร็จได้ 1.3 นักเรียนสามารถนำเสนอประสบการณ์ของตน มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานได้ 1.4 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนได้ และสามารถปฏิบัติงานในระยะเวลาที่กำหนดได้ 1.5 นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและต่อส่วนรวม 1.6 นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้ 2. เนื้อหา <p>“ถ้วยจอมเขย่า” เป็น กิจกรรมการประดิษฐ์ เครื่องเขย่าจากวัสดุเหลือใช้ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านปัญญา ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานหรือร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ของตนมาใช้ในการแก้ปัญหา รู้จักการวางแผนการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและส่วนรวม รวมถึงสามารถสื่อสารแนวคิดในการสร้างผลงานของตนเองแก่ผู้อื่นได้</p> 3. รูปแบบการสอน <ol style="list-style-type: none"> 3.1 การบรรยายประกอบการสาธิต (ขั้นตอนการทำงาน) 3.2 การสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของ ซิมพ์สัน (ทักษะการปฏิบัติงานและการใช้เครื่องมือ) 3.3 การสอนที่ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (ทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน)
<p><u>หลักสี่ปรีธรรม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ฉัหมัญญตา (รู้จักเหตุ) ☒ อตถัญญตา (รู้จักผล) ☒ อตตัญญตา (รู้จักตน) ☒ มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ) ☒ กาลัญญตา (รู้จักกาล) ☒ ปริสัญญตา (รู้จักชุมชน) ☒ ปุคคลัญญตา (รู้จักบุคคล) 	
<p><u>พัฒนาการองค์รวม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ พัฒนาการด้านร่างกาย ☐ พัฒนาการด้านอารมณ์ ☐ พัฒนาการด้านสังคม ☒ พัฒนาการด้านปัญญา 	

กิจกรรม	หลักการด้านต่างๆ
<p>กิจกรรมที่ 8</p> <p>“ถั่วจอมเขย่า” (ต่อ)</p>	<p>4. การเตรียมการสอน</p> <p>4.1 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ใส่ในตะกร้า อุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อนการเรียน โดยกำหนดให้ กระปุกกาวมีจำนวนไม่พอดีกับสมาชิกในกลุ่ม</p> <p>4.2 จัดทำสื่อตัวอย่างผลงานสำเร็จ และสื่อ PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย</p> <p>4.3 จัดเตรียมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน</p> <p>4.4 จัดโต๊ะเรียนให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มและให้แต่ละกลุ่ม เลือกหัวหน้ากลุ่ม</p> <p>4.5 คลิปเสียงจากธรรมชาติ “เสียงนี้ คือ เสียงอะไรเอ่ย”</p> <p>4.6 นำภาพการตกแต่งผลงานด้วยวิธีการต่างๆ ที่ ใกล้เคียงกัน มาตกแต่งในห้องเรียน</p> <p>4.7 มีการกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานในบางขั้นตอน</p> <p>4.8 การเสริมแรงบวกนักเรียนในการปฏิบัติงาน</p> <p>4.9 กำหนดเวลาในการจัดเก็บตะกร้าอุปกรณ์และการทำ ความสะอาดโต๊ะเรียนของกลุ่มตนเอง</p> <p>4.10 ให้นักเรียนส่งงานพร้อมนำเสนอผลงานสั้นๆ</p> <p>4.11 การร้องเพลงเชียร์ประกอบการเขย่าเครื่องกระทบ</p> <p>4.12 อภิปรายกับนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน</p> <p>4.13 สุ่มเลือกนักเรียนเพื่อมาวิจารณ์งานเพื่อน ในด้าน ความประณีตและความน่าสนใจของผลงาน</p> <p>5. การประเมินผล</p> <p>5.1 ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ในหัวข้อ ลักษณะนิสัยและผลงาน</p> <p>5.2 ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบ องค์กรรวม (หลังเรียน) ด้านปัญญา ซึ่งนำเกณฑ์มาจาก ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลัก สัม ปุริสธรรม และพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (รายละเอียดในบทที่ 3 หน้า 60 - 61)</p>

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

ผู้วิจัยนำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้สอนนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เพื่อคัดเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 1 ห้องเรียน จากนักเรียนทั้งระดับชั้นที่มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ห้องเรียน ผลที่ได้ คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ก. เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ข. เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีจำนวนนักเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวมถึงนักเรียนในแต่ละห้องเรียนมีลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ มีนักเรียนเพศชายและหญิงในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน และระดับความสามารถของนักเรียนมีระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นผลมาจากระบบการคละนักเรียนของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดลองสอนโดยใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมกับกลุ่มทดลอง จำนวนทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ ซึ่งขณะเดียวกันได้สอนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติกับกลุ่มควบคุม ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมสามารถสรุปได้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

กิจกรรมสร้อยนำโชค

กระบวนการสอน

1. มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยาย เรื่อง สร้อยคอ พร้อมทั้งใช้อธิบาย เรื่อง ลักษณะของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ และการอธิบายประกอบการสาธิตในการปฏิบัติงาน
2. เน้นฝึกทักษะการสังเกตด้วยการฝึกร้อยวัสดุ การมัดปมเชือก และการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องและปลอดภัย
3. กิจกรรมเสริม ได้แก่ การเล่านิทานในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และการร้องเพลงประกอบการแสดงท่าทาง เพื่อบริหารกล้ามเนื้อ
4. กำหนดนักเรียนนั่งปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อให้เกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้นั่งเรียงตามลำดับเลขที่ และมีการกำหนดหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม ซึ่งจะสลับกันทำหน้าที่ คนละ 1 สัปดาห์
5. ครูให้นักเรียนตกแต่งผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
6. ครูสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียน วิเคราะห์จุดดีหรือจุดควรพัฒนา รวมถึงเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน โดยครูสุ่มเลือกผลงานขึ้นมาจำนวน 3 ชิ้น แล้วให้นักเรียนช่วยกันตัดสินด้วยเกณฑ์ดีมาก ดีและปานกลาง พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

ผลจากการสอน

1. นักเรียนจะมีสมาธิในช่วงการฟังบรรยายได้ไม่นาน ดังนั้น จึงควรบรรยายให้กระชับ มีลำดับชัดเจน และเรียบเรียงให้สนุกน่าฟัง อีกทั้งการอธิบายประกอบการสาธิตควรใช้คำพูดด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และสื่อที่ใช้ควรมีขนาดใหญ่ มองเห็นชัดเจน
2. นักเรียนบางคนที่ยังคงต้องพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือเพิ่มเติม แต่โดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่สามารถใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

- นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานสร้อยนำโชคได้ด้วยตนเอง
- กระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถช่วยทำให้การฝึกร้อยวัสดุต่างๆ รวมไปถึงการมัดปม เชือก ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน อีกทั้งยังรู้ และเข้าใจถึงความสามารถของเพื่อนแต่ละคนภายในกลุ่มของตน
- นักเรียนให้ความสนใจกับกิจกรรมการเล่านิทานอย่างมาก แต่ในกิจกรรมการร้องเพลง ประกอบการแสดงท่าทางในช่วงแรกส่วนใหญ่มีอาการเขินอาย แต่ในรอบที่ 2 นักเรียน อารมณ์เขินอายน้อยลงและให้ความร่วมมือดี
- ในขั้นสรุปบทเรียน นักเรียนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการร่วมกันประเมินผล งานที่ครูสุ่มขึ้นมาอย่างมาก แสดงให้เห็นถึงความกล้าแสดงออกและการมีส่วนร่วมในชั้น เรียน รวมถึงช่วยกันเก็บทำความสะอาดพื้นที่ทำงานดี

กิจกรรมหมวกหรรษา

กระบวนการสอน

- มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยาย เรื่อง หมวก ซึ่งเพิ่มกระบวนการถามตอบเข้าไป เพื่อให้ให้นักเรียนไม่รู้สึกลำบาก พร้อมทั้งใช้การอธิบาย เรื่อง ลักษณะของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ และการอธิบายประกอบการสาธิตในการปฏิบัติงาน
- เน้นฝึกทักษะการสังเกตจากการเล่นเกมทายภาพปริศนา และในขั้นตอนการพับหมวก กระดาษ อีกทั้งเน้นการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องและปลอดภัย
- กิจกรรมเสริม ได้แก่ การเล่นเกมทายภาพปริศนาในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อฝึกการสังเกต และการคิดวิเคราะห์ การร้องเพลงประกอบการแสดงท่าทาง เพื่อบริหารกล้ามเนื้อ และการเดินแพซันโชว์เพื่อนำเสนอหมวกหรรษาของตนเองหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม
- กำหนดนักเรียนนั่งปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อให้เกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้นั่งและกำหนดหน้าที่หัวหน้ากลุ่มในรูปแบบเดียวกับสัปดาห์ที่ผ่านมา

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักปรัชญาธรรม

---

5. ครูให้นักเรียนตกแต่งผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
6. ครูสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียน วิเคราะห์จุดดีหรือจุดควรพัฒนา รวมถึงเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน โดยครูสุ่มเลือกผลงานขึ้นมาจำนวน 3 ชิ้น แล้วให้นักเรียนช่วยกันตัดสินด้วยเกณฑ์ดีมาก ดีและปานกลาง พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

ผลจากการสอน

1. นักเรียนให้ความสนใจและรู้สึกสนุกกับการฟังบรรยายมากขึ้น อีกทั้งการอธิบายประกอบการสาธิตใช้วิธีการเปรียบเทียบกับรูปร่างต่างๆ เช่น ให้นักเรียนพับกระดาษลงมาให้เป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายภูเขาลูกใหญ่ เป็นต้น
2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานห่มกษัตริย์ได้ด้วยตนเอง
3. มีนักเรียนบางคนที่ยังคงต้องพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือเพิ่มเติม แต่โดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่สามารถใช้เครื่องได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
4. กระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถช่วยทำให้ขั้นตอนการพับกระดาษดำเนินไปได้อย่างราบรื่น นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน อีกทั้งยังรู้และเข้าใจถึงความสามารถของแต่ละคนภายในกลุ่มของตน
5. นักเรียนให้ความสนใจกับกิจกรรมเกมทายภาพปริศนา มีการปรึกษาร่วมกันในกลุ่มเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง และในกิจกรรมการร้องเพลงประกอบการแสดงท่าทางยังคงมีนักเรียนบางส่วนมีอาการเขินอาย อีกทั้งนักเรียนบางคนสามารถจำเนื้อเพลงแล้วนำไปร้องและแสดงท่าทางด้วยตนเองภายหลังได้
6. ในขั้นสรุปบทเรียน นักเรียนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการร่วมกันประเมินผลงานที่ครูสุ่มขึ้นมาอย่างมาก และรู้สึกสนุกสนานกับการได้เดินแฟชั่นโชว์ผลงานห่มกษัตริย์ของตน รวมถึงช่วยกันเก็บทำความสะอาดพื้นที่ทำงานดี

กิจกรรมงานโยกเยก

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

กระบวนการสอน

1. มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยาย เรื่อง จานและจานกระดาศ ซึ่งเพิ่มกระบวนการถามตอบเข้าไป เพื่อให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อ พร้อมทั้งใช้การอธิบาย เรื่อง ลักษณะของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ และการอธิบายประกอบการสาธิตในการปฏิบัติงาน
2. เน้นฝึกทักษะการออกแบบร่างก่อนลงมือปฏิบัติงาน เพื่อให้นักเรียนได้ตกแต่งผลงานตามความชอบของตนเอง อีกทั้งช่วยให้นักเรียนสามารถรู้ลำดับขั้นตอนการตกแต่งผลงานของตนเอง นอกจากนี้ยังเน้นการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องและปลอดภัยร่วมด้วย
3. กิจกรรมเสริม ได้แก่ การเล่นิทานในขั้นนำก่อนเข้าสู่บทเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น อีกทั้งเพื่อให้นักเรียนรู้จักการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างเหมาะสมต่อผู้อื่น และการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกในกลุ่ม โดยกำหนดให้มีหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่ม และหน่วยพิทักษ์ความสะอาด เพื่อให้ นักเรียนรู้จักเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
4. กำหนดนักเรียนนั่งปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อให้เกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้นั่งในรูปแบบเดียวกับสัปดาห์ที่ผ่านมา
5. ครูให้นักเรียนตกแต่งผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
6. ครูสุ่มเลือกผลงานที่มีความน่าสนใจออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน จำนวน 3 ชิ้นงาน จากนั้นสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียน แล้วให้นักเรียนประเมินตนเองด้วยการยกมือในหัวข้อที่ครูกำหนด

ผลจากการสอน

1. นักเรียนสนใจและรู้สึกเพลิดเพลินกับการฟังบรรยาย อีกทั้งการอธิบายประกอบการสาธิต ใช้วิธีการเปรียบเทียบกับรูปร่างต่างๆ ทำให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการพับง่ายขึ้น
  2. การออกแบบร่างก่อนลงมือปฏิบัติงานทำให้นักเรียนเรียงลำดับขั้นตอนการทำงานได้ดีขึ้น รวมถึงสามารถตกแต่งผลงานได้ตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง โดยที่มีลักษณะผลงานไม่ซ้ำกับตัวอย่างผลงานของครู
  3. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานจานโยกแยกได้ด้วยตนเอง
  4. มีนักเรียนบางคนที่ยังคงต้องพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือเพิ่มเติม แต่โดยภาพรวม นักเรียนส่วนใหญ่สามารถใช้เครื่องได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
-

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

---

5. กระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถช่วยทำให้ขั้นตอนการปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน อีกทั้งยังรู้และเข้าใจถึงความสามารถของเพื่อนแต่ละคนภายในกลุ่มของตน
  6. นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถแบ่งหน้าที่ได้อย่างราบรื่น อาจมีไม่พอใจบ้างในช่วงแรกที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองต้องการ ซึ่งครูจะต้องอธิบายให้นักเรียนเห็นความสำคัญของแต่ละหน้าที่ อีกทั้งให้แรงเสริมหรือคำชมเชยแก่นักเรียนที่ปฏิบัติตนได้ดี หรือมีความพยายามในการพัฒนาตนเอง
  7. ในขั้นสรุปบทเรียน นักเรียนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการประเมินตนเองดีมาก สามารถให้เหตุผลของการเกิดพฤติกรรมต่างๆ และร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติตนในสัปดาห์ต่อไป อีกทั้งช่วยกันเก็บทำความสะอาดพื้นที่ทำงานดีมาก
-

กิจกรรมหุ่นนักพูด

กระบวนการสอน

1. มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยาย เรื่อง หุ่นมือ พร้อมทั้งใช้การอธิบาย เรื่อง ลักษณะของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ และการอธิบายประกอบการสาธิตในการปฏิบัติงาน
  2. เน้นให้นักเรียนได้ตกแต่งผลงานตามความชอบของตนเอง และเน้นการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องและปลอดภัยร่วมด้วย
  3. กิจกรรมเสริม ได้แก่ การชมวีดิทัศน์การ์ตูนในชั้นนำก่อนเข้าสู่บทเรียน แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องราวและข้อคิดที่ได้จากการชมวีดิทัศน์การ์ตูน รวมถึงเพื่อให้นักเรียนรู้จักการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างเหมาะสมต่อผู้อื่น และการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกในกลุ่ม โดยกำหนดให้มีหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่ม และหน่วยพิทักษ์ความสะอาด เพื่อให้นักเรียนรู้จักเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
-

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

---

4. กำหนดนักเรียนนั่งปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อให้เกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้นั่งในรูปแบบเดียวกับสัปดาห์ที่ผ่านมา
5. ครูให้นักเรียนตกแต่งผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
6. ครูสุ่มเลือกผลงานของนักเรียนที่มีความน่าสนใจออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนออกมานำเสนอว่าสร้างสรรค์ผลงานออกมาเป็นรูปใด และเพราะเหตุใดจึงสร้างสรรค์ออกมาเป็นตัวละครนี้ จากนั้นสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียน แล้วให้นักเรียนประเมินตนเองด้วยการยกมือในหัวข้อที่ครูกำหนด

ผลจากการสอน

1. นักเรียนให้ความสนใจกับการฟังบรรยาย เนื่องด้วยเป็นกิจกรรมที่มีกลไก สามารถยับยั้งเคลือบไหว้ได้ตามการควบคุมของนักเรียน และใช้การอธิบายประกอบการสาธิตในขั้นตอนการปฏิบัติงาน
  2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานหุ่นนักพูดได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถตกแต่งผลงานได้ตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
  3. นักเรียนบางคนยังต้องพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือเพิ่มเติม แต่โดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่สามารถใช้เครื่องได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
  4. กระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถช่วยทำให้ขั้นตอนการปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน อีกทั้งยังรู้และเข้าใจถึงความสามารถของแต่ละคนภายในกลุ่มของตน
  5. นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถแบ่งหน้าที่ได้อย่างราบรื่น แต่ยังคงมีนักเรียนบางคนที่ยังมีอารมณ์ไม่พอใจที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองต้องการ ซึ่งครูจะต้องอธิบายให้นักเรียนเห็นความสำคัญของแต่ละหน้าที่ อีกทั้งให้แรงเสริมหรือคำชมเชยแก่นักเรียนที่ปฏิบัติตนได้ดี หรือมีความพยายามในการพัฒนาตนเอง
  6. ในขั้นสรุปบทเรียน นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้ดี รวมถึงนักเรียนที่เป็นผู้ฟังสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสม นอกจากนี้ให้นักเรียนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการประเมินตนเองดีมาก สามารถให้เหตุผลของการเกิดพฤติกรรมต่างๆ และร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติตนในสัปดาห์ต่อไป อีกทั้งช่วยกันเก็บทำความสะอาดพื้นที่ทำงานดีมาก
-

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

กิจกรรมดอกไม้แสนสวย

กระบวนการสอน

1. มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยาย เรื่อง ดอกไม้และดอกไม้ประดิษฐ์ โดยมีการใช้สื่อรูปภาพประกอบให้นักเรียนแบ่งประเภทของดอกไม้ในภาพ ว่าภาพใดเป็นดอกไม้จริงหรือภาพใดเป็นดอกไม้ประดิษฐ์ พร้อมทั้งใช้การอธิบาย เรื่อง ลักษณะของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ และการอธิบายประกอบการสาธิตในการปฏิบัติงาน
2. กำหนดนักเรียนนั่งปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อให้เกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้นั่งในรูปแบบเดียวกับสัปดาห์ที่ผ่านมา มีการกำหนดหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม เน้นการรู้จักเอื้อเพื่อแบ่งปัน การเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข
3. กิจกรรมเสริม ได้แก่ การเดินชมสวนในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสใกล้ชิดกับดอกไม้จริง ซึ่งมีหลากหลายสายพันธุ์ และเพื่อนำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้มีกิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือกัน การแบ่งหน้าที่ การรู้หน้าที่ของตนและการบริหารจัดการงานในระยะเวลาที่กำหนด
4. ครูให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
5. ครูสุ่มเลือกผลงานของนักเรียนที่มีความน่าสนใจออกมานำเสนอหน้าชั้น จากนั้นสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียน

ผลจากการสอน

1. นักเรียนให้ความสนใจกับการฟังบรรยายดี เนื่องจากมีกิจกรรมแบ่งประเภทของดอกไม้ในภาพ และการอธิบายประกอบการสาธิตในขั้นตอนการปฏิบัติงานเรียบร้อยดี
2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานดอกไม้แสนสวยได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถเลือกสีของผลงานได้ตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

3. นักเรียนบางคนยังต้องพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือเพิ่มเติม แต่โดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่สามารถใช้เครื่องได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
4. กระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถช่วยให้ขั้นตอนการปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน อีกทั้งยังรู้และเข้าใจถึงความสามารถของเพื่อนแต่ละคนภายในกลุ่มของตน รวมถึงก่อให้เกิดวิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ที่นักเรียนประยุกต์จากขั้นตอนการสอนของครู
5. นักเรียนให้ความสนใจกับกิจกรรมการเดินชมสวนในโรงเรียนดีมาก และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากขั้นตอนการนำเสนอผลงานก่อนเลิกเรียน
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถแบ่งหน้าที่ได้อย่างราบรื่น และปฏิบัติงานร่วมกันได้ดี
7. ในขั้นสรุปบทเรียน นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้ดี มีการกล่าวถึง แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงนักเรียนที่เป็นผู้ฟังสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสม และช่วยกันเก็บทำความสะอาดพื้นที่ทำงานดีมาก

กิจกรรมผัดไทยคุณหนู

กระบวนการสอน

1. มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยาย เรื่อง อาหาร อาหารประดิษฐ์ ผัดไทยและอาหารประเภทเส้นในประเทศกลุ่มอาเซียนที่มีชื่อเสียง โดยมีการใช้สื่อรูปภาพและ วัสดุทัศน เรื่อง ผัดไทย ประกอบ พร้อมทั้งใช้การอธิบาย เรื่อง ลักษณะของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ และการอธิบายประกอบการสาธิตในการปฏิบัติงาน
2. กำหนดให้นักเรียนนั่งปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อให้เกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้นั่งในรูปแบบเดียวกับสัปดาห์ที่ผ่านมา มีการกำหนดหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม เน้นการรู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

---

3. กิจกรรมเสริม ได้แก่ การร่วมกันวิเคราะห์อุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ มีกิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้นักเรียนรู้จัก การช่วยเหลือกัน การแบ่งหน้าที่ การรู้หน้าที่ของตนและการบริหารจัดการงานใน ระยะเวลาที่กำหนด
4. ครูนำภาพอาหาร ผัดไทย รวมถึงวัตถุดิบต่างๆ ที่ใช้ในการทำผัดไทย นำมาติดรอบ ห้องเรียน เพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน
5. ครูให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
6. ครูสุ่มเลือกผลงานของนักเรียนที่มีความน่าสนใจออกมานำเสนอหน้าชั้น จากนั้นสรุป บทเรียนร่วมกับนักเรียน

ผลจากการสอน

1. นักเรียนให้ความสนใจกับการฟังบรรยายดี และการอธิบายประกอบการสาธิตในขั้นตอน การปฏิบัติงานเรียบร้อยดี
  2. นักเรียนรู้ความเป็นมาของผัดไทยและอาหารประเภทเส้นของในประเทศกลุ่มอาเซียน
  3. นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานผัดไทยคุณหนูได้ตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
  4. นักเรียนสามารถใช้เครื่องได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
  5. กระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถช่วยทำให้ขั้นตอนการปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่าง ราบรื่น โดยเฉพาะในขั้นตอนการติดประกอบกระดาษสีน้ำตาลที่ตัดเป็นเส้นเล็กๆ ให้มี ลักษณะคล้ายเส้นผัดไทย อีกทั้งการทำงานร่วมกันยังทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างกัน รู้และเข้าใจถึงความสามารถของแต่ละคนภายในกลุ่มของตน รวมถึงก่อให้เกิดวิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ที่นักเรียนประยุกต์จากขั้นตอนการสอน ของครู
  6. นักเรียนให้ความสนใจกับการเดินชมภาพอาหาร ผัดไทย และสามารถนำเสนอผลการที่ ได้รับมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากขั้นตอนการนำเสนอผลงานก่อน เลิกเรียน
  7. นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถแบ่งหน้าที่ได้อย่างราบรื่น และปฏิบัติงานร่วมกันได้ดี
  8. ในขั้นสรุปบทเรียน นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้ดี มีการกล่าวถึง แรง บันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงนักเรียนที่เป็นผู้ฟังสามารถปฏิบัติตนได้ เหมาะสม และช่วยกันเก็บทำความสะอาดพื้นที่ทำงานดีมาก
-

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร

กิจกรรมพิซซ่าน่ารัก

กระบวนการสอน

1. มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยาย เรื่อง พิซซ่าและอาหารประดิษฐ์ โดยมีการใช้สื่อรูปภาพและวีดิทัศน์ เรื่อง How to make pizza ประกอบ พร้อมทั้งใช้การอธิบายเรื่อง ลักษณะของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ และการอธิบายประกอบการสาธิตในการปฏิบัติงาน
2. กำหนดให้นักเรียนนั่งปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อให้เกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยนั่งรูปแบบเดียวกับสัปดาห์ที่ผ่านมา มีการกำหนดหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม
3. เน้นให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานหรือร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการแก้ปัญหา อีกทั้งสามารถสื่อสารแนวคิดในการสร้างผลงานของตนเองแก่ผู้อื่นได้
4. กิจกรรมเสริม ได้แก่ การเล่นเกมทายปริศนา “ฉันคือใคร” ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และการกำหนดสถานการณ์ให้แต่ละกลุ่มมีอุปกรณ์ไม่พอดีกับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้มีการกำหนดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น ขั้นตอนการปฏิบัติงานบางขั้นตอน กิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือกัน การแบ่งหน้าที่ การรู้หน้าที่ของตนและการบริหารจัดการงานและทรัพยากรต่างๆ ที่มีภายในระยะเวลาที่กำหนด
5. ครูนำภาพอาหาร พิซซ่า รวมถึงวัตถุดิบต่างๆ ที่ใช้ในการทำพิซซ่า นำมาติดรอบห้องเรียน เพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน
6. ครูให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
7. ครูให้นักเรียนออกมาส่งผลงานพร้อมทั้งอธิบายผลงานของตนเองอย่างสั้นๆ เกี่ยวกับแรงบันดาลใจในการตกแต่งผลงาน
8. ครูสุ่มเลือกผลงานของนักเรียนที่มีความน่าสนใจออกมานำเสนอหน้าชั้น จากนั้นสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียน

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

ผลจากการสอน

1. นักเรียนให้ความสนใจกับการฟังบรรยายดี และการอธิบายประกอบการสาธิตในขั้นตอนการปฏิบัติงานเรียบร้อยดี อีกทั้งรู้ความเป็นมาของพิชซ่าจากการฟังบรรยาย รวมถึงวิธีการทำพิชซ่าจากการชมวีดิทัศน์
2. นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานพิชซ่าน่าอร่อยได้ตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง อีกทั้งนักเรียนบางคนพบแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม
3. นักเรียนสามารถใช้เครื่องได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
4. กระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถช่วยให้ขั้นตอนการปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งการทำงานร่วมกันยังทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รู้และเข้าใจถึงความสามารถของแต่ละคนภายในกลุ่มของตน รวมถึงก่อให้เกิดวิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ที่นักเรียนประยุกต์จากขั้นตอนการสอนของครู
5. นักเรียนให้ความสนใจกับการเดินชมภาพอาหาร พิชซ่า และสามารถนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากขั้นตอนการนำเสนอผลงานก่อนเลิกเรียน
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถแบ่งหน้าที่ได้อย่างราบรื่น และปฏิบัติงานร่วมกันได้ดี
7. ในขั้นสรุปบทเรียน นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้ดี มีการกล่าวถึง แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงนักเรียนที่เป็นผู้ฟังสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสม และช่วยกันเก็บทำความสะอาดพื้นที่ทำงานดีมาก

กิจกรรมถ้วยจอมเข่า

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

กระบวนการสอน

1. มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยาย เรื่อง เครื่องกระทบ พร้อมทั้งใช้การอธิบายเรื่อง ลักษณะของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ และการอธิบายประกอบการสาธิตในการปฏิบัติงาน
2. กำหนดให้นักเรียนนั่งปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อให้เกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยนั่งในรูปแบบเดียวกับสัปดาห์ที่ผ่านมา มีการกำหนดหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม
3. เน้นให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานหรือร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการแก้ปัญหา อีกทั้งสามารถสื่อสารแนวคิดในการสร้างผลงานของตนเองแก่ผู้อื่นได้
4. กิจกรรมเสริม ได้แก่ การเล่นเกมทายเสียงปริศนาในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และการกำหนดสถานการณ์ให้แต่ละกลุ่มมีอุปกรณ์ไม่พอดีกับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้มีการกำหนดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น ขั้นตอนการปฏิบัติงานบางขั้นตอน กิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือกัน การแบ่งหน้าที่ การรู้หน้าที่ของตนและการบริหารจัดการงานและทรัพยากรต่างๆ ที่มีภายในระยะเวลาที่กำหนด
5. ครูนำภาพตัวการ์ตูนสัตว์ต่างๆ มาติดรอบห้องเรียน เพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน
6. ครูให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง
7. ครูให้นักเรียนออกมาส่งผลงานพร้อมทั้งอธิบายผลงานของตนเองอย่างสั้นๆ เกี่ยวกับแรงบันดาลใจในการตกแต่งผลงาน
8. ครูสุ่มเลือกผลงานของนักเรียนที่มีความน่าสนใจออกมานำเสนอหน้าชั้น จากนั้นสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียน

ผลจากการสอน

1. นักเรียนให้ความสนใจกับการฟังบรรยายดี และการอธิบายประกอบการสาธิตในขั้นตอนการปฏิบัติงานเรียบร้อยดี อีกทั้งรู้จักเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ
  2. นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานด้วยใจจดใจจ่อได้ตามความชอบหรือความสนใจของตนเอง อีกทั้งนักเรียนบางคนพบแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม
  3. นักเรียนสามารถใช้เครื่องได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
-

ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักปรัชญาธรรม

---

4. กระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถช่วยทำให้ขั้นตอนการปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น อีกทั้งการทำงานร่วมกันยังทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รู้และเข้าใจถึงความสามารถของเพื่อนแต่ละคนภายในกลุ่มของตน รวมถึงก่อให้เกิดวิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ที่นักเรียนประยุกต์จากขั้นตอนการสอนของครู
  5. นักเรียนให้ความสนใจกับการเดินชมภาพการ์ตูนสัตว์ต่างๆ และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากขั้นตอนการนำเสนอผลงานก่อนเลิกเรียน
  6. นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถแบ่งหน้าที่ได้อย่างราบรื่น และปฏิบัติงานร่วมกันได้ดี
  7. ในขั้นสรุปบทเรียน นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้ดี มีการกล่าวถึงแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงนักเรียนที่เป็นผู้ฟังสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสม และช่วยกันเก็บทำความสะอาดพื้นที่ทำงานดีมาก
-

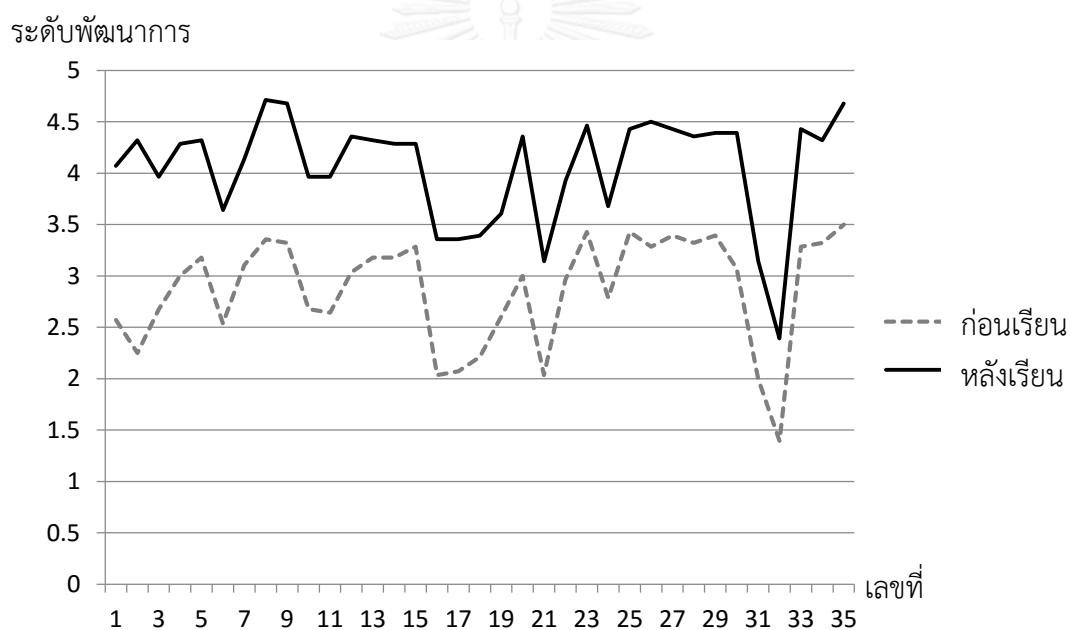

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์พัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม หลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวมก่อนเรียน ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม หลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวมก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรม การสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

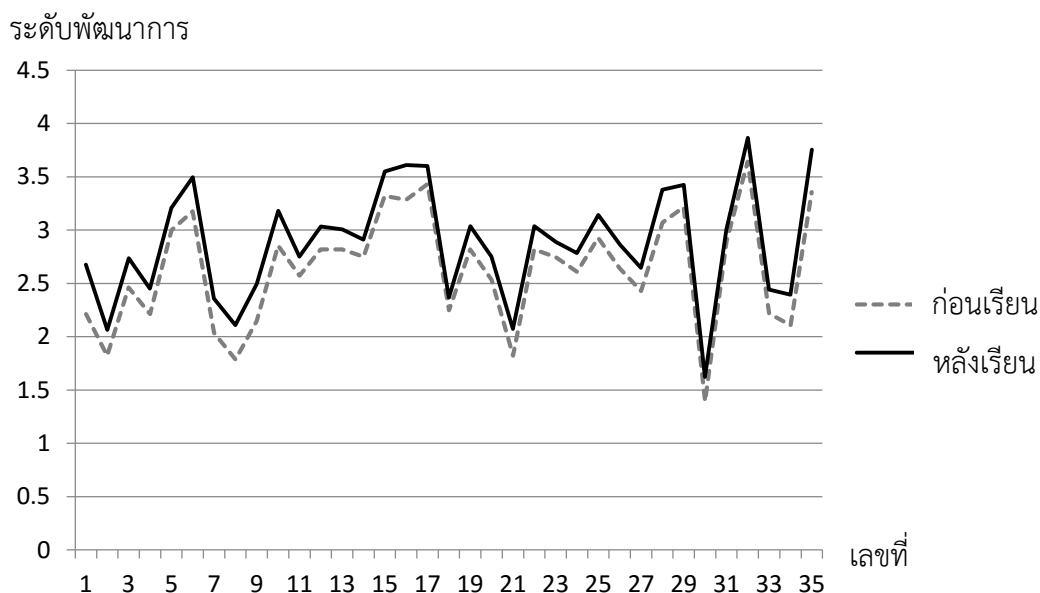
พัฒนาการแบบองค์รวม		N	$\bar{X}$	S.D.	t-test	P
ด้านร่างกาย	ก่อนเรียน	35	2.82	0.64	-19.05	0.000
	หลังเรียน	35	3.81	0.61		
ด้านอารมณ์	ก่อนเรียน	35	2.49	0.50	-35.18	0.000
	หลังเรียน	35	4.07	0.46		
ด้านสังคม	ก่อนเรียน	35	3.03	0.57	-26.73	0.000
	หลังเรียน	35	4.16	0.58		
ด้านปัญญา	ก่อนเรียน	35	3.14	0.61	-30.42	0.000
	หลังเรียน	35	4.20	0.61		

*P < .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวมก่อนเรียน ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ

ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ระดับพัฒนาการด้านร่างกายและด้านปัญญาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ระดับพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมไม่มีพัฒนาการ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ

พัฒนาการแบบองค์รวม	N	$\bar{x}$	S.D.	t-test	P
ก่อนเรียน	35	2.64	0.52		
ด้านร่างกาย				-20.51	0.000
หลังเรียน	35	3.49	0.47		

พัฒนาการแบบองค์รวม		N	$\bar{x}$	S.D.	t-test	P
ด้านอารมณ์	ก่อนเรียน	35	2.38	0.62	-0.75	0.460
	หลังเรียน	35	2.40	0.63		
ด้านสังคม	ก่อนเรียน	35	2.48	0.66	-1.91	0.064
	หลังเรียน	35	2.53	0.71		
ด้านปัญญา	ก่อนเรียน	35	3.02	0.53	-3.65	0.001
	หลังเรียน	35	3.09	0.57		

*P < .05

ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวมหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม และนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ

กลุ่ม	N	$\bar{x}$	S.D.	t-test	P
กลุ่มทดลอง	35	4.06	0.52	9.39	0.000
กลุ่มควบคุม	35	2.88	0.53	9.39	0.000

*P < .05

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร

ผลการสรุปความพึงพอใจของกลุ่มทดลอง ที่มีต่อนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร สามารถสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ พบว่า มีนักเรียนเข้าร่วมการสัมภาษณ์ทั้งหมด 35 คน โดยทั้งหมดศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ก. ซึ่งทำการสัมภาษณ์ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2560 ณ ห้องเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สามารถแบ่งเป็นประเด็นได้ 5 หัวข้อ ดังนี้

2.1. ด้านความรู้สึกที่มีต่อนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร พบว่า นักเรียนร้อยละ 100 มีความคิดเห็นด้านบวก เช่น ดีใจที่ได้เรียน รู้สึกชอบ สนุก น่าสนใจ อยากเรียนทุกวัน ซึ่งสาเหตุที่รู้สึกเช่นนั้น นักเรียนร้อยละ 49 กล่าวว่า เพราะได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง นักเรียนร้อยละ 20 กล่าวว่า เพราะได้ทำหรือประดิษฐ์ของเล่น นักเรียนร้อยละ 17 กล่าวว่า เพราะสนุกและน่าสนใจ และนักเรียนร้อยละ 14 กล่าวว่า เพราะได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน

2.2. ด้านความรู้สึกชอบในเนื้อหาบทเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 20 รู้สึกชอบผลงานพืชชาน่าอร่อย นักเรียนร้อยละ 14 รู้สึกชอบผลงานถ้วยจอมเขย่า นักเรียนร้อยละ 11 รู้สึกชอบผลงานจานโยกเยก นักเรียนร้อยละ 11 รู้สึกชอบผลงานหุ่นนักพูด นักเรียนร้อยละ 11 รู้สึกชอบผลงานผัดไทยคุณหนู นักเรียนร้อยละ 9 รู้สึกชอบผลงานสร้อยนำโชค และนักเรียนร้อยละ 7 รู้สึกชอบผลงานดอกไม้แสนสวย ซึ่งสาเหตุที่รู้สึกชอบผลงานนั้นๆ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 37 กล่าวว่า เพราะได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง นักเรียนร้อยละ 25 กล่าวว่า เพราะได้ทำอาหารประดิษฐ์ นักเรียนร้อยละ 20 กล่าวว่า เพราะได้ทำของเล่น นักเรียนร้อยละ 11 กล่าวว่า เพราะสนุกและน่าสนใจ และนักเรียนร้อยละ 7 กล่าวว่า เพราะได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน

2.3. ด้านความรู้สึกต่อกิจกรรมต่างๆ ที่นอกเหนือจากกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ พบว่า นักเรียนร้อยละ 100 รู้สึกมีความคิดเห็นด้านบวก เช่น รู้สึกชอบ สนุก น่าสนใจ อยากให้มีในวิชาอื่นๆ ซึ่งสาเหตุที่รู้สึกเช่นนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 52 กล่าวว่า เพราะสนุก ตื่นเต้น น่าสนใจ นักเรียนร้อยละ 25 กล่าวว่า เพราะได้มีส่วนร่วมกับการเรียน ไม่ต้องนั่งเรียนอย่างเดียว นักเรียนร้อยละ 14 กล่าวว่า เพราะได้ทำกิจกรรมกับเพื่อน นักเรียนร้อยละ 9 กล่าวว่า เพราะชอบฟังเรื่องเล่าต่างๆ

2.4. ด้านความรู้สึกรักชอบและประทับใจในนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะ ประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม พบว่า นักเรียนร้อยละ 100 จะทำการแนะนำให้เพื่อนที่ไม่ได้เรียนที่นี่ ให้มาเรียนด้วยกัน ซึ่งสาเหตุเพราะ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 52 กล่าวว่า เพราะสนุกสนาน นักเรียน ร้อยละ 23 กล่าวว่า เพราะเพื่อนน่าจะรู้สึกชอบ นักเรียนร้อยละ 9 กล่าวว่า เพราะได้ทำสิ่งของต่างๆ ด้วยตนเอง และนักเรียนร้อยละ 3 ไม่สามารถชี้แจงเหตุผลได้

2.5. ด้านข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า นักเรียนร้อยละ 26 กล่าวว่า อยากให้มีการสอนประดิษฐ์ของเล่นมากขึ้น นักเรียนร้อยละ 23 กล่าวว่า ดีแล้ว ไม่ต้องเพิ่มอะไร นักเรียนร้อยละ 20 กล่าวว่า อยากให้มีการเพิ่มคาบเรียน นักเรียนร้อยละ 14 กล่าวว่า อยากให้มีการแจกของรางวัล เช่น สติ๊กเกอร์หรือขนม นักเรียนร้อยละ 5 กล่าวว่า อยากให้มีการเปิดการ์ตูนสนุกๆ และนักเรียนร้อยละ 3 กล่าวว่า อยากให้ครูนำผลงานของนักเรียนไปติดบอร์ดเพื่อจัดแสดงผลงาน

ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการสรุปความพึงพอใจของกลุ่มทดลอง ที่มีต่อนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

ข้อ	รายการ / ความคิดเห็น	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์			
สถานภาพและข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับการสัมภาษณ์	1. ผู้ให้สัมภาษณ์ศึกษาอยู่ระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ก.	35	100
	2. สถานที่สัมภาษณ์ คือ ห้องเรียนวิชาการงานฯ ป.1	35	100
	3. วันที่สัมภาษณ์ คือ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2560	35	100

ชื่อ	รายการ / ความคิดเห็น	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1				
1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ต่อกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่นักเรียนได้ลง มือปฏิบัติ เพราะเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น	1. ความคิดเห็นด้านบวก ได้แก่ ดีใจที่ได้เรียน รู้สึกชอบ สนุก น่าสนใจ อยากเรียนทุกวัน	35	100	
	1. ได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง	17	49	
	2. ได้ทำของเล่น	7	20	
	3. สนุกและน่าสนใจ	6	17	
	4. ได้ทำสิ่งที่ไม่เคยทำ	5	14	
	2. นักเรียนรู้สึกชอบผลงานชิ้น ใดหรือคิดว่าทำงานชิ้นใดได้ ดีเป็นพิเศษ	1. พิชชาน่าอร่อย	7	20
		2. ถ้วยจอมเขย่า	6	17
		3. หมวกหรรษา	5	14
		4. จานโยกเยก	4	11
		5. หุ่นนักพูด	4	11
6. ผัดไทยคุณหนู		4	11	
7. สร้อยนำโชค		3	9	
8. ดอกไม้แสนสวย		2	7	

ข้อ	รายการ / ความคิดเห็น	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
เพราะเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น	1. ได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง	13	37
	2. ได้ทำอาหารประดิษฐ์	9	25
	3. ได้ทำของเล่น	7	20
	4. สนุกและน่าสนใจ	4	11
	5. ได้ทำสิ่งที่ไม่เคยทำ	2	7
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่นอกเหนือจากกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เช่น การเล่นเกม การฟังนิทาน การร่วมกันทำความสะอาดห้องเรียน เป็นต้น	1. ความคิดเห็นด้านบวก ได้แก่ รู้สึกชอบ สนุก น่าสนใจ อยากให้มีในวิชาอื่นๆ	35	100
เพราะเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น	1. สนุก ตื่นเต้น น่าสนใจ	18	52
	2. ได้มีส่วนร่วมกับการเรียน ไม่ต้องนั่งเรียนอย่างเดียว	9	25
	3. ได้ทำกิจกรรมกับเพื่อน	5	14
	4. ชอบฟังเรื่องเล่าต่างๆ	3	9
4. หากนักเรียนมีเพื่อนที่ไม่ได้เรียนที่นี่ นักเรียนอยากแนะนำให้เขามาเรียนแบบเดียวกับที่นักเรียนได้เรียนไปหรือไม่	1. แนะนำ	35	100

ข้อ	รายการ / ความคิดเห็น	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
เพราะเหตุใด	1. สนุกสนาน	23	65
	2. เพื่อนน่าจะชอบ	8	23
	3. ได้ทำสิ่งต่างด้วยตนเอง	3	9
	4. ไม่สามารถชี้แจงเหตุผลได้	1	3
5. นักเรียนคิดว่ามีสิ่งใดที่ครูควรเพิ่มเติมในการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์หรือไม่	1. อยากให้สอนประดิษฐ์ของเล่นมากขึ้น	9	26
	2. ดีแล้ว ไม่ต้องเพิ่มอะไร	8	23
	3. อยากให้เพิ่มคาบเรียน	7	20
	4. อยากให้แจกของรางวัลเพิ่ม	5	14
	5. อยากให้เปิดคาร์ตุนสนุกๆ	5	14
	6. อยากให้นำผลงานไปจัดแสดง	1	3

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 มีพื้นฐานและพัฒนาขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม และพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กในช่วงวัยเด็กตอนกลาง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านปัญญา ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นเครื่องมือในการเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม เพราะกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของวัยเด็กตอนกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเติบโตสู่การเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคมไทย และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1
2. ศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่มีส่วนร่วมในการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จะมีพัฒนาการแบบองค์รวมจากแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยยี่สิบคะแนนทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก ซึ่งใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยผู้วิจัยกำหนดให้จัดกิจกรรมในระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที โดยมีโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

ประกอบด้วย สารระการเรียนรู้แกนกลาง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารสำคัญ สารระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ โดยแบ่ง กระบวนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 3 ชั้น คือ 1) ชั้นนำ 2) ชั้นสอน และ 3) ชั้นสรุปผล

2. แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน (ก่อนเรียน - หลังเรียน) เป็นแบบประเมินที่ใช้ สำหรับในการประเมินกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งจะ ดำเนินการใช้แบบประเมินชุดเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยในแบบประเมินจะประกอบด้วย เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

3. แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน เป็นแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยใช้สำหรับสอบถามกลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองหลังการจัดการจัดกิจกรรม

วิธีการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองและเก็บข้อมูลในภาคปลาย ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

วิธีดำเนินการขั้นที่ 1 นำแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวมมาประเมินกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเรียนในครั้งที่ 1 โดยแบบประเมินจะเป็นการประเมินเกณฑ์ พัฒนาการ 4 ด้านของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้าน อารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

วิธีดำเนินการขั้นที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลัก สัปปุริสธรรมกับกลุ่มทดลอง และดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติกับกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการขั้นที่ 3 ผู้วิจัยนำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมและ ชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ไปใช้สอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที รวมระยะเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งใน แต่ละสัปดาห์จะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ได้กำหนด กิจกรรมที่สอดคล้องตามเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมในช่วงวัยของนักเรียน โดยแต่ละกิจกรรมจะมี วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง 2551

วิธีดำเนินการขั้นที่ 4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม มาประเมินกับกลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ครบ ทั้ง 8 สัปดาห์ เพื่อวัดพัฒนาการ 4 ด้านของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

วิธีดำเนินการขั้นที่ 5 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง เพื่อวัดระดับความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยใช้สำหรับสอบถามนักเรียนหลังการจัดกิจกรรม

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการนำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมไปใช้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนานวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

1.2 หลักการในการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

ผู้วิจัยสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยมีกระบวนการเริ่มต้นจากการนำข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลจากตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมและพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง และผลจากการสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบองค์รวมในระดับปฐมวัยหรือประถมศึกษา มาใช้ประกอบในการสร้างหลักการพัฒนานวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อต่างๆ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ ลักษณะของเนื้อหา เทคนิควิธีการสอน การเตรียมการสอนของครูผู้สอน และรูปแบบการประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยจึงคัดเลือกกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เลือกรูปแบบวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ รวมถึงวางแผนการเตรียมการสอนในด้านต่างๆ และระบุรูปแบบการประเมินผลในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการองค์รวมในแต่ละด้านเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านปัญญา ด้วยการใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ได้แก่ อัมมัญญาตา (ความเป็นผู้รู้จักเหตุ) อัตถัญญาตา (ความเป็นผู้รู้จักผล) อตตัญญาตา (ความเป็นผู้รู้จักตน) มัตตัญญาตา (ความเป็นผู้รู้จักประมาณ) กาลัญญาตา (ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา) ปริสัญญาตา (ความเป็นผู้รู้จักบริษัท ชุมชนและสังคม) และปุคคลปโรปรัญญาตา (ความเป็นผู้รู้จักเลือกบุคคล) เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ กิจกรรมสร้อยนำโชค และกิจกรรมหมวกหรรษา
2. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ ได้แก่ กิจกรรมงานโยกเยก และกิจกรรมหุ่นนักพูด
3. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ กิจกรรมดอกไม้แสนสวย และกิจกรรมผัดไทยคุณหนู
4. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านปัญญา ได้แก่ กิจกรรมพิชชาน่าอร่อย และกิจกรรมถ้วยจอมเขย่า

ดังกล่าวข้างต้น หลังจากที่ได้เรียนรู้ได้เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตรปฐมวัย จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมครบทั้ง 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านปัญญา ประกอบกับการเสริมสร้างด้วยหลักสูตรปฐมวัย 7 ประการ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมต่อไป

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตรปฐมวัย

กิจกรรมการเรียนรู้ในนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตรปฐมวัย ประกอบด้วย 8 กิจกรรม ดังนี้

1.2.1 กิจกรรมสร้อยนำโชค เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์สร้อยคอจากวัสดุเหลือใช้ ได้แก่ ฝาถ้วยพลาสติกและหลอดกาแฟ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน

1.2.2 กิจกรรมหมวกหรรษา เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์หมวกจากกระดาษ โดยอาศัยเทคนิคการพับกระดาษ แล้วนำมาตกแต่งให้มีลวดลายสวยงาม ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน

1.2.3 กิจกรรมงานโยกเยก เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์ของเล่นอย่างง่ายจากกระดาษ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้านต่างๆ ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจในความชอบตนเอง การรู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์

อย่างเหมาะสม การเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข

1.2.4 กิจกรรมหุ่นนักรบ เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์หุ่นมืออย่างง่ายจากไม้หนีบผ้า ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกทักษะพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้านต่างๆ ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจในความชอบตนเอง การรู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม การเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข

1.2.5 กิจกรรมดอกไม้แสนสวย เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์ดอกไม้จากกระดาษอย่างง่ายจากกระดาษและหลอดพลาสติก ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกทักษะด้านสังคม ได้แก่ การส่งเสริมการเปิดรับประสบการณ์ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตน การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปัน รวมถึงเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2.6 กิจกรรมผัดไทยคุณหนู เป็นกิจกรรมการสร้างสรรค์อาหารประดิษฐ์ คือ ผัดไทย จากวัสดุต่างๆ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกทักษะด้านสังคม ได้แก่ การส่งเสริมการเปิดรับประสบการณ์ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตน การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปัน รวมถึงเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2.7 กิจกรรมพิชชาน่าอร่อย เป็นกิจกรรมการสร้างสรรค์อาหารประดิษฐ์จากกระดาษ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านปัญญา ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานหรือร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการแก้ปัญหา รู้จักการวางแผนการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและส่วนรวม รวมถึงสามารถสื่อสารแนวคิดในการสร้างผลงานของตนเองแก่ผู้อื่นได้

1.2.8 กิจกรรมถ้วยจอมเขย่า เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์เครื่องดนตรีจากแก้วกระดาษเหลือใช้ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านปัญญา ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานหรือร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการแก้ปัญหา รู้จักการวางแผนการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและส่วนรวม รวมถึงสามารถสื่อสารแนวคิดในการสร้างผลงานของตนเองแก่ผู้อื่นได้

ตอนที่ 2 ระดับพัฒนาการแบบองค์รวมจากแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม

ระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จากแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีระดับพัฒนาการแบบองค์รวมเฉลี่ยสูงขึ้นกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม โดยสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง หลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 4.06$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนในกลุ่มควบคุม หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 2.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

2.2 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง หลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 4.06$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวม ก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 2.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

2.3 หากพิจารณาจำแนกพัฒนาการแบบองค์รวมของกลุ่มทดลอง ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา พบว่า

2.3.1 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านร่างกาย หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 3.81$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านร่างกายของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 2.82$)

2.3.2 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 4.07$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 2.49$)

2.3.3 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านสังคม หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 4.16$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านสังคมของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 3.03$)

2.3.4 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านปัญญา หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 4.20$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับ

พัฒนาการทางด้านปัญญาของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลัก สัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 3.14$)

2.4 หากพิจารณาจำแนกพัฒนาการแบบองค์รวมของกลุ่มควบคุม ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา พบว่า

2.4.1 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านร่างกาย หลังเรียนด้วยชุด กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 3.49$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านร่างกายของ นักเรียน ก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 2.64$)

2.4.2 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ หลังเรียน ($\bar{X} = 2.40$) และก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 2.38$) พัฒนาการคงที่

2.4.3 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านสังคม หลังเรียน ($\bar{X} = 2.53$) และก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 2.48$) พัฒนาการคงที่

2.4.4 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านปัญญา หลังเรียนด้วยชุด กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 3.09$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านปัญญาของ นักเรียน ก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 3.02$)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่มีต่อนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ฯ จากแบบ สัมภาษณ์ผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์ความพึงพอใจหลังการเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ ตามหลักสัปปุริสธรรม ด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้เรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง สามารถสรุปผลได้ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีต่อด้านความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม พบว่า นักเรียนทุกคนมีความรู้สึก พึงพอใจ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสาเหตุที่ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกเช่นนั้น ได้แก่ เพราะได้สร้างสรรค์ ผลงานด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 49 เพราะได้ทำหรือประดิษฐ์ของเล่น คิดเป็นร้อยละ 20 เพราะสนุก และน่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 17 และ เพราะได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 14 ตามลำดับ

3.2 ความพึงพอใจของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีต่อด้านความรู้สึกชอบในเนื้อหา บทเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบผลงานพิชชาน่าออรอย คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมา ได้แก่ ผลงานถ้วยจอมเขย่า คิดเป็นร้อยละ 17 ผลงานหมวกทรรษา คิดเป็นร้อยละ 14 ผลงานจานโยกแยก คิดเป็นร้อยละ 11 ผลงานหุ่นนักพูด คิดเป็นร้อยละ 11 ผลงานผัดไทยคุณหนู คิดเป็นร้อยละ 11

ผลงานสร้อยนาโชค คิดเป็นร้อยละ 9 และผลงานดอกไม้แสนสวย คิดเป็นร้อยละ 7 ซึ่งนักเรียนได้อธิบายถึงเหตุผลความชอบในผลงานแต่ละชิ้น โดยนักเรียนส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เพราะได้มีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 37 เพราะได้ทำอาหารประดิษฐ์ คิดเป็นร้อยละ 25 เพราะได้ทำของเล่น คิดเป็นร้อยละ 20 เพราะสนุกและน่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 11 และ เพราะได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ

3.3 ความคิดเห็นของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีต่อกิจกรรมต่างๆ ที่นอกเหนือจากกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ พบว่า นักเรียนทุกคนมีความคิดเห็นเชิงบวก คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสาเหตุที่ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกเช่นนั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เพราะสนุก ตื่นเต้น น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 52 เพราะได้มีส่วนร่วมกับการเรียน ไม่ต้องนั่งเรียนเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 25 เพราะได้ทำกิจกรรมกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 14 และ เพราะชอบฟังเรื่องเล่าต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 9

3.4 ความพึงพอใจของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีต่อด้านความรู้สึกชอบและประทับใจในนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม พบว่า นักเรียนทุกคนรู้สึกชอบและประทับใจ ดังผลสรุปในข้อ 4.1 ซึ่งส่งผลให้นักเรียนทุกคนมีความคิดเห็นที่จะทำการแนะนำให้เพื่อนที่ไม่ได้เรียนที่นี่ ให้มาเรียนด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสาเหตุที่ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกเช่นนั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเพราะสนุกสนาน คิดเป็นร้อยละ 65 เพราะเพื่อนน่าจะรู้สึกชอบ คิดเป็นร้อยละ 23 เพราะได้ทำสิ่งของต่างๆ ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 9 และไม่สามารถชี้แจงเหตุผลได้ คิดเป็นร้อยละ 3

3.5 ด้านข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อยากให้มีการสอนประดิษฐ์ของเล่นมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 26 รองลงมา คือ นักเรียนรู้สึกว่ามีรูปแบบการเรียนที่ดีแล้ว ไม่ต้องเพิ่มอะไร คิดเป็นร้อยละ 23 นักเรียนอยากให้มีการเพิ่มคาบเรียน คิดเป็นร้อยละ 20 นักเรียนอยากให้มีการแจกของรางวัล เช่น สติกเกอร์หรือขนม คิดเป็นร้อยละ 14 นักเรียนอยากให้มีการเปิดการ์ตูนสนุกๆ คิดเป็นร้อยละ 14 และนักเรียนอยากให้ครูนำผลงานไปจัดแสดง คิดเป็นร้อยละ 3

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการนำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ไปใช้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนานวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

1.1 หลักการในการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กิจกรรมสร้อยนาโชค 2) กิจกรรมหมวกหรรษา 3) กิจกรรมจานโยกเยก 4) กิจกรรมหุ่นนักพูด 5) กิจกรรมดอกไม้แสนสวย 6) กิจกรรมผัดไทยคุณหนู 7) กิจกรรมพิชชาน่าอร่อย และ 8) กิจกรรมถั่วจอมเขย่า ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวล้วนเป็นกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีความหลากหลาย ทั้งทางด้านเนื้อหา กระบวนการสร้างสรรค์ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งผู้เรียนต้องปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และสามารถตกแต่งผลงานได้อย่างอิสระตามความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2529) ที่กล่าวว่า ศิลปะสำหรับเด็กประถมศึกษาจะเน้นการให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระตามความสนใจ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กรู้สึกเพลิดเพลิน เป็นสุขและสนุกสนานในการสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Chrystyna Z. Holman (2003) ที่พบว่า กิจกรรมศิลปะควรเน้นการพัฒนาประสบการณ์และทักษะแบบองค์รวม อีกทั้งการให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มย่อย ช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมและสติปัญญา และเด็กควรมีประสบการณ์ในการใช้วัสดุและเครื่องมือที่หลากหลาย โดยควรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก นอกจากนั้นการนำหลักพุทธธรรม คือ หลักสัปปุริสธรรม มาเป็นหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมนั้น สามารถทำให้เกิดขึ้นจริงเป็นรูปธรรมได้ เนื่องจากหลักสัปปุริสธรรม คือ หลักธรรมของสัตตบุรุษ ผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมหรือเป็นคนดี ที่สามารถนำไปบูรณาการกับการจัดกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ได้หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตกิจจานุกูล (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่า หลักสัปปุริสธรรมหรือหลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นคุณธรรมสำคัญที่เมื่อฝึกตนมาโดยลำดับแล้วจะบังเกิดคุณสมบัติของคนดีที่สมบูรณ์มีวินัยและรับผิดชอบ รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล รู้จักหลักแห่งการดำรงชีวิต เป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น โดยไม่คิดว่าตนเองวิเศษหรือฉลาดกว่าคนอื่น เป็นผู้ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บเพราะไม่ทำอะไรที่โหมเกินกำลังของตน ทำให้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างได้ดี อีกทั้งยังดำรงชีพ อยู่ได้ด้วยความไม่ประมาทเพราะรู้จักคบเพื่อนดี เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ สามารถนำหมู่ชนและสังคมไปสู่สันติสุขได้

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ในวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เป็นงานศิลปะประดิษฐ์ประเภทงานศิลปะประดิษฐ์ทั่วไป คือ เป็นงานประดิษฐ์ที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียนรู้และนำไปประดิษฐ์ได้ โดยผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกงานที่มีความซับซ้อนไม่มาก และมีความเหมาะสมสำหรับช่วงวัยของนักเรียน ซึ่งมีทั้งงานศิลปะประดิษฐ์ที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องตกแต่งและของเล่น จึงทำให้ลักษณะของงาน รูปแบบวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน และการใช้เครื่องมือหรือวัสดุมีความหลากหลาย จึงส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานอย่างรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ศึกษาศึกษา (2552) ที่กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียนหลังเรียนผ่านวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือถูกต้องตรงกับลักษณะงาน มีทักษะกระบวนการทำงาน มีลักษณะนิสัยการทำงานที่กระตือรือร้น ตรงเวลา ประหยัด ปลอดภัย สะอาด รอบคอบ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีทักษะในการสร้างของเล่นหรือของใช้ได้ง่าย นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละกิจกรรมได้ตามความชอบและความสนใจของ เพื่อให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ของตนมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Elizabeth W. Hughes (2013) ที่พบว่า ลักษณะเด่นของการจัดกิจกรรมศิลปะ คือ รูปแบบของกิจกรรมจะสามารถส่งผลต่อแรงจูงใจในการสร้างงานศิลปะของผู้เรียน อีกทั้งกิจกรรมเสริมบทเรียนต่างๆ เช่น การเล่นเกม การเล่านิทาน การร้องเพลงประกอบการแสดงท่าทาง การชมวิดิทัศน์ เป็นต้น มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกลักษณ์ วงศ์หน่อ (2557) ที่พบว่า กิจกรรมหรือสื่อที่เด็กชื่นชอบมากที่สุด คือ วิดิทัศน์การ์ตูน ซึ่งทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมการความสนใจต่อเนื้อหา และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน

ตอนที่ 2 ระดับพัฒนาการแบบองค์รวมจากแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม

จากการนำวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมมาใช้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่เรียนผ่านวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมมีระดับพัฒนาการแบบองค์รวมที่สูงขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการใช้วัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม พบว่าจากการสอนโดยใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม นักเรียนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา สูงขึ้นจากเดิมที่ได้ทำการประเมินพัฒนาการแบบองค์รวมก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chrystyna Z. Holman (2003) ที่พบว่า กิจกรรมศิลปะสามารถพัฒนาทักษะความพร้อมของเด็กได้ด้วยลักษณะของกิจกรรมที่เปิดกว้างและเน้นกระบวนการทำงาน รวมถึงส่งเสริมให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการใช้

วัสดุและเครื่องมือที่หลากหลาย การมีโอกาสดำเนินกิจกรรมกลุ่มย่อย สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมและสติปัญญา ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม มีลักษณะเป็นการจัดการเรียนโดยเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาอย่างรอบด้าน เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติร่วมกับการฝึกู้จักเหตุและผล การรู้จักและเข้าใจตนเอง การรู้จักประมาณการในการใช้ทรัพยากรต่างๆ การรู้จักกาลเทศะ การรู้จักทำงานส่วนตนและส่วนรวม รวมถึงการรู้จักและเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น จึงกล่าวได้ว่า นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมสามารถส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้นได้

2.2 การเปรียบเทียบผลจากการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมและชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ พบว่า นักเรียนที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม มีระดับพัฒนาการแบบองค์รวมสูงกว่านักเรียนที่เรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ก็สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและพัฒนาการด้านสติปัญญาให้เพิ่มสูงขึ้นได้ แต่ไม่สามารถส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม เพราะไม่มีการส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ไม่ส่งเสริมกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน เน้นการเรียนรู้แบบต่างคนต่างเรียน ซึ่งพัฒนาการทางด้านอารมณ์และด้านสังคมนับเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้เกิดควบคู่ไปพร้อมๆ กัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ (2547) ที่พบว่า พัฒนาการทุกด้านของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และจริยธรรม ล้วนเกี่ยวโยงกันและส่งผลกระทบต่อพัฒนาการองค์รวมของเด็ก ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จึงมุ่งเน้นการส่งเสริมให้เด็กเกิดการพัฒนาแบบองค์รวม เพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่มีศักยภาพอันเป็นสากล ซึ่งสอดคล้องกับ ศึกษาศิลปะ (2552) ที่ได้นิยามสาเหตุที่ผู้เรียนต้องเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ความตอนหนึ่งว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม การจัดการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จึงตอบสนองต่อสาระสำคัญดังกล่าวอีกด้วย

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่มีต่อวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ฯ จากแบบสัมภาษณ์ผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เหตุเพราะมีรูปแบบของกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่หลากหลาย เน้นให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกสนุกและมีความต้องการที่จะเรียนวิชานี้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงรัตน์ สบายยิ่ง (2549) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมโดยมีหลักพุทธธรรมเป็นฐาน สามารถทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจได้ ด้วยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นประโยชน์จากการเรียน และเลือกใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุก นอกจากนี้ผลงานที่นักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบเป็นการประดิษฐ์อาหารประดิษฐ์ เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะการสร้างสรรค์ผลงานอาหารประดิษฐ์ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเอาประสบการณ์ใกล้ตัวมาสร้างสรรค์เป็นผลงานที่นักเรียนไม่เคยทำมาก่อน นักเรียนจึงรู้สึกตื่นเต้นและแปลกใหม่ที่ได้สร้างสรรค์งานชิ้นนี้ด้วยตนเอง อีกประเด็นที่สามารถกล่าวได้นักเรียนมีความชอบที่ได้เรียนด้วยวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม คือ การที่นักเรียนทุกคนจะแนะนำเพื่อนที่ไม่ได้เรียนที่นี้ให้มาเรียน เพราะนอกจากตัวกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์จะมีความสนุกสนานแล้ว กิจกรรมต่างๆ ที่นอกเหนือจากกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เช่น การเล่นเกม การฟังนิทาน ยังส่งผลให้นักเรียนรู้สึกสนุก ตื่นเต้นเพิ่มขึ้นอีกด้วย เนื่องจากนักเรียนอยู่ในวัยเด็ก ดังนั้นจึงมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมบันเทิงมาก หากครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมบันเทิงเหล่านี้ มาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ ย่อมจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภลักษณ์ วงศ์หน่อ (2557) ที่พบว่า การเลือกใช้สื่อในหลายรูปแบบทั้งสื่อ Multimedia สื่อสิ่งประดิษฐ์ การแสดงละครหรือการเล่นดนตรี รวมถึงการจัดกิจกรรมที่มีการผสมผสานกันระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ สามารถกระตุ้นความสนใจ ความอยากรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลินของผู้เรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาผลการนำวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ไปใช้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนวิชาศิลปะหรือครูผู้สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

1. ครูผู้สอนสามารถสร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบบูรณาการกับรายวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องได้ เช่น การสอนนักเรียนประดิษฐ์ว่าว โดยว่าเป็นเครื่องเล่นด้วยพลังลมประเภทหนึ่ง ซึ่งจะเป็นการบูรณาการกับวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พลังลม หรือการสอนนักเรียนประดิษฐ์กระปุกออมสิน ซึ่งจะเป็นการบูรณาการกับวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การออม เป็นต้น

2. ครูผู้สอนควรใช้กระบวนการเสริมแรงทางบวกในการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการทำความเข้าใจ การชมเชยและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเหตุและผลที่เกิดจากการกระทำต่างๆ ของผู้เรียน แม้ว่าผู้เรียนอาจยังไม่เข้าใจถึงหลักเหตุและผลได้อย่างครบถ้วน แต่นับเป็นการฝึกฝน อีกทั้งยังเป็นการสร้างพื้นฐานให้ผู้เรียนเข้าใจถึงหลักของความเป็นเหตุและเป็นผลที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน

3. ครูผู้สอนที่นำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมไปใช้ ควรมีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานของศิลปศึกษา รวมถึงระดับพัฒนาการของเด็ก เพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างประสบผลสำเร็จ และสามารถเข้าใจถึงลักษณะการแสดงออกของผู้เรียน

4. ครูผู้สอนควรมีการกำหนดโครงสร้างของแผนการสอนระยะยาวให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานและการเตรียมการสอน

5. ครูผู้สอนควรมีความชำนาญในกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่จะสอน ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการฝึกซ้อมก่อนการปฏิบัติการสอนจริง นอกจากจะทำให้เกิดความชำนาญในเรื่องที่จะสอนแล้ว ยังทำให้ครูผู้สอนเห็นหรือคาดเดาปัญหาที่จะเกิดขึ้นก่อนการปฏิบัติการสอนจริงได้

6. ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการสอนในนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ไปประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้นอกโรงเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย และสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่จริงในแต่ละสถานที่ ซึ่งจะเกิดประโยชน์อย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยการนำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมในระดับชั้นอื่น เพื่อศึกษาความแตกต่างของระดับพัฒนาแบบองค์รวม และความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมสำหรับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้น

2. สามารถประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ รวมถึงรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสภาพทรัพยากรในแต่ละสถานที่ โดยต้องคำนึงถึงความครบถ้วนของกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมเป็นสำคัญ

รายการอ้างอิง

- Bloom, and Benjamin A. (1956). *Taxonomy of Education Objective Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David Mc Kay Company.
- Chrystyna Z. Holman. (2003). *The effectiveness of art activities in developing school readiness skills*. Island: University of Prince Edward.
- Claire E. Cameron. (2007). *Developing skills for success: Interactions among classroom, child, and activity context on preschoolers' behavioral regulation*. United State of America: University of Michigan.
- Devis, J. (1997). Drawing's demise: U-shaped development in graphic symbolization. *Study in Art Education*, 3(1997), 132-157.
- Elizabeth W. Hughes. (2013). *A case study of the nature of activity in an informally-structured afterschool art program*. Binghamton: State University of New York.
- Harrow, A.J. (1972). *A taxonomy of the psychomotor domain*. New York: David McKay Co.
- Hopkins D.charles, and Antes C. Richard. (1990). *Classroom measurement and Evaluation*. Illinois: Publishers Inc.
- Piaget, J. (1967). *Six Psychology Studies*. New York: Random House.
- Wolf, D. P. (1988). *The growth of three aesthetic stances: What developmental psychology suggests about discipline-based art education*. In *Seminar Proceedings: Issues in Discipline-Based Art Education*. Los Angeles: Getty Center for Education in the Arts.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2558). แนวทางการจัดทำทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://spbkk1.sesao1.go.th/year2558/Century21.pdf>. [15 พฤศจิกายน 2558].
- คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. (2532). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. กรุงเทพมหานคร: คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คุณากรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พระธรรมปิฎก. (2545). พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทยฯ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.

- คุณากรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พระธรรมปิฎก. (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- คุณากรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พระธรรมปิฎก. (2547). รู้หลักก่อนแล้วศึกษาให้ได้ผล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชมพู โกติรัมย์. (2558). ศตวรรษที่ 21 ปัจจัยการผลิตที่ทำนาย ก้าวอย่างที่ต้อปรับของไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://dlibrary.spu.ac.th:8080/dspace/handle/123456789/879>. [15 พฤศจิกายน 2558].
- ชัยณรงค์ เจริญพาณิชย์กุล. (2532). กิจกรรมศิลปะเด็กอนุบาล. กรุงเทพมหานคร: แพลน ลิขซิ่ง.
- ดวงรัตน์ สบายยิ่ง. (2549). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวยุทธนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทวีรัมย์ นาคม. (2524). พัฒนาการเด็ก. กรุงเทพมหานคร: วิบูลย์กิจการพิมพ์.
- ทิตนา เขมมณี. (2550). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา เขมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธาริน กลิ่นเกษร. (2554). ผลของการส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียะผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะที่มีต่อสุนทรียภาพของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. (2525). ศิลปะศึกษากับครูประถม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตีรณสาร.
- นุติยาพร วงษ์เนตร. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีพัฒนาการสุนทรียภาพของพาร์สัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการรับรู้ทางศิลปะของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญทิพา เตชะทรงคุณ. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พระกัญจน์ กนฺตธมฺโม (แสงรุ่ง). (2558). การพัฒนาความเป็นพลเมืองดีตามหลักพระพุทธศาสนา
 วิทยานิพนธ์ระดับพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์. (2549). พัฒนาการมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ
 มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2558). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก.
 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 อ่านอย่างไรและเขียน
 อย่างไร ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (แก้ไขเพิ่มเติม). พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: อรุณ
 การพิมพ์.
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ. (2547). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง โครงการวิจัยพัฒนาการแบบ
 องค์กรรวมของเด็กไทย: ปัจจัยคัดสรรด้านครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู. กรุงเทพมหานคร:
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิทยาลัยพาณิชยการเซตุน. (2554). เอกสารประกอบการสอน 2400-0105 ศิลปประดิษฐ์.
 กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพาณิชยการเซตุน.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูรย์. (2529). ศิลปะในโรงเรียนประถม. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539). ศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วีระ สมบูรณ์. (2550). แบบแผนและความหมายแห่งองค์กรรวม. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกลด์คิมทอง.
 ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
 การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2554). เอกสารประกอบการสอนการวัดและประเมินผลทางการศึกษา.
 ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สัตยา สายเชื้อ. (2540). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สุจิตกิจจานุกูล, พระครู. (2556). หลักธรรมสัปปริสธรรม 7 ของข้าราชการครูโรงเรียนอนุบาล
 นครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชา
 บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทองสุข.

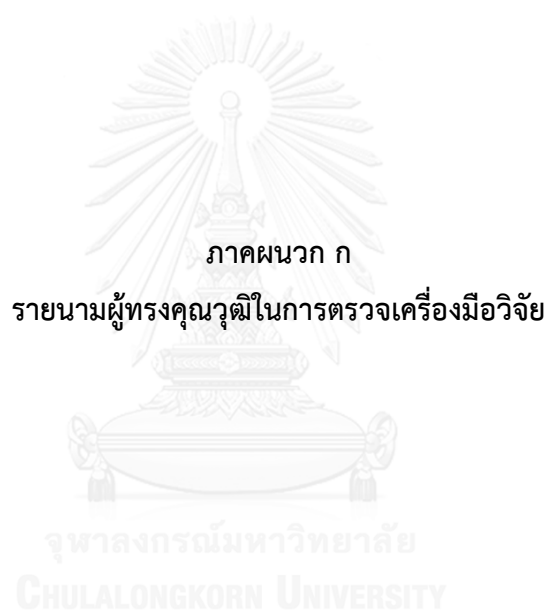
- สุภลักษณ์ วงศ์หน่อ. (2557). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะแนวศึกษาบันเทิงที่ส่งเสริมสุนทรีย์ภาพสำหรับเด็กอายุ 7 – 9 ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หอมหวล บัวระภา. (2554). เอกสารประกอบการสอนวิชา 419317 สุนทรีย์ศาสตร์. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21: ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 1(2557), 1-17.
- อริยวงศาตฤณ, สมเด็จพระสังฆราชสมเด็จพระ. (2509). สัปบุริธรรม หนังสืออนุสรณ์เนื่องในโอกาสงานฉาปนกิจศพนายชัย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ชุมชุมช่าง จำกัด (แผนกการพิมพ์).
- อุบล ตู้อินดา. (2532). หลักและวิธีการสอนศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย จำนวน 5 ท่าน

1. รองศาสตราจารย์ สุพร ชัยเดชสุริยะ
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
และอดีตผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทินกร บัวพูล
ผู้อำนวยการโรงเรียน และอาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์
สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ อดีตอาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ
เทคโนโลยี โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร
อาจารย์พิเศษ ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. คุณอนุพันธ์ พงษ์พันธ์ขจี
นักศิลปะบำบัดและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก
5. คุณครู ชื่นจิตต์ ว่องไว
คุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสยามสามไตร กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ และรายชื่อโรงเรียนที่ทำการสังเกต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์และรายชื่อโรงเรียนที่ทำการสังเกต

1. คุณครู สุวัลลีย์ พลสุโพธิ์ คุณครูประจำ ฦ โรงเรียนทอสี กรุงเทพมหานคร
วันที่สัมภาษณ์และสังเกต วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2559
2. คุณครู สุริศรา บัวนิล คุณครูประจำ ฦ โรงเรียนรุ่งอรุณ กรุงเทพมหานคร
วันที่สัมภาษณ์และสังเกต วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2560
3. คุณครู ชื่นจิตต์ ว่องไว คุณครูประจำ ฦ โรงเรียนสยามสามไตร กรุงเทพมหานคร
วันที่สัมภาษณ์และสังเกต วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2560

แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (ก่อนเรียน)

เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม
เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวมฉบับนี้ เป็นแบบประเมินก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านปัญญา มีลักษณะเป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
ด้านร่างกาย					
1.สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ได้คล่องแคล่ว มั่นคงปลอดภัย	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ได้ อย่างถูกต้อง ทุกครั้ง	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ผิด วิธีการ 1 - 2 ครั้ง	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ผิด วิธีการ 3 - 4 ครั้ง	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ผิด วิธีการ 5 - 6 ครั้ง	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ผิด วิธีการ เกิน 7 ครั้ง ขึ้นไป
2.ผลงานมีความประณีตเรียบร้อยสวยงาม	ผลงานของนักเรียนไม่มี คราบกาว และตัดได้ เรียบร้อย สวยงาม	ผลงานของนักเรียน มี คราบกาว 1 - 2 จุด และตัดได้ เรียบร้อย	ผลงานของนักเรียน มี คราบกาว 3 - 4 จุด และตัดได้ เรียบร้อย	ผลงานของนักเรียน มี คราบกาว 3 - 4 จุด และตัดมี ขอบขรุขระ	ผลงานของนักเรียน มี คราบกาว เกิน 5 จุด ขึ้นไป และ ตัดไม่สวย

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
3. เรียนรู้และพัฒนาทักษะ ด้วยกระบวนการสังเกตจากสิ่งใกล้ตัว เช่น ครู / เพื่อน / สื่อการสอนต่างๆ ในห้องเรียน	นักเรียนพัฒนาวิธีการทำงานด้วยการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัว ทุกครั้ง	นักเรียนพัฒนาวิธีการทำงานด้วยการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัว 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนพัฒนาวิธีการทำงานด้วยการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัว 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนพัฒนาวิธีการทำงานด้วยการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัว 1 ครั้ง	นักเรียนทำงานด้วยตนเองโดยขาดทักษะการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัว
4. ปฏิบัติงานตามทักษะ ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ	นักเรียนปฏิบัติงานได้ตามทักษะและความสามารถที่ตนเองมี ทุกครั้ง	นักเรียนปฏิบัติงานได้ตามทักษะและความสามารถที่ตนเองมี 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนปฏิบัติงานได้ตามทักษะและความสามารถที่ตนเองมี 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนปฏิบัติงานได้ตามทักษะและความสามารถที่ตนเองมี 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองและขาดความมั่นใจ
5. ปฏิบัติงานและใช้เครื่องมือ วัสดุหรืออุปกรณ์ต่างๆ ตามลำดับขั้นตอน	นักเรียนสามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอน ทุกครั้ง	นักเรียนสามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอน 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนสามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอน 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนสามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอน 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอน

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
6. พัฒนาทักษะ ของตน ด้วย กระบวนการ เพื่อนช่วยเพื่อน	นักเรียน ทบทวน ความรู้และ พัฒนาความ สามารถของ ตนด้วยการ ใช้วิธีเพื่อน ช่วยเพื่อน เป็นประจำ ทุกครั้ง	นักเรียน ทบทวน ความรู้และ พัฒนาความ สามารถของ ตนด้วยการ ใช้วิธีเพื่อน ช่วยเพื่อน 4 - 5 ครั้ง	นักเรียน ทบทวน ความรู้และ พัฒนาความ สามารถของ ตนด้วยการ ใช้วิธีเพื่อน ช่วยเพื่อน 2 - 3 ครั้ง	นักเรียน ทบทวน ความรู้และ พัฒนาความ สามารถของ ตนด้วยการ ใช้วิธีเพื่อน ช่วยเพื่อน 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่ใช้วิธีการ เพื่อนช่วย เพื่อนในการ ทบทวน ความรู้และ การพัฒนา ความ สามารถ ของตน
7. เข้าใจและเรียนรู้ถึง ความแตกต่างของ ทักษะของตนเอง และเพื่อน	นักเรียน เข้าใจและรู้ ถึงความ แตกต่างของ ทักษะเพื่อน ในกลุ่ม ทุกคน และ ยอมรับได้	นักเรียน เข้าใจและรู้ ถึงความ แตกต่างของ ทักษะเพื่อน ในกลุ่ม บางคน และ ยอมรับได้	นักเรียน เข้าใจและรู้ ถึงความ แตกต่างของ ทักษะเพื่อน ในกลุ่ม	นักเรียน ไม่เข้าใจ ความ แตกต่างของ เพื่อน แต่ สามารถ ทำงานด้วย ได้	นักเรียน ไม่เข้าใจ ความ แตกต่างของ เพื่อน และ ไม่สามารถ ทำงานด้วย ได้
ด้านอารมณ์					
1. สามารถบอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง	นักเรียน สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง ได้ ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง ได้ 4 - 5 ครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง ได้ 2 - 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง ได้ 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
2. ตกแต่งผลงานตาม ความชอบหรือ ความสนใจของตน	นักเรียน สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตนทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตน 4 - 5 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตน 2 - 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตน 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตน
3. สามารถควบคุม อารมณ์ของตนเอง ทั้งอารมณ์ด้านพึง ใจและไม่พึงใจ	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข อย่าง เหมาะสม และรู้จัก อดทนต่อสิ่ง ที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้ด้วย ตนเอง ทุกครั้ง	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข อย่าง เหมาะสม และรู้จัก อดทนต่อสิ่ง ที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้ด้วย ตนเอง 3 - 5 ครั้ง	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข อย่าง เหมาะสม และรู้จัก อดทนต่อสิ่ง ที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้ด้วย ตนเอง 1 - 2 ครั้ง	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข มากเกินไป ความพอดี แต่สามารถ อดทนต่อ สิ่งที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข มากเกินไป ความพอดี และไม่สามารถ อดทนต่อ สิ่งที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
4. รู้จักการวิเคราะห์ และวิจารณ์ตนเอง ภายหลังจากการ ปฏิบัติงาน	นักเรียน สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงรู้จัก ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงรู้จัก ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน 4 – 5 ครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงรู้จัก ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน 2 – 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงรู้จัก ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงไม่ สามารถ ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน
5. สามารถแสดง อารมณ์ในชั้นเรียน ได้อย่างเหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์	นักเรียน สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์ ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์ 4 – 5 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์ 2 – 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์ 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
6.สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข รวมถึงเรียนรู้กติกาหรือเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างถูกต้องและเหมาะสม	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้และสามารถปฏิบัติตนต่อเพื่อนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมทุกครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้และสามารถปฏิบัติตนต่อเพื่อนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 4 – 5 ครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้และสามารถปฏิบัติตนต่อเพื่อนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 2 – 3 ครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้และสามารถปฏิบัติตนต่อเพื่อนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้ อีกทั้งปฏิบัติตนต่อเพื่อนอย่างไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม
7.รู้จักและเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำหน้าที่อย่างดี ไม่แย่งหน้าที่กับเพื่อน และเห็นความสำคัญของทุกหน้าที่เป็นประจำทุกครั้งที่	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำหน้าที่อย่างดี ไม่แย่งหน้าที่กับเพื่อน และเห็นความสำคัญของทุกหน้าที่เป็นประจำบางครั้ง	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำหน้าที่อย่างดี แต่แย่งหน้าที่กับเพื่อนเป็นประจำทุกครั้งที่	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำหน้าที่อย่างดี แต่แย่งหน้าที่กับเพื่อนเป็นประจำ	นักเรียนไม่สนใจหน้าที่ของตนเอง แย่งหน้าที่กับเพื่อน อยู่เสมอ

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
ด้านสังคม					
1.เปิดรับและสนใจประสบการณ์ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน	นักเรียนให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนทุกครั้ง	นักเรียนให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน 1 ครั้ง	นักเรียนให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้เฉพาะภายในหรือภายนอกห้องเรียน	นักเรียนไม่ให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน
2.นำประสบการณ์ใหม่ที่ตนได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงาน	นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการทำงานหรือการแก้ไขปัญหา ทุกครั้ง	นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการทำงานหรือการแก้ไขปัญหา 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการทำงานหรือการแก้ไขปัญหา 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการทำงานหรือการแก้ไขปัญหา 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการเกิดประโยชน์ได้
3.สามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข ทุกครั้ง	นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
4. รู้จักการปฏิบัติตนหรือการเอื้อเพื่อแบ่งปันสิ่งต่างๆกับเพื่อน	นักเรียนรู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียนทุกครั้ง	นักเรียนรู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียน 4 – 5 ครั้ง	นักเรียนรู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียน 2 – 3 ครั้ง	นักเรียนรู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียน 1 ครั้ง	นักเรียนไม่รู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียน
5. ปฏิบัติงานของตนเองให้เสร็จไม่เป็นภาระของผู้อื่นสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้หากมีโอกา	นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาสทุกครั้ง	นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาส 4 – 5 ครั้ง	นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาส 2 – 3 ครั้ง	นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาส 1 ครั้ง	นักเรียนไม่รับผิดชอบในการทำงานของตนเองและไม่สามารถช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาส
6. สามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่นทุกครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น 4 – 5 ครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น 2 – 3 ครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
7.ยอมรับความแตกต่างของเพื่อนแต่ละคนในกลุ่มของตน และพร้อมที่จะช่วยเหลือ	นักเรียนเข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน และยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนให้ประสบความสำเร็จ ทุกครั้ง	นักเรียนเข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน และยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนให้ประสบความสำเร็จ 3 – 5 ครั้ง	นักเรียนเข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน และยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนให้ประสบความสำเร็จ 1 – 2 ครั้ง	นักเรียนไม่เข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน แต่ยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนไม่เข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน และไม่ให้ความช่วยเหลือเพื่อน
ด้านปัญญา					
1.ตั้งใจเรียนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน	นักเรียนตั้งใจเรียน และสนใจร่วมทำกิจกรรม ทุกครั้ง	นักเรียนตั้งใจเรียน และสนใจร่วมทำกิจกรรม 5 – 6 ครั้ง	นักเรียนตั้งใจเรียน และสนใจร่วมทำกิจกรรม 3 – 4 ครั้ง	นักเรียนตั้งใจเรียน และสนใจร่วมทำกิจกรรม 1 – 2 ครั้ง	นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน และไม่สนใจร่วมทำกิจกรรม ในห้องเรียน
2.สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและสมบูรณ์ 7 – 8 ชิ้นงาน	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและสมบูรณ์ 5 – 6 ชิ้นงาน	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและสมบูรณ์ 3 – 4 ชิ้นงาน	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและสมบูรณ์ 1 – 2 ชิ้นงาน	นักเรียนไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและผลงานไม่สมบูรณ์

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
3. เข้าใจเนื้อหาวิชา ในชั้นเรียน โดย สามารถแสดงออก ได้ด้วยการ ปฏิบัติงานได้ ถูกต้อง หรือ สามารถตอบ คำถามได้ถูกต้อง	นักเรียน สามารถ ตอบคำถาม และ สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง 7 - 8 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตอบคำถาม และ สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง 5 - 6 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตอบคำถาม และ สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง 3 - 4 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตอบคำถาม และ สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง 1 - 2 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ ตอบคำถาม และ ไม่สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง
4. สามารถนำ ประสบการณ์ของ ตนที่เกิดขึ้นก่อน เรียนหรือระหว่าง เรียนมาใช้ ในการ แก้ปัญหาที่เกิดจาก การปฏิบัติงาน	นักเรียน สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง 7 - 8 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง 5 - 6 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง 3 - 4 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง 1 - 2 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง
5. สามารถวางแผน ลำดับเวลาในการ ปฏิบัติงานของ ตนเองได้ ภายใน ระยะเวลาที่ กำหนด	นักเรียน สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด 2 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
6. รู้จักรับผิดชอบ หน้าที่ต่อตนเอง และส่วนรวมตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ และทำ หน้าที่อย่าง เต็มความ สามารถ ทุกครั้ง	นักเรียน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ และทำ หน้าที่อย่าง เต็มความ สามารถ 3 ครั้ง	นักเรียน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ และทำ หน้าที่อย่าง เต็มความ สามารถ 2 ครั้ง	นักเรียน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ และทำ หน้าที่อย่าง เต็มความ สามารถ 1 ครั้ง	นักเรียนไม่ รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ
7. สามารถใช้ภาษา เพื่อแสดง ความรู้สึกต่อผู้อื่น หรือผลงานของ ตนเองได้	นักเรียน สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง และ สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้ ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง และ สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้ 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง และ สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้ 1 - 2 ครั้ง	นักเรียน สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง หรือ สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้ แต่ ไม่คล่อง	นักเรียนไม่ สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง และ ไม่สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

คำจำกัดความ

พัฒนาการแบบองค์รวม หมายถึง พัฒนาการสำคัญ 4 ด้าน ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 1) ด้านร่างกาย คือ การเข้าใจและรับรู้ถึงความสามารถในการใช้วัยวะต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหรือการใช้กล้ามเนื้อหรืออวัยวะต่างๆ ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม 2) ด้านอารมณ์ คือ การเข้าใจและรับรู้ถึงสภาพอารมณ์ รวมถึงความรู้สึกของตนเอง เพื่อนำไปสู่การแสดงออกทางอารมณ์ หรือการควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสมทั้งต่อตนเองและผู้อื่น 3) ด้านสังคม คือ การเข้าใจและเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ห้องเรียนหรือสังคม เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม 4) ด้านปัญญา คือ ความสามารถในการนำสิ่งที่ได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส มารวบรวมเป็นประสบการณ์ แล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม หมายถึง แบบประเมินที่ใช้สำหรับในการประเมินกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนและหลังเรียน โดยในแบบประเมินจะประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ถูกประเมิน

นักเรียนเลขที่ ..... ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 /.....
 เพศ ชาย / หญิง อายุ ..... ปี

ตอนที่ 2 แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หรือตรงกับความคิดเห็น
 ของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียวเท่านั้น

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านร่างกาย						
1. สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ได้ คล่องแคล่ว มั่นคง ปลอดภัย						
2. ผลงานมีความประณีตเรียบร้อย						
3. เรียนรู้และพัฒนาทักษะ ด้วยกระบวนการ สังเกตจากสิ่งใกล้ตัว เช่น ครู / เพื่อน / สื่อการสอนต่างๆ ในห้องเรียน						
4. ปฏิบัติงานตามทักษะความสามารถของ ตนได้อย่างเต็มศักยภาพ						
5. ปฏิบัติงานและใช้เครื่องมือ วัสดุหรือ อุปกรณ์ต่างๆ ตามลำดับขั้นตอน						
6. พัฒนาทักษะของตน ด้วยกระบวนการเพื่อน ช่วยเพื่อน						
7. เข้าใจและเรียนรู้ถึงความแตกต่างของทักษะ ของตนเองและเพื่อน						

เลขที่ ..... ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 /.....

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านอารมณ์						
1. สามารถบอกความสนใจหรือความชอบของตนเอง						
2. ตกแต่งผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตน						
3. สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง ทั้งอารมณ์ด้านพึงใจและไม่พึงใจ						
4. รู้จักการวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง ภายหลังจากการปฏิบัติงาน						
5. สามารถแสดงอารมณ์ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์						
6. สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข รวมถึงเรียนรู้กติกาหรือเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างถูกต้องและเหมาะสม						
7. รู้จักและเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น						

เลขที่ ..... ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 /.....

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านสังคม						
1. เปิดรับและสนใจประสบการณ์ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน						
2. นำประสบการณ์ใหม่ที่ตนได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงาน						
3. สามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้						
4. รู้จักการปฏิบัติตนหรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งต่างๆ กับเพื่อน						
5. ปฏิบัติงานของตนเองให้เสร็จไม่เป็นภาระของผู้อื่น สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้หากมีโอกาส						
6. สามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้						
7. ยอมรับความแตกต่างของเพื่อนแต่ละคนในกลุ่มของตน และพร้อมที่จะช่วยเหลือ						

เลขที่ ..... ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 /.....

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านปัญญา						
1. ตั้งใจเรียนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน						
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้อง						
3. เข้าใจเนื้อหาวิชาในชั้นเรียน โดยสามารถแสดงออกได้ด้วยการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง หรือสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง						
4. สามารถนำประสบการณ์ของตนที่เกิดขึ้นก่อนเรียนหรือระหว่างเรียนมาใช้ ในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน						
5. สามารถวางแผนลำดับเวลาในการปฏิบัติงานของตนเองได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด						
6. รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ต่อตนเองและส่วนรวมตามที่ได้รับมอบหมาย						
7. สามารถใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือผลงานของตนเองได้						

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน)

เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม
เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวมฉบับนี้ เป็นแบบประเมินหลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านปัญญา มีลักษณะเป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
ด้านร่างกาย					
1.สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ได้คล่องแคล่ว มั่นคงปลอดภัย	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ได้ อย่างถูกต้อง ทุกครั้ง	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ผิด วิธีการ 1 - 2 ครั้ง	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ผิด วิธีการ 3 - 4 ครั้ง	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ผิด วิธีการ 5 - 6 ครั้ง	ใช้กรรไกร กาว เครื่องเขียน หรือ อุปกรณ์ อื่นๆ ผิด วิธีการ เกิน 7 ครั้ง ขึ้นไป
2.ผลงานมีความประณีตเรียบร้อยสวยงาม	ผลงานของนักเรียนไม่มี คราบกาว และตัดได้ เรียบร้อย สวยงาม	ผลงานของนักเรียน มี คราบกาว 1 - 2 จุด และตัดได้ เรียบร้อย	ผลงานของนักเรียน มี คราบกาว 3 - 4 จุด และตัดได้ เรียบร้อย	ผลงานของนักเรียน มี คราบกาว 3 - 4 จุด และตัดมี ขอบขรุขระ	ผลงานของนักเรียน มี คราบกาว เกิน 5 จุด ขึ้นไป และ ตัดไม่สวย

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
3.เรียนรู้และพัฒนาทักษะ ด้วยกระบวนการสังเกตจากสิ่งใกล้ตัว เช่น ครู / เพื่อน / สื่อการสอนต่างๆ ในห้องเรียน	นักเรียนพัฒนาวิธีการทำงานด้วยการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัวทุกครั้ง	นักเรียนพัฒนาวิธีการทำงานด้วยการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัว 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนพัฒนาวิธีการทำงานด้วยการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัว 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนพัฒนาวิธีการทำงานด้วยการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัว 1 ครั้ง	นักเรียนทำงานด้วยตนเองโดยขาดทักษะการสังเกตการทำงานจากสิ่งใกล้ตัว
4.ปฏิบัติงานตามทักษะ ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ	นักเรียนปฏิบัติงานได้ตามทักษะและความสามารถที่ตนเองมีทุกครั้ง	นักเรียนปฏิบัติงานได้ตามทักษะและความสามารถที่ตนเองมี 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนปฏิบัติงานได้ตามทักษะและความสามารถที่ตนเองมี 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนปฏิบัติงานได้ตามทักษะและความสามารถที่ตนเองมี 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองและขาดความมั่นใจ
5.ปฏิบัติงานและใช้เครื่องมือ วัสดุหรืออุปกรณ์ต่างๆ ตามลำดับขั้นตอน	นักเรียนสามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอนทุกครั้ง	นักเรียนสามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอน 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนสามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอน 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนสามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอน 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถทำงานหรือใช้เครื่องมือได้ตามลำดับขั้นตอน

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
6. พัฒนาทักษะ ของตน ด้วย กระบวนการ เพื่อนช่วยเพื่อน	นักเรียน ทบทวน ความรู้และ พัฒนาความ สามารถของ ตนด้วยการ ใช้วิธีเพื่อน ช่วยเพื่อน เป็นประจำ ทุกครั้ง	นักเรียน ทบทวน ความรู้และ พัฒนาความ สามารถของ ตนด้วยการ ใช้วิธีเพื่อน ช่วยเพื่อน 4 - 5 ครั้ง	นักเรียน ทบทวน ความรู้และ พัฒนาความ สามารถของ ตนด้วยการ ใช้วิธีเพื่อน ช่วยเพื่อน 2 - 3 ครั้ง	นักเรียน ทบทวน ความรู้และ พัฒนาความ สามารถของ ตนด้วยการ ใช้วิธีเพื่อน ช่วยเพื่อน 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่ใช้วิธีการ เพื่อนช่วย เพื่อนในการ ทบทวน ความรู้และ การพัฒนา ความ สามารถ ของตน
7. เข้าใจและเรียนรู้ถึง ความแตกต่างของ ทักษะของตนเอง และเพื่อน	นักเรียน เข้าใจและรู้ ถึงความ แตกต่างของ ทักษะเพื่อน ในกลุ่ม ทุกคน และ ยอมรับได้	นักเรียน เข้าใจและรู้ ถึงความ แตกต่างของ ทักษะเพื่อน ในกลุ่ม บางคน และ ยอมรับได้	นักเรียน เข้าใจและรู้ ถึงความ แตกต่างของ ทักษะเพื่อน ในกลุ่ม	นักเรียน ไม่เข้าใจ ความ แตกต่างของ เพื่อน แต่ สามารถ ทำงานด้วย ได้	นักเรียน ไม่เข้าใจ ความ แตกต่างของ เพื่อน และ ไม่สามารถ ทำงานด้วย ได้
ด้านอารมณ์					
1. สามารถบอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง	นักเรียน สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง ได้ ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง ได้ 4 - 5 ครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง ได้ 2 - 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง ได้ 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ บอกความ สนใจหรือ ความชอบ ของตนเอง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
2. ตกแต่งผลงานตาม ความชอบหรือ ความสนใจของตน	นักเรียน สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตนทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตน 4 - 5 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตน 2 - 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตน 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ ตกแต่ง ผลงานตาม ความชอบ หรือความ สนใจของ ตน
3. สามารถควบคุม อารมณ์ของตนเอง ทั้งอารมณ์ด้านพึง ใจและไม่พึงใจ	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข อย่าง เหมาะสม และรู้จัก อดทนต่อสิ่ง ที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้ด้วย ตนเอง ทุกครั้ง	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข อย่าง เหมาะสม และรู้จัก อดทนต่อสิ่ง ที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้ด้วย ตนเอง 3 - 5 ครั้ง	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข อย่าง เหมาะสม และรู้จัก อดทนต่อสิ่ง ที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้ด้วย ตนเอง 1 - 2 ครั้ง	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข มากเกินไป ความพอดี แต่สามารถ อดทนต่อ สิ่งที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้	นักเรียน แสดงอาการ ดีใจหรือ มีความสุข มากเกินไป ความพอดี และไม่สามารถ อดทนต่อ สิ่งที่ไม่พึงใจ เช่น การ ล้อเลียน ถ้อยคำติ จากเพื่อน ได้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
4. รู้จักการวิเคราะห์ และวิจารณ์ตนเอง ภายหลังจากการ ปฏิบัติงาน	นักเรียน สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงรู้จัก ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงรู้จัก ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน 4 – 5 ครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงรู้จัก ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน 2 – 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงรู้จัก ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ บอกจุดเด่น หรือจุดควร แก้ไขของ ตนเองได้ รวมถึงไม่ สามารถ ประเมิน ตนเองได้ หลังจากการ ปฏิบัติงาน
5. สามารถแสดง อารมณ์ในชั้นเรียน ได้อย่างเหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์	นักเรียน สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์ ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์ 4 – 5 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์ 2 – 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์ 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ แสดง อารมณ์ ได้แก่ ดีใจ ยิ้ม หัวเราะ พึงพอใจ ได้อย่าง เหมาะสม กับเวลาและ สถานการณ์

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
6.สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข รวมถึงเรียนรู้กติกาหรือเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างถูกต้องและเหมาะสม	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้และสามารถปฏิบัติตนต่อเพื่อนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมทุกครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้และสามารถปฏิบัติตนต่อเพื่อนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 4 – 5 ครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้และสามารถปฏิบัติตนต่อเพื่อนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 2 – 3 ครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้และสามารถปฏิบัติตนต่อเพื่อนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนได้ อีกทั้งปฏิบัติตนต่อเพื่อนอย่างไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม
7.รู้จักและเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำหน้าที่อย่างดี ไม่แย่งหน้าที่กับเพื่อน และเห็นความสำคัญของทุกหน้าที่เป็นประจำทุกครั้งที่	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำหน้าที่อย่างดี ไม่แย่งหน้าที่กับเพื่อน และเห็นความสำคัญของทุกหน้าที่เป็นประจำบางครั้ง	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำหน้าที่อย่างดี แต่แย่งหน้าที่กับเพื่อนเป็นประจำทุกครั้งที่	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำหน้าที่อย่างดี แต่แย่งหน้าที่กับเพื่อนเป็นประจำ	นักเรียนไม่สนใจหน้าที่ของตนเอง แย่งหน้าที่กับเพื่อน อยู่เสมอ

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
ด้านสังคม					
1.เปิดรับและสนใจประสบการณ์ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน	นักเรียนให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนทุกครั้ง	นักเรียนให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน 1 ครั้ง	นักเรียนให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้เฉพาะภายในหรือภายนอกห้องเรียน	นักเรียนไม่ให้ความสนใจกับแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน
2.นำประสบการณ์ใหม่ที่ตนได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงาน	นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการทำงานหรือการแก้ไขปัญหา ทุกครั้ง	นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการทำงานหรือการแก้ไขปัญหา 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการทำงานหรือการแก้ไขปัญหา 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการทำงานหรือการแก้ไขปัญหา 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการให้เกิดประโยชน์ได้
3.สามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข ทุกครั้ง	นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข 4 - 5 ครั้ง	นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข 2 - 3 ครั้ง	นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
4. รู้จักการปฏิบัติตนหรือการเอื้อเพื่อแบ่งปันสิ่งต่างๆกับเพื่อน	นักเรียนรู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียนทุกครั้ง	นักเรียนรู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียน 4 – 5 ครั้ง	นักเรียนรู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียน 2 – 3 ครั้ง	นักเรียนรู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียน 1 ครั้ง	นักเรียนไม่รู้จักการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียน
5. ปฏิบัติงานของตนเองให้เสร็จไม่เป็นภาระของผู้อื่นสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้หากมีโอกา	นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาสทุกครั้ง	นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาส 4 – 5 ครั้ง	นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาส 2 – 3 ครั้ง	นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาส 1 ครั้ง	นักเรียนไม่รับผิดชอบในการทำงานของตนเองและไม่สามารถช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีโอกาส
6. สามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่นทุกครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น 4 – 5 ครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น 2 – 3 ครั้ง	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น 1 ครั้ง	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
7.ยอมรับความแตกต่างของเพื่อนแต่ละคนในกลุ่มของตน และพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนให้ประสบความสำเร็จทุกครั้ง	นักเรียนเข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน และยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนให้ประสบความสำเร็จทุกครั้ง	นักเรียนเข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน และยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนให้ประสบความสำเร็จ 3 – 5 ครั้ง	นักเรียนเข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน และยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนให้ประสบความสำเร็จ 1 – 2 ครั้ง	นักเรียนไม่เข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน แต่ยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อนตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนไม่เข้าใจ ความแตกต่างของเพื่อน และไม่ให้ความช่วยเหลือเพื่อน
ด้านปัญญา					
1.ตั้งใจเรียนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน	นักเรียนตั้งใจเรียน และสนใจร่วมทำกิจกรรมทุกครั้ง	นักเรียนตั้งใจเรียน และสนใจร่วมทำกิจกรรม 5 – 6 ครั้ง	นักเรียนตั้งใจเรียน และสนใจร่วมทำกิจกรรม 3 – 4 ครั้ง	นักเรียนตั้งใจเรียน และสนใจร่วมทำกิจกรรม 1 – 2 ครั้ง	นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน และไม่สนใจร่วมทำกิจกรรมในห้องเรียน
2.สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและสมบูรณ์ 7 – 8 ชิ้นงาน	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและสมบูรณ์ 5 – 6 ชิ้นงาน	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและสมบูรณ์ 3 – 4 ชิ้นงาน	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและสมบูรณ์ 1 – 2 ชิ้นงาน	นักเรียนไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและผลงานไม่สมบูรณ์

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
3.เข้าใจเนื้อหาวิชา ในชั้นเรียน โดย สามารถแสดงออก ได้ด้วยการ ปฏิบัติงานได้ ถูกต้อง หรือ สามารถตอบ คำถามได้ถูกต้อง	นักเรียน สามารถ ตอบคำถาม และ สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง 7 – 8 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตอบคำถาม และ สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง 5 – 6 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตอบคำถาม และ สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง 3 – 4 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ตอบคำถาม และ สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง 1 – 2 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ ตอบคำถาม และ ไม่สามารถ สร้างผลงาน ได้อย่าง ถูกต้อง
4.สามารถนำ ประสบการณ์ของ ตนที่เกิดขึ้นก่อน เรียนหรือระหว่าง เรียนมาใช้ ในการ แก้ปัญหาที่เกิดจาก การปฏิบัติงาน	นักเรียน สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง 7 – 8 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง 5 – 6 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง 3 – 4 ครั้ง	นักเรียน สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง 1 – 2 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ แก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้ ความรู้หรือ ประสบการณ์ เดิมของ ตนเอง
5.สามารถวางแผน ลำดับเวลาในการ ปฏิบัติงานของ ตนเองได้ ภายใน ระยะเวลาที่ กำหนด	นักเรียน สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด 2 ครั้ง	นักเรียน สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่สามารถ ปฏิบัติงาน ได้ตาม ระยะเวลาที่ ครูกำหนด

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
6. รู้จักรับผิดชอบ หน้าที่ต่อตนเอง และส่วนรวมตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ และทำ หน้าที่อย่าง เต็มความ สามารถ ทุกครั้ง	นักเรียน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ และทำ หน้าที่อย่าง เต็มความ สามารถ 3 ครั้ง	นักเรียน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ และทำ หน้าที่อย่าง เต็มความ สามารถ 2 ครั้ง	นักเรียน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ และทำ หน้าที่อย่าง เต็มความ สามารถ 1 ครั้ง	นักเรียนไม่ รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ ตนเองได้รับ
7. สามารถใช้ภาษา เพื่อแสดง ความรู้สึกต่อผู้อื่น หรือผลงานของ ตนเองได้	นักเรียน สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง และ สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้ ทุกครั้ง	นักเรียน สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง และ สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้ 3 ครั้ง	นักเรียน สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง และ สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้ 1 - 2 ครั้ง	นักเรียน สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง หรือ สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้ แต่ ไม่คล่อง	นักเรียนไม่ สามารถ นำเสนอ ผลงานของ ตนเอง และ ไม่สามารถ แนะนำหรือ ชมเชย ผลงานของ เพื่อนได้

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

คำจำกัดความ

พัฒนาการแบบองค์รวม หมายถึง พัฒนาการสำคัญ 4 ด้าน ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 1) ด้านร่างกาย คือ การเข้าใจและรับรู้ถึงความสามารถในการใช้วัยวะต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหรือการใช้กล้ามเนื้อหรืออวัยวะต่างๆ ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม 2) ด้านอารมณ์ คือ การเข้าใจและรับรู้ถึงสภาพอารมณ์ รวมถึงความรู้สึกของตนเอง เพื่อนำไปสู่การแสดงออกทางอารมณ์ หรือการควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสมทั้งต่อตนเองและผู้อื่น 3) ด้านสังคม คือ การเข้าใจและเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ห้องเรียนหรือสังคม เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม 4) ด้านปัญญา คือ ความสามารถในการนำสิ่งที่ได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส มารวบรวมเป็นประสบการณ์ แล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม หมายถึง แบบประเมินที่ใช้สำหรับในการประเมินกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนและหลังเรียน โดยในแบบประเมินจะประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ถูกประเมิน

นักเรียนเลขที่ ..... ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 /.....
 เพศ ชาย / หญิง อายุ ..... ปี

ตอนที่ 2 แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หรือตรงกับความคิดเห็น
 ของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียวเท่านั้น

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านร่างกาย						
1. สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ได้ คล่องแคล่ว มั่นคง ปลอดภัย						
2. ผลงานมีความประณีตเรียบร้อย						
3. เรียนรู้และพัฒนาทักษะ ด้วยกระบวนการ สังเกตจากสิ่งใกล้ตัว เช่น ครู / เพื่อน / สื่อการสอนต่างๆ ในห้องเรียน						
4. ปฏิบัติงานตามทักษะความสามารถของ ตนได้อย่างเต็มศักยภาพ						
5. ปฏิบัติงานและใช้เครื่องมือ วัสดุหรือ อุปกรณ์ต่างๆ ตามลำดับขั้นตอน						
6. พัฒนาทักษะของตน ด้วยกระบวนการเพื่อน ช่วยเพื่อน						
7. เข้าใจและเรียนรู้ถึงความแตกต่างของทักษะ ของตนเองและเพื่อน						

เลขที่ ..... ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 /.....

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านอารมณ์						
1. สามารถบอกความสนใจหรือความชอบของตนเอง						
2. ตกแต่งผลงานตามความชอบหรือความสนใจของตน						
3. สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง ทั้งอารมณ์ด้านพึงใจและไม่พึงใจ						
4. รู้จักการวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง ภายหลังจากการปฏิบัติงาน						
5. สามารถแสดงอารมณ์ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์						
6. สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข รวมถึงเรียนรู้กติกาหรือเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างถูกต้องและเหมาะสม						
7. รู้จักและเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น						

เลขที่ ..... ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 /.....

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านสังคม						
1. เปิดรับและสนใจประสบการณ์ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน						
2. นำประสบการณ์ใหม่ที่ตนได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงาน						
3. สามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้						
4. รู้จักการปฏิบัติตนหรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งต่างๆ กับเพื่อน						
5. ปฏิบัติงานของตนเองให้เสร็จไม่เป็นภาระของผู้อื่น สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้หากมีโอกาส						
6. สามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้						
7. ยอมรับความแตกต่างของเพื่อนแต่ละคนในกลุ่มของตน และพร้อมที่จะช่วยเหลือ						

เลขที่ ..... ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 /.....

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านปัญญา						
1. ตั้งใจเรียนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน						
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้อง						
3. เข้าใจเนื้อหาวิชาในชั้นเรียน โดยสามารถแสดงออกได้ด้วยการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง หรือสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง						
4. สามารถนำประสบการณ์ของตนที่เกิดขึ้นก่อนเรียนหรือระหว่างเรียนมาใช้ ในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน						
5. สามารถวางแผนลำดับเวลาในการปฏิบัติงานของตนเองได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด						
6. รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ต่อตนเองและส่วนรวมตามที่ได้รับมอบหมาย						
7. สามารถใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือผลงานของตนเองได้						

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน

เรื่อง ความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน เรื่อง ความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลัก สัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 จัดทำขึ้น เพื่อเป็นการสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลัก สัปปุริสธรรม โดยใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มทดลองหลังการจัดกิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลัก สัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ เลขที่ ..... ศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ห้อง .....

สถานที่สัมภาษณ์ .....วันที่สัมภาษณ์.....

เวลาเริ่มต้นการสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ต่อกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และเพราะเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น

ตอบ.....

.....

.....

2. นักเรียนรู้สึกชอบผลงานชิ้นใดหรือคิดว่าทำงานชิ้นใดได้ดีเป็นพิเศษ และเพราะเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น

ตอบ.....
 .....
 .....

3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่นอกเหนือจากกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เช่น การเล่นเกม การฟังนิทาน การร่วมกันทำความสะอาดห้องเรียน เป็นต้น และเพราะเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น

ตอบ.....
 .....
 .....

4. หากนักเรียนมีเพื่อนที่ไม่ได้เรียนที่นี่ นักเรียนอยากแนะนำให้เขามาเรียนแบบเดียวกับที่นักเรียนได้เรียนไปหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ.....
 .....
 .....

5. นักเรียนคิดว่ามีสิ่งใดที่ควรเพิ่มเติมในการสอนกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์หรือไม่

ตอบ.....
 .....
 .....

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

หน่วยการเรียนรู้งานประดิษฐ์ เรื่อง “สร้อยนำโชค”

จำนวน 2 คาบ (120 นาที)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ภาคปลาย ปีการศึกษา 2559

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะ การแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงานมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด 2 ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมืออย่างง่าย ในการทำงานอย่างปลอดภัย

ภาพผลงาน “สร้อยนำโชค”

2. แนวคิดหลัก

“สร้อยนำโชค” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์สร้อยคอจากวัสดุเหลือใช้ ได้แก่ ฝาถ้วยพลาสติก และหลอดกาแฟ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือ ในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอน และปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน อีกทั้งยังช่วยปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักประหยัด รู้จักการนำวัสดุเหลือใช้มาสร้างสรรค์เป็นผลงานให้เกิดประโยชน์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสร้อยคอ รวมถึงสามารถปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถประดิษฐ์สร้อยคอที่สามารถนำไปใช้งานจริงได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเพื่อฝึกและเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต ทักษะการร้อยและการมัดปมเชือก ทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องและปลอดภัย
3. เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน รวมถึงเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล

4. สาระการเรียนรู้

ภาพประกอบคำอธิบาย : สร้อยคอแบบต่างๆ

“สร้อยคอ” คือ วัตถุเครื่องประดับที่ใช้สวมใส่รอบลำคอ มักผลิตมาจากโลหะและมักจะติดอยู่กับจี้หรือวัตถุห้อยระย้า สร้อยคออาจผลิตจากผ้าหรืออาจผลิตได้จากหิน (โดยเฉพาะหินอัญมณี) เศษไม้ เปลือกหอยรูปแบบหรือขนาดต่างๆ รวมไปถึงการใช้เศษวัสดุเหลือใช้ต่างๆ เช่น กระดาษแข็ง ฝาขวดน้ำ เป็นต้น

“สร้อยนาโซค” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์สร้อยคอจากวัสดุเหลือใช้ ได้แก่ ฝาถ้วยพลาสติก และหลอดกาแฟ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอน และปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน อีกทั้งยังช่วยปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักประหยัด รู้จักการนำวัสดุเหลือใช้มาสร้างสรรค์เป็นผลงานให้เกิดประโยชน์

- **วัสดุ/อุปกรณ์**

1. ฝาถ้วยพลาสติก
2. ลูกบิดพลาสติก
3. หลอดกาแฟ
4. ไหมพรม
5. สติกเกอร์สี
6. กรรไกร
7. เครื่องเขียน

ขั้นตอนการทำงาน

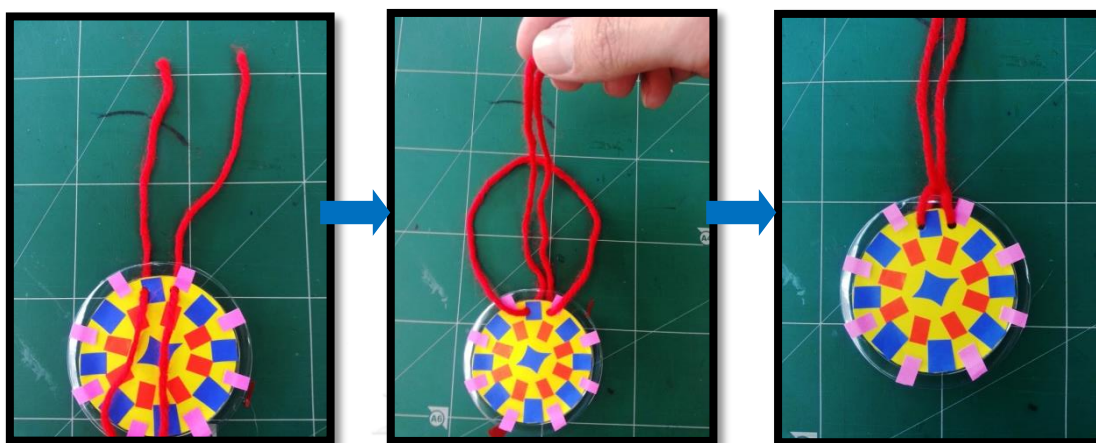
1. เจาะรู 2 รู ที่ฝาถ้วยพลาสติกให้ห่างกันเล็กน้อย แล้วตกแต่งด้วยสติกเกอร์สีให้สวยงาม

หมายเหตุ

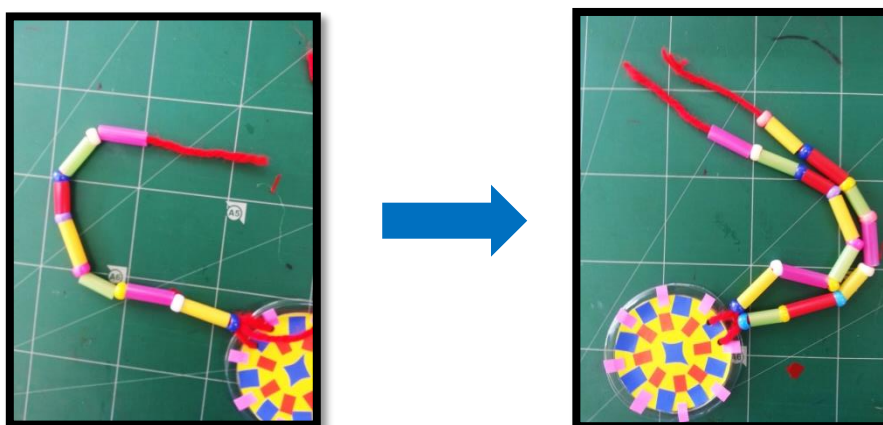
หากนักเรียนติดสติกเกอร์สีปิดรูที่เจาะ ให้นักเรียนใช้ดินสอปลายแหลมแทงทะลุผ่านรูอย่างระมัดระวัง

2. ตัดไหมพรมเป็นเส้นความยาวประมาณ 1 ช่วงแขน (ตั้งแต่หัวไหล่จนถึงปลายแขน) จากนั้นร้อยปลายไหมพรมทั้ง 2 ข้างเข้าไปในรูที่เจาะไว้ ด้านละ 1 เส้น แล้วนำปลายเชือกทั้ง 2 ข้าง ร้อยกลับเข้ามาในห่วงไหมพรมด้านหลัง แล้วดึงให้สุด ดังภาพ

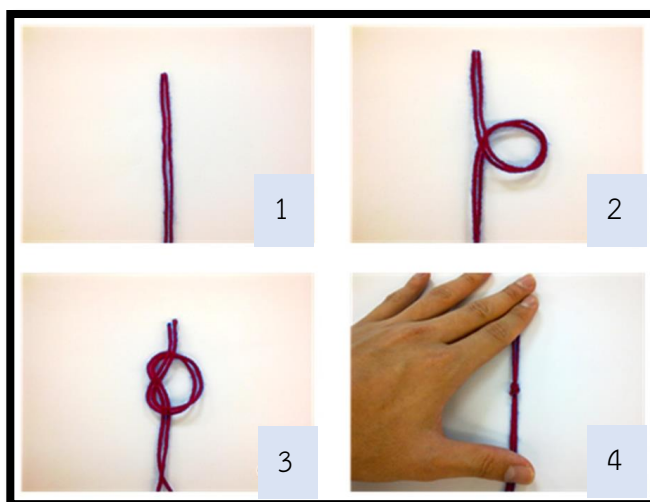

หมายเหตุ ครูควรแนะนำให้นักเรียนทากาวเล็กน้อยที่บริเวณปลายไหมพรมทั้ง 2 ข้าง จากนั้นหมุนปลายไหมพรมให้มีลักษณะเป็นปลายแหลม ซึ่งจะทำให้สะดวกในการร้อยผ่านรูมากยิ่งขึ้น

3. นำหลอดกาแฟเคลือบสีมาตัดเป็นชิ้นเล็ก ความยาวประมาณ 2 ข้อนิ้วชี้ (ตั้งแต่ปลายนิ้วจนถึงเส้นข้อที่ 2 ของนิ้วชี้) จากนั้นนำหลอดกาแฟที่ตัดแล้วกับลูกปัดมาร้อยใส่ไหมพรมทั้ง 2 ข้าง โดยร้อยหลอดกาแฟและลูกปัดสลับกันไปเรื่อยๆ แล้วให้เหลือปลายไหมพรมประมาณ 1 นิ้วชี้ เพื่อมัดปม

4. มัดปมที่ปลายไหมพรมทั้ง 2 ข้าง โดยจับปลายไหมพรมทั้ง 2 ข้างเข้าด้วยกัน (ภาพที่ 1) แล้วขดไหมพรมให้มีลักษณะคล้ายเลข 6 (ภาพที่ 2) จากนั้นสอดปลายเชือกกลับใส่เข้ามาในห่วงวงกลม (ภาพที่ 3) แล้วดึงให้ไหมพรมตึง (ภาพที่ 4) เป็นอันเสร็จเรียบร้อย

● ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรเน้นย้ำให้นักเรียนตั้งใจและมีสมาธิในการทำงาน เพื่อให้ผลงานมีความสวยงาม นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น
2. การเจาะรูบนฝาถ้วยพลาสติก ครูอาจเป็นผู้เจาะเตรียมไว้ให้ เนื่องจากนักเรียนอาจยังไม่มีความสามารถในการเจาะด้วยตนเอง
3. ครูควรอธิบายวิธีการใช้กระดาษสติ๊กเกอร์ คือ นักเรียนควรร่างเส้นให้เป็นรูปร่างที่ต้องการบริเวณด้านหลังของกระดาษสติ๊กเกอร์ แล้วจึงค่อยใช้กรรไกรตัดตามเส้นที่ร่างไว้ จากนั้นจึงใช้นิ้วแกะลอกสติ๊กเกอร์ออกจากแผ่นรอง แล้วจึงนำไปติดในบริเวณที่นักเรียนต้องการ
4. ครูควรเตือนให้นักเรียนใช้กรรไกรอย่างถูกต้องและระมัดระวัง
5. ในกระบวนการตกแต่งฝาพลาสติก ครูอาจแนะนำให้นักเรียนเลือกใช้สติ๊กเกอร์สีที่มีสีสดใส และควรวางแผนในการตกแต่งผลงาน เพราะจะทำให้ผลงานเป็นที่น่าสนใจและดูสวยงาม
6. หากนักเรียนติดสติ๊กเกอร์สีปิ๊ดรูที่เจาะ ครูสามารถแนะนำให้นักเรียนใช้ดินสอดปลายแหลมแทงทะลุผ่านรูอย่างระมัดระวัง
7. ในขั้นตอนที่ 3 ครูควรแนะนำให้นักเรียนแบ่งปันและช่วยเหลือกันตัดหลอดกาแฟ

8. เมื่อนักเรียนปฏิบัติงานในขั้นตอนที่ 3 เสร็จเรียบร้อย ครูควรให้นักเรียนนำผลงานมาวางรวมกันที่หัวโต๊ะของกลุ่มตนเอง แล้วช่วยกันสำรวจความเรียบร้อยของผลงาน
9. ในการร้อยไหมพรมผ่านรู ครูควรแนะนำให้นักเรียนทากาวเล็กน้อยที่บริเวณปลายไหมพรม จากนั้นหมุนปลายไหมพรมให้มีลักษณะเป็นปลายแหลม ซึ่งจะทำให้สะดวกในการร้อยผ่านรูมากยิ่งขึ้น
10. ในขั้นตอนที่ 4 ครูควรให้นักเรียนที่สามารถมัดปมได้ ช่วยแนะนำและสอนเพื่อนที่ยังมัดปมไม่ได้

5. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจ้งให้นักเรียนเข้านั่งตามกลุ่มของตน แล้วตรวจดูความพร้อมของนักเรียนในการเตรียมอุปกรณ์มาเรียน ได้แก่ เสื่อกันเปื้อน เครื่องเขียนและถุงผ้า
2. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยเล่านิทานเรื่อง “สร้อยคอของสิงโต” ซึ่งมีเนื้อเรื่อง ดังนี้ “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ ป่าแห่งหนึ่ง มีสิงโตเจ้าป่าท่าทางใจดี มักออกจากถ้ำไปช่วยเหลือสัตว์น้อยใหญ่ในป่าให้อยู่ดีกินดี ซึ่งเจ้าสิงโตตัวนี้ชอบสวมสร้อยคอเส้นหนึ่งตลอดเวลา เวลาไปไหนมาไหนก็มักจะสวมสร้อยคอเส้นนี้ติดตัวไปด้วย สิงโตทำงานช่วยเหลือสัตว์ป่าตลอดเวลาจนละเอียดละเลยที่จะตัดผมของตน ปล่อยให้ผมยาวรุงรัง อยู่มาวันหนึ่งสิงโตก็หาสร้อยคอไม่เจอ สิงโตเที่ยวถามซักไซ้กับสัตว์ป่าทุกตัว แต่ไม่มีใครเห็นเลยจริงๆ สิงโตนั่งก้มหน้าท่าทางเศร้าสร้อย โศกเศร้าเสียใจมาก”
3. ครูบอกนักเรียนว่า “พี่สิงโตที่นำสงสารทำสร้อยคอหายเสียแล้ว ครูเห็นแล้วอดสงสารพี่สิงโตไม่ได้ ถ้าอย่างนั้นวันนี้เรามาประดิษฐ์สร้อยคอให้พี่สิงโตกันดีกว่า โดยสร้อยคอที่เราจะประดิษฐ์กันในวันนี้ วัสดุหลัก คือ ฝาถ้วยพลาสติก โดยครูตั้งชื่อให้กับสร้อยคอเส้นนี้ว่า “สร้อยนำโชค” เพราะ สร้อยคอเส้นนี้จะได้นำโชคดีมาให้กับพี่สิงโต เพราะว่าพี่สิงโตจะหาสร้อยคอเส้นเดิมพบ” แล้วครูจึงแสดงผลงานตัวอย่างให้นักเรียนชม
4. เมื่อนักเรียนได้เห็นผลงานตัวอย่างแล้ว ครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับ “สร้อยคอ” จากนั้นจึงบอกนักเรียนว่ากิจกรรม “สร้อยนำโชค” คืออะไร มีประโยชน์อย่างไร ซึ่งเราจะใช้ชื่อเรียกกิจกรรมนี้ว่า “สร้อยนำโชค” และจะถามนักเรียนว่า “นักเรียนพร้อมที่จะทำ “สร้อยนำโชค” หรือไม่ หากพร้อมแล้วพวกเราเริ่มลงมือกันเลย”
5. ครูแจกตะกร้าอุปกรณ์ให้นักเรียนกลุ่มที่เรียบร้อยก่อน จากนั้นครูถามนักเรียนว่า “นักเรียนสังเกตตะกร้าอุปกรณ์ที่กลุ่มของนักเรียนได้รับมา รวมถึงตัวอย่างผลงานที่ได้เห็นไป นักเรียนคิดว่าการปฏิบัติงานในกิจกรรมนี้ต้องใช้วัสดุหรืออุปกรณ์ใดบ้าง”

และครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนตอบ แล้วครูจึงแจกแจงวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทำ “สร้อยนาโชค”

6. ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน ครูให้นักเรียนบริหารมือด้วยการร้องเพลง “มือของฉัน” ประกอบท่าทาง โดยมีเนื้อร้อง ดังนี้ “มือของฉันนั้นมี 2 มือ นี่มือซ้าย นี่มือขวา มือของฉันนั้นมี นิ้วทั้ง 5 ก้อย นาง กลาง ซี่และหัวแม่มือ มือของฉันนั้นมี 2 มือ นี่มือซ้าย นี่มือขวา มือของฉันนั้นมีนิ้วทั้ง 5 ก้อย นาง กลาง ซี่และหัวแม่มือ”
7. จากนั้นครูอธิบายพร้อมทั้งสาธิตขั้นตอนการทำงานที่ละเอียดและให้ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานไปพร้อมๆ กันที่ละขั้นตอน ซึ่งครูจะฉายภาพขั้นตอนการทำงานบนจอภาพหน้าห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้สังเกตและทบทวนขั้นตอนนั้นด้วยตนเองอีกครั้ง โดยมีครูคอยดูแลช่วยเหลือและสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนแต่ละคนอย่างใกล้ชิด ซึ่งครูสามารถชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติงานด้วยตนเองได้ดี หรือให้กำลังใจนักเรียนที่พยายามปฏิบัติงานด้วยตนเอง
8. ครูให้นักเรียนเขียนชื่อลงบนด้านหลังผลงานของตนเอง ก่อนนำออกมาส่งหน้าชั้นเรียน แล้วเริ่มเก็บอุปกรณ์ และช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโดยรอบ
9. จากนั้นครูจะให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าในวันนี้ นักเรียนได้ฝึกทักษะอะไรไปบ้าง แล้วครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดดีหรือจุดควรพัฒนา รวมถึงประเมินผลงานแต่ละชิ้นที่ครูสุ่มเลือกขึ้นมาจำนวน 3 ชิ้น โดยมีเกณฑ์ดีมาก ดีและปานกลาง หลังจากนั้นให้บอกเหตุผลว่าเพราะเหตุใดงานชิ้นนี้ถึงได้อยู่ในเกณฑ์นั้น แล้วครูจึงทำการสรุปบทเรียนและเลิกชั้นเรียน

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

• สื่อ

1. ตัวอย่างผลงานสำเร็จ
2. วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสาธิต เช่น ฝาถ้วยพลาสติก ลูกบิดพลาสติก หลอดกาแฟ เป็นต้น
3. PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย
4. คอมพิวเตอร์
5. เครื่องฉายภาพ (Projector)

- แหล่งการเรียนรู้

1. <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=34&chap=4&page=t34-4-infodetail01.html>
2. <http://th.wikipedia.org/wiki/สร้อยคอ>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=7XUQOi3mJOc>

7. การวัดและการประเมิน

1. ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา

ลักษณะนิสัย (30 คะแนน)	คะแนน
● การนำอุปกรณ์มาตามที่ได้รับมอบหมาย	5
● การให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน	5
● มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	5
● การใช้วัสดุ/อุปกรณ์อย่างถูกวิธี	5
● รู้จักการช่วยเหลือและแบ่งปันกันในกลุ่ม	5
● การทำความสะอาดหลังปฏิบัติงาน และจัดเก็บอุปกรณ์อย่างถูกต้อง	5
รวม	30

ผลงาน (50 คะแนน)	คะแนน
● ความประณีตในการติดประกอบ	20
● การมัดปม	10
● ความถูกต้องสมบูรณ์ของขั้นตอนการทำงาน	20
รวม	50

2. ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านร่างกาย

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

หน่วยการเรียนรู้งานประดิษฐ์ เรื่อง “หมวกกระดาษ”

จำนวน 2 คาบ (120 นาที)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ภาคปลาย ปีการศึกษา 2559

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะ การแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงานมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด 2 ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมืออย่างง่าย ในการทำงานอย่างปลอดภัย

ภาพตัวอย่างผลงาน “หมวกกระดาษ”

2. แนวคิดหลัก

“หมวกกระดาษ” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์หมวกจากกระดาษ โดยอาศัยเทคนิคการพับกระดาษ แล้วนำมาตกแต่งให้มีลวดลายสวยงาม ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน นอกจากนี้

นักเรียนยังสามารถนำผลงานจากกิจกรรมนี้ไปเล่นกับเพื่อนได้ หรือนำไปใส่ในโอกาสต่างๆ เช่น งานแฟนซี การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหมวกและหมวกประดิษฐ์ รวมถึงสามารถปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถประดิษฐ์หมวกจากการพับกระดาษที่สามารถนำไปใช้งานจริงได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเพื่อฝึกและเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต ทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องและปลอดภัย
3. เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน รวมถึงเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล

4. สารการเรียนรู้

ภาพประกอบคำอธิบาย “ตัวอย่างหมวกประดิษฐ์แบบต่างๆ”

“หมวก” คือ สิ่งที่ใส่สวมใส่บนศีรษะเพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ เช่น ใส่เพื่อป้องกันสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง เพื่อเฉลิมฉลองหรือเหตุจำเป็นเกี่ยวกับศาสนา เพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อประดับเป็นแฟชั่นในอดีต หมวกใช้บ่งบอกสถานะทางสังคมในทางการทหาร ใช้หมวกเพื่อแสดงถึงชาติ ตำแหน่งหรือยศของทหารนายนั้น

“หมวกประดิษฐ์” หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นเลียนแบบลักษณะรูปร่างของหมวก ใช้สวมใส่บนศีรษะ เพื่อความสวยงามหรือป้องกันสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง โดยสามารถประดิษฐ์จากวัสดุประเภทต่างๆ เช่น กระดาษ กล่องนม โคมพรม ผ้า ฯลฯ และผ่านขั้นตอนหรือกรรมวิธีที่แตกต่างกันไป เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานและความต้องการของผู้สวมใส่ นอกจากนี้หมวกประดิษฐ์บางประเภท

ยังมีความคงทน เก็บไว้ได้นาน และบางประเภทสามารถนำไปมอบเป็นของขวัญหรือของฝากให้แก่ผู้อื่นได้

“หมวกกระดาษ” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์หมวกจากกระดาษ โดยอาศัยเทคนิคการพับกระดาษ แล้วนำมาตกแต่งให้มีลวดลายสวยงาม ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านต่างๆ ได้แก่ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถนำผลงานจากกิจกรรมนี้ไปเล่นกับเพื่อนได้ หรือนำไปใส่ในโอกาสต่างๆ เช่น งานแฟนซี การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

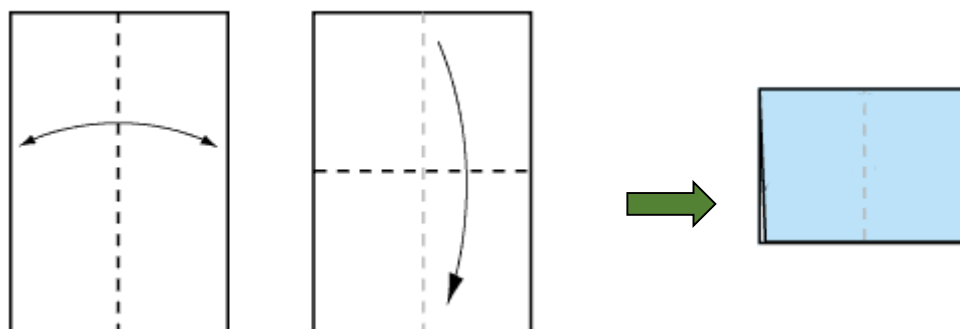
- **วัสดุ/อุปกรณ์**

1. กระดาษโปสเตอร์สีชนิดอ่อน
2. กาว
3. กรรไกร
4. เครื่องเขียน

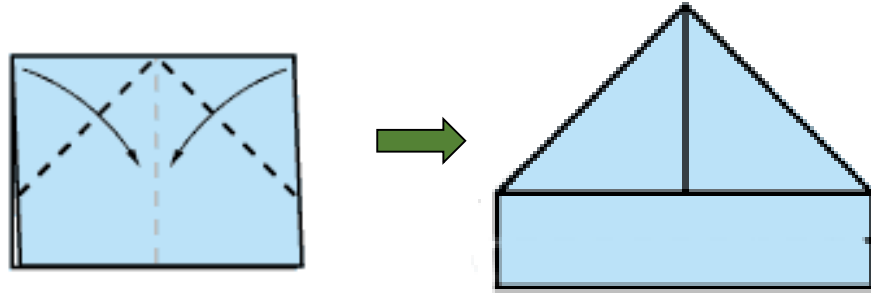

- **ขั้นตอนการทำงาน**

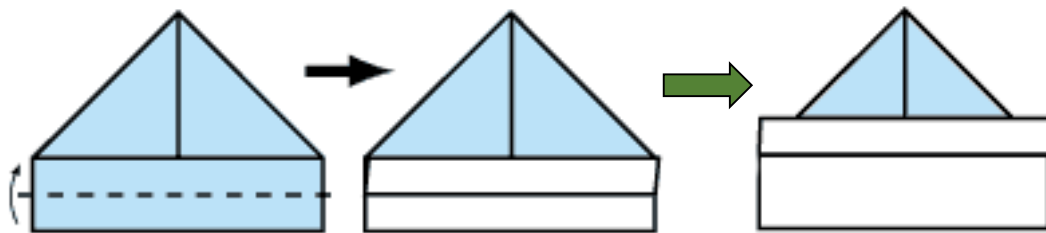
1. วางกระดาษตามแนวตั้ง แล้วพับแบ่งครึ่งตามแนวตั้ง จากนั้นคลี่กระดาษออก พับแบ่งครึ่งกระดาษตามแนวนอน แล้วรีดสันทบให้เรียบ

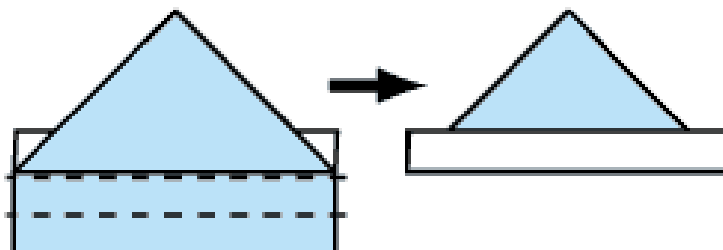
2. พับมุมด้านข้างของกระดาษ (ด้านที่เป็นสันทบ) ลงมาให้มีลักษณะคล้ายสามเหลี่ยมทั้ง 2 ด้าน

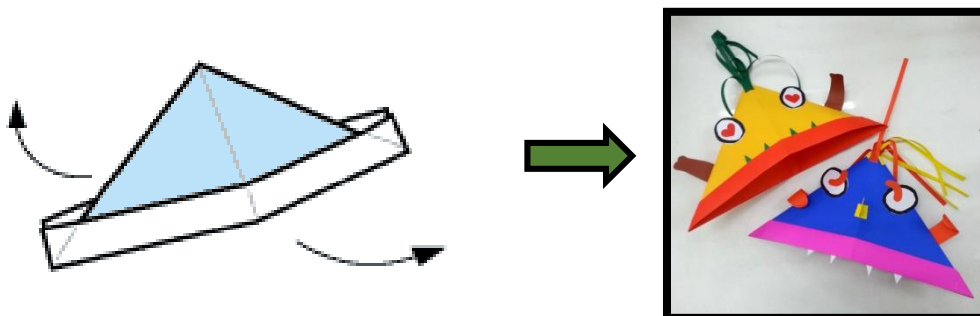
3. พับแบ่งครึ่งขอบกระดาษด้านล่างขึ้นมาให้พอดีกับขอบของสามเหลี่ยมด้านบน จากนั้นให้พับขึ้นมาอีกทบหนึ่ง

4. พลิกกระดาษกลับด้าน แล้วทำซ้ำขั้นตอนที่ 3

5. เปิดอ้าช่องว่างด้านล่างออก แล้วตกแต่งให้สวยงามเป็นอันเสร็จเรียบร้อย

● ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรเน้นย้ำให้นักเรียนตั้งใจและมีสมาธิในการทำงาน เพื่อป้องกันความเสียหายของผลงาน และความคลาดเคลื่อนในการตัด การพับหรือการติดประกอบ
2. ในขั้นตอนที่ 1 เนื่องด้วยกระดาษมีขนาดใหญ่ ครูอาจแนะนำให้นักเรียนสลับกันปฏิบัติงานและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. ในขั้นตอนที่ 2, 3 และ 4 ครูควรเน้นย้ำนักเรียนให้ใช้มีดรีดสันทาบให้เรียบ ซึ่งจะช่วยให้ผลงานมีความเรียบร้อย หลังจากนั้นให้นักเรียนนำผลงานของตนเปรียบเทียบกับงานของเพื่อนในกลุ่ม เพื่อสำรวจความเรียบร้อยหรือข้อบกพร่องในการทำงาน ซึ่งควรเน้นย้ำกระบวนการเพื่อนช่วยแนะนำเพื่อน
4. ครูควรแนะนำให้นักเรียนร่างเส้นให้เป็นแนวก่อนใช้กรรไกรตัด เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดชิ้นส่วนได้ตรงตามความต้องการของตนเอง ซึ่งส่งผลต่อความประณีตเรียบร้อยของผลงาน
5. ในกระบวนการตกแต่งผลงาน ครูควรแนะนำให้นักเรียนใช้กรรไกรอย่างถูกต้อง โดยยึดหลักการอ้า เล็ง จับ คือ อ้ากรรไกรด้วยการใช้มือที่ถูกต้อง จากนั้นใช้สายตาเล็งลงไปบนพื้นที่ที่ต้องการตัด แล้วจึงจับกรรไกรเพื่อตัดกระดาษ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการใช้กรรไกรอย่างถูกวิธีและปลอดภัย
6. ในกระบวนการตกแต่งผลงาน ครูควรแนะนำให้นักเรียนใช้นิ้วมือแตะกาวในปริมาณที่เหมาะสม แล้วนำมาทาลงบนกระดาษที่จะติดตกแต่ง เพื่อให้เกิดความประณีตเรียบร้อยของผลงาน
7. ในกระบวนการตกแต่งผลงาน ครูอาจแนะนำให้นักเรียนเลือกใช้กระดาษสีที่มีสีสันสดใส และควรวางแผนในการตกแต่งผลงาน เพราะจะทำให้ผลงานเป็นที่น่าสนใจและดูสวยงาม

8. หากต้องการให้หมวกกระดาษคงรูปร่างอยู่ได้นาน ควรทากาวบริเวณขอบหมวกให้ยึดติดกับตัวหมวก เพื่อป้องกันไม่ให้หมวกกระดาษคลายตัวออกมา

5. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจ้งให้นักเรียนเข้านั่งตามกลุ่มของตน แล้วตรวจดูความพร้อมของนักเรียนในการเตรียมอุปกรณ์มาเรียน ได้แก่ เสื่อกันเปื้อน เครื่องเขียนและถุงผ้า
2. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนเล่นเกมทายภาพปริศนา ซึ่งครูจะให้แต่ละกลุ่มเลือกเปิดภาพกลุ่มละ 1 ช่อง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับหมายเลขกลุ่ม แล้วให้สมาชิกในกลุ่มปรึกษากันว่าภาพที่เห็นคือภาพอะไร จนครบทุกกลุ่ม แล้วครูจึงเฉลยคำตอบ (คำตอบ คือ หมวก)
3. ครูถามนักเรียนว่า “นักเรียนทราบแล้วว่าภาพปริศนาของครู คือ หมวก แต่นักเรียนพอจะบอกครูได้หรือไม่ว่าหมวกคืออะไร” ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูจะสรุปกับนักเรียนว่าหมวกคืออะไร
4. ครูบอกนักเรียนว่า “วันนี้ครูจะมาสอนนักเรียนประดิษฐ์หมวก แต่หมวกของเราในวันนี้จะเป็นหมวกที่เกิดจากกระดาษเพียง 1 แผ่น โดยการใช้วิธีการพับ ซึ่งหมวกของเราในวันนี้ครูตั้งชื่อน่ารักๆ ให้ว่า หมวกหรรษา” หลังจากนั้นครูจึงแสดงผลงานตัวอย่าง “หมวกหรรษา” ให้นักเรียนได้ชม 2 – 3 ตัวอย่าง
5. ครูอธิบายว่าหมวกประดิษฐ์ คืออะไร มีประโยชน์อย่างไร และถามนักเรียนว่า “นักเรียนพร้อมที่จะทำ “หมวกหรรษา” กันหรือไม่ หากพร้อมแล้วพวกเรามาเริ่มกันเลย”
6. ครูแจกแจงวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทำ “หมวกหรรษา” และแจกอุปกรณ์ให้นักเรียนกลุ่มที่เรียบร้อยแล้ว
7. ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน ครูให้นักเรียนบริหารมือด้วยการร้องเพลง “มือของฉัน” ประกอบท่าทาง โดยมีเนื้อร้อง ดังนี้ “มือของฉันนั้นมี 2 มือ นี่มือซ้าย นี่มือขวา มือของฉันนั้นมีนิ้วทั้ง 5 ก้อย นาง กลาง ซี่และหัวแม่มือ มือของฉันนั้นมี 2 มือ นี่มือซ้าย นี่มือขวา มือของฉันนั้นมีนิ้วทั้ง 5 ก้อย นาง กลาง ซี่และหัวแม่มือ”
8. จากนั้นครูอธิบายพร้อมทั้งสาธิตขั้นตอนการทำงานที่ละเอียดและขั้นตอนอย่างละเอียด และให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานไปพร้อมๆ กันที่ละขั้นตอน ซึ่งครูจะฉายภาพขั้นตอนการทำงานบนจอภาพหน้าห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้สังเกตและทบทวนขั้นตอนนั้นด้วยตนเองอีกครั้ง โดยมีครูคอยดูแลช่วยเหลือและสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนแต่ละคนอย่างใกล้ชิด ซึ่งครูสามารถชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติงานด้วยตนเองได้ดี หรือให้กำลังใจนักเรียนที่พยายามปฏิบัติงานด้วยตนเอง

9. ครูให้นักเรียนที่ทำงานเสร็จแล้ว เขียนชื่อ – นามสกุล ห้องเรียนและเลขที่ บริเวณด้านในหมวกให้เรียบร้อย ก่อนนำออกมาส่งหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นจึงเริ่มเก็บอุปกรณ์ และช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโดยรอบ
10. ครูให้นักเรียนออกมาเดินแฟชันโชว์เพื่อนำเสนอหมวกทรงของตนเองหน้าชั้นเรียน ทีละกลุ่ม
11. จากนั้นครูจะให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าในวันนี้ นักเรียนได้ฝึกทักษะอะไรไปบ้าง แล้วครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดดีหรือจุดควรพัฒนาในผลงานแต่ละชิ้นที่ครูสุ่มเลือกขึ้นมา ประมาณ 2 – 3 ชิ้น แล้วครูจึงทำการสรุปบทเรียนและเลิกชั้นเรียน

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- สื่อ

1. ตัวอย่างผลงานสำเร็จ
2. วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสาธิต เช่น กรรไกร กระดาษโปสเตอร์สีชนิดอ่อน เป็นต้น
3. PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย
4. คอมพิวเตอร์
5. เครื่องฉายภาพ (Projector)
6. เกมทายภาพปริศนา

- แหล่งเรียนรู้

1. <http://wowboom.blogspot.com/2009/03/origami-hat.html>
2. <http://findallvideo.com/tag/childrens-paper-crafts>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=-Wjvct3zvxQ>
4. <https://th.wikipedia.org/wiki/หมวก>

7. การวัดและการประเมิน

1. ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา

ลักษณะนิสัย (30 คะแนน)	คะแนน
● การนำอุปกรณ์มาตามที่ได้รับมอบหมาย	5
● การให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน	5
● มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	5
● การใช้วัสดุ/อุปกรณ์อย่างถูกวิธี	5
● รู้จักการช่วยเหลือและแบ่งปันกันในกลุ่ม	5
● การทำความสะอาดหลังปฏิบัติงาน และจัดเก็บอุปกรณ์อย่างถูกต้อง	5
รวม	30

ผลงาน (50 คะแนน)	คะแนน
● ความประณีตในการพับ การตัดและการติดประกอบ	30
● ความถูกต้องสมบูรณ์ของขั้นตอนการทำงาน	20
รวม	50

2. ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านร่างกาย

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

หน่วยการเรียนรู้งานประดิษฐ์ เรื่อง “งานโยกเยก”

จำนวน 2 คาบ (120 นาที)

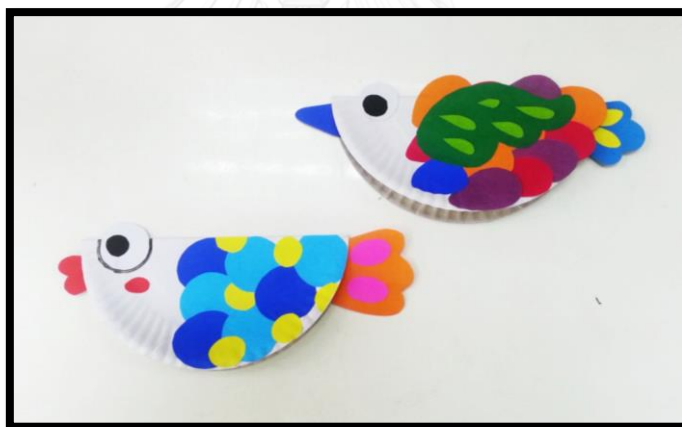
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ภาคปลาย ปีการศึกษา 2559

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะ การแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงานมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด 2 ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมืออย่างง่ายในการทำงานอย่างปลอดภัย

ภาพตัวอย่างผลงาน “งานโยกเยก”

2. แนวคิดหลัก

“งานโยกเยก” เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์ของเล่นอย่างง่ายจากงานกระดาษ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้านต่างๆ ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจในความชอบตนเอง การรู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม การเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ผลงานชิ้นนี้ยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน รวมถึงก่อให้เกิดความภาคภูมิใจที่เกิดจากการทำของเล่นด้วยตนเองอีกด้วย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับงานและงานกระดาษ รวมถึงส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจในความชอบตนเอง การรู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถประดิษฐ์ของเล่นจากงานกระดาษที่สามารถนำไปใช้งานจริงได้ด้วยตนเอง
3. เพื่อฝึกและเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้านต่างๆ ได้แก่ การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม การรู้จักเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รวมถึงเสริมสร้างให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข

4. สารการเรียนรู้

ภาพประกอบคำอธิบาย : งาน / งานกระดาษ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“งาน” คือ เครื่องใช้ในครัวเรือนประเภทหนึ่ง โดยทั่วไปมีลักษณะแบน ก้นตื้น ใช้เป็นภาชนะใส่อาหาร อาจจะเป็นรูปวงกลม วงรี หรือสี่เหลี่ยมก็ได้ วัสดุหลักที่ใช้ในการผลิตงานมีหลายประเภท เช่น พลาสติก แก้ว กระดาษ หรือวัสดุรีไซเคิลอื่นๆ เป็นต้น

“งานกระดาษ” คือ ภาชนะใส่อาหารประเภทหนึ่งผลิตมาจากกระดาษ มีลักษณะแบน ก้นตื้น อาจจะเป็นรูปวงกลม วงรีก็ได้ ความคงทนแข็งแรงต่ำ สามารถบรรจุอาหารที่ลักษณะแห้งเท่านั้น มักนิยมใช้เพียงหนึ่งครั้งแล้วทิ้ง

“งานโยกเยก” หมายถึง กิจกรรมการสร้างสรรค์ของเล่นที่นักเรียนสามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยวัสดุหลักทำมาจากงานกระดาษ มีวิธีการเล่น คือ โยกปลายด้านใดด้านหนึ่งของงานกระดาษ งานโยกเยกก็จะโยกไปมา ความน่าสนใจและเอกลักษณ์เฉพาะตัวของ “งานโยกเยก” คือ การเคลื่อนที่ไปมาโดยอาศัยหลักของความสมดุลและแรงเหวี่ยง ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านอารมณ์

ด้านต่างๆ ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจในความชอบตนเอง การรู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม การเคารพต่อหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ผลงานชิ้นนี้ยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน รวมถึงก่อให้เกิดความภาคภูมิใจที่เกิดจากการทำของเล่นด้วยตนเองอีกด้วย

- **วัสดุ/อุปกรณ์**

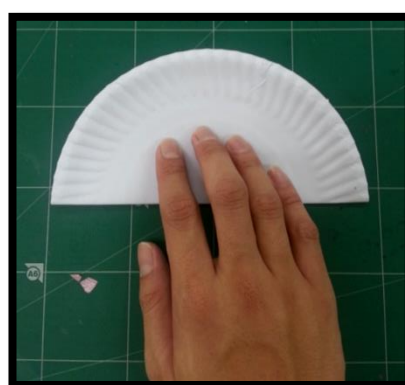
1. จานกระดาษ
2. กระดาษโปสเตอร์สีชนิดอ่อน
3. กระดาษสำหรับร่างแบบ
4. กาว
5. กรรไกร
6. เครื่องเขียน

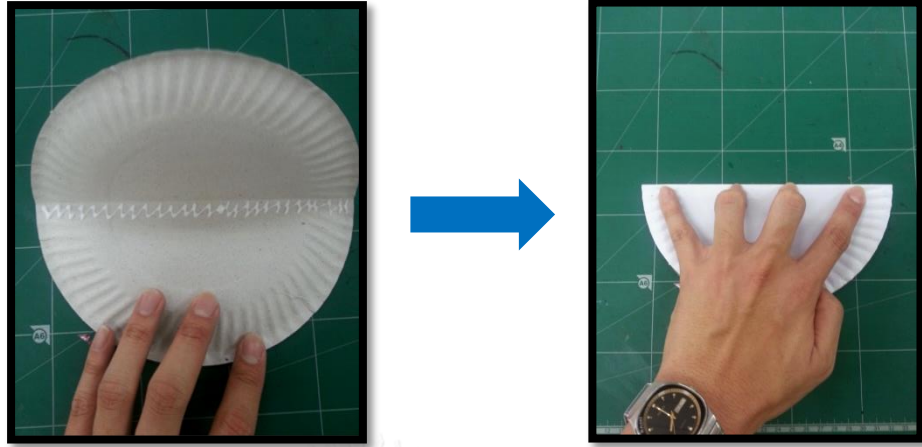
ภาพประกอบคำอธิบาย : วัสดุ/อุปกรณ์

- **ขั้นตอนการทำงาน**

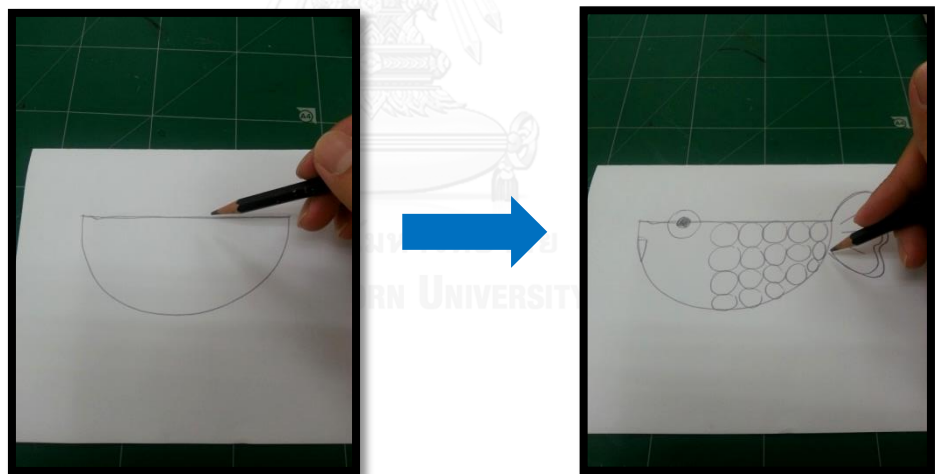
1. พับแบ่งครึ่งจานกระดาษ ให้มีลักษณะครึ่งวงกลม โดยนำด้านสีขาวออกด้านนอก แล้วรีดสันทบให้เรียบ

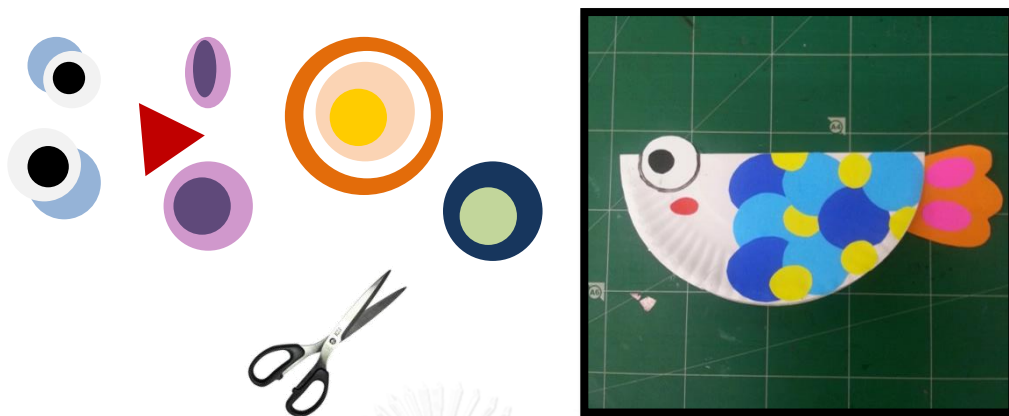
2. ทากาวบริเวณสันทบด้านใน แล้วกดไว้ครู่หนึ่งเพื่อรอให้กาวแห้ง

3. ออกแบบร่างการตกแต่งผลงานตามความชอบและความสนใจของตนเองลงในกระดาษก่อนการปฏิบัติจริง

4. ตกแต่งภายนอกของผลงานตามแบบที่ร่างไว้ ด้วยกระดาษโปสเตอร์สีชนิดอ่อนให้สวยงามประณีตเป็นอันเสร็จเรียบร้อย

• ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรเน้นย้ำให้นักเรียนตั้งใจและมีสมาธิในการทำงาน เพื่อป้องกันความเสียหายของผลงาน และความคลาดเคลื่อนในการตัด การพับหรือการติดประกอบ
2. ในขั้นตอนที่ 1 ครูควรเน้นย้ำนักเรียนให้ใช้มีดรีดสันทบให้เรียบ ซึ่งจะช่วยให้ผลงานมีความเรียบร้อย
3. ในขั้นตอนที่ 3 ครูควรเน้นย้ำให้นักเรียนออกแบบร่างการตกแต่งผลงานตามความชอบและความสนใจของตนเอง
4. ครูควรแนะนำให้นักเรียนร่างเส้นให้เป็นแนวลงบนกระดาษโปสเตอร์สีชนิดอ่อนก่อนใช้กรรไกรตัด เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดชิ้นส่วนได้ตรงตามความต้องการของตนเอง ซึ่งส่งผลต่อความประณีตเรียบร้อยของผลงาน
5. ในขั้นตอนที่ 4 ครูควรเน้นย้ำกับนักเรียนว่าไม่ควรตกแต่งผลงานบริเวณส่วนโค้งของขอบจานกระดาษ เพราะจะทำให้ผลงานเคลื่อนไหวไม่ได้ รวมถึงไม่ควรตัดชิ้นส่วนที่มีขนาดเล็กจนเกินไป เนื่องจากจะส่งผลให้ต้องใช้เวลานานกว่าจะตกแต่งเสร็จ
6. ในกระบวนการตกแต่งผลงาน ครูควรแนะนำให้นักเรียนตกแต่งผลงานตามที่นักเรียนได้ออกแบบร่างไว้
7. ในกระบวนการตกแต่งผลงาน ครูอาจแนะนำให้นักเรียนเลือกใช้กระดาษสีที่มีสีสันสดใส และควรวางแผนในการตกแต่งผลงาน เพราะจะทำให้ผลงานเป็นที่น่าสนใจและดูสวยงาม

5. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจ้งให้นักเรียนเข้านั่งตามกลุ่มของตน แล้วตรวจดูความพร้อมของนักเรียนในการเตรียมอุปกรณ์มาเรียน ได้แก่ เสื้อกันเปื้อน เครื่องเขียนและถุงผ้า
2. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยเล่านิทาน เรื่อง ยักษ์โยกย้าย แล้วสุ่มเลือกนักเรียนออกมาเป็นตัวละคร แสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง ได้แก่ คุณช่างเบ็้ม คุณฮิปโป คุณหมีและคุณลิงน้อย อย่างละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน โดยมีเนื้อเรื่อง ดังนี้ “อึดอัด อึดอัด อึดอัด คุณช่างเบ็้ม คุณฮิปโปและคุณหมี กินขนมจนอ้วนพีเลยรู้สึกอึดอัด ลิงน้อยได้ยิน จึงเข้ามาถามไถ่ว่าเพื่อนๆ เป็นอะไร จึงบุดบึ้งกันอย่างนี้ ช่างเบ็้มตอบหน้าบูยี้ ดูที่ท้องพวกเราซิ แน่นปึ๊งจนอึดอัด ลิงน้อยจึงแนะนำไป เพื่อนจงออกกำลังกาย แล้วจะหายอึดอัด ฮิปโปรีบถามเร็วไว ต้องทำอะไรโปรดชี้ให้ชัด ลิงน้อยจึงแสดงท่า ออกกำลังกายให้เพื่อนเห็นอย่างถนัด ยักษ์โยกย้าย สายกันกระตุกกระตัก ยักษ์โยกย้าย สายเอวไหวริก ยักษ์โยกย้าย หมุนไหล่ตุกติก ยักษ์โยกย้าย ไก่วั้นโยกโยก ยักษ์โยกย้าย ขยับกายขยุกขยิบ สายกัน สายเอว หมุนไหล่ ไก่วั้น ขยับแข้งขยับขา อ้า...หายอึดอัดแล้วละ ลิงน้อยรีบบอกเพื่อน เห็นมัยเพียงเท่านี้ร่างกายของพวกเธอก็หายอึดอัดแล้วละ”
3. ครูถามนักเรียนว่าได้ข้อคิดใดบ้างจากนิทานเรื่องนี้ จากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น แล้วครูจึงบอกนักเรียนว่า “สัตว์ทั้ง 4 ตัวนี้ พวกเขาเป็นเพื่อนกัน ยามเมื่อมีอะไรไม่สบายใจหรือเป็นทุกข์ใจ ไม่ควรใช้อารมณ์แก้ไขปัญหา แต่ควรใช้สติ และการระดมสมองช่วยกันแก้ไขปัญหา เพื่อนย่อมต้องช่วยเหลือเพื่อน”
4. ครูให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมของตนเอง โดยครูบอกกับเรียนว่า “มีเพื่อนๆ 4 คนที่มีความกล้าแสดงออก มาร่วมกิจกรรมกับครูหน้าชั้นเรียน นักเรียนคิดว่าเราควรรู้สึกหรือควรปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไร” ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น แล้วครูจึงสรุปว่า “การที่เพื่อนมีความกล้าแสดงออกนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ต้องแสดงออกอย่างเหมาะสมให้ถูกเวลาและถูกสถานที่ การออกมาร่วมกิจกรรมหน้าชั้นเรียนนับเป็นการแสดงออกที่ถูกต้องและเหมาะสม พวกเราจึงควรปรบมือให้แก่เพื่อนๆ ทั้ง 4 คน รวมถึงเพื่อนๆ ทั้ง 4 คน ควรต้องลุกขึ้นแล้วโค้งคำนับเล็กน้อย” จากนั้นครูและนักเรียนปรบมือให้แก่เพื่อนๆ ที่ออกมาร่วมกิจกรรมหน้าชั้นเรียน
5. ครูบอกนักเรียนว่า “กิจกรรมในวันนี้จะเป็นกิจกรรมการประดิษฐ์ที่เกี่ยวข้องกับการโยกย้าย วันนี้พวกเราจะมาสร้างของเล่นที่สามารถเคลื่อนไหวได้จากภาชนะบรรจุอาหาร” ครูให้นักเรียนชมผลงานตัวอย่าง แล้วให้นักเรียนตอบว่าวัสดุที่จะนำมาใช้คืออะไร (คำตอบ คือ จานกระดาษ) แล้วครูจึงบอกนักเรียนว่า “โดยครูตั้งชื่อให้ของเล่นชิ้นนี้ ว่า “จานโยกเยก”

6. ครูบอกนักเรียนว่ากิจกรรม “งานโยกเยก” คืออะไร มีประโยชน์อย่างไร ซึ่งเราจะใช้ชื่อเรียกกิจกรรมนี้ว่า “งานโยกเยก” และจะถามนักเรียนว่า “นักเรียนพร้อมที่จะทำ “งานโยกเยก” กันหรือยัง ถ้าพร้อมแล้วพวกเราามาเริ่มลงมือกันเลย”
7. ครูให้นักเรียนแบ่งหน้าที่ในกลุ่มของตนเอง โดยครูสังเกตพฤติกรรมการแบ่งหน้าที่ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีหน้าที่ ดังนี้
  - หัวหน้ากลุ่ม จำนวน 1 คน ทำหน้าที่รับและคืนตะกร้าอุปกรณ์ แจกอุปกรณ์ให้เพื่อน
  - ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่ม จำนวน 1 คน ทำหน้าที่จัดตะกร้าอุปกรณ์ให้เรียบร้อยตามแบบ
  - หน่วยพิทักษ์ความสะอาด จำนวน 3 – 4 คน ทำหน้าที่ดูแลความสะอาดของบริเวณโดยรอบของกลุ่มตนเอง
 ครูสรุปผลการแบ่งหน้าที่ของแต่ละกลุ่ม และกล่าวชมเชยกลุ่มที่แบ่งหน้าที่ได้เรียบร้อย
8. ครูให้นักเรียนกลุ่มที่แบ่งหน้าที่เรียบร้อยออกมารับตะกร้าอุปกรณ์ จากนั้นครูถามนักเรียนว่า “นักเรียนสังเกตหรือไม่ว่าตะกร้าอุปกรณ์ที่กลุ่มนักเรียนได้รับมามีอุปกรณ์อะไรบ้าง” และครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนตอบ แล้วครูจึงแจกแจงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำ “งานโยกเยก”
9. จากนั้นครูอธิบายพร้อมทั้งสาธิตขั้นตอนการทำงานที่ละเอียดและขั้นตอนอย่างละเอียด และให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานไปพร้อมๆ กันที่ละขั้นตอน ซึ่งครูจะฉายภาพขั้นตอนการทำงานบนจอภาพหน้าห้องเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้สังเกตและทบทวนขั้นตอนนั้นด้วยตนเองอีกครั้ง โดยมีครูคอยดูแลช่วยเหลือและสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนแต่ละคนอย่างใกล้ชิด ซึ่งครูสามารถชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติงานด้วยตนเองได้ดี หรือให้กำลังใจนักเรียนที่พยายามปฏิบัติงานด้วยตนเอง
10. ครูให้นักเรียนที่ทำงานเสร็จแล้ว เขียนชื่อ – นามสกุล ห้องเรียนและเลขที่ บริเวณด้านหลังผลงานให้เรียบร้อย ก่อนนำออกมาส่งหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นจึงเริ่มเก็บอุปกรณ์และช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโดยรอบตามหน้าที่ของตนเอง
11. ครูสุ่มเลือกผลงานของนักเรียนที่มีความน่าสนใจออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
12. จากนั้นครูจะทำการสรุปทบทวนและอภิปรายกับนักเรียนถึงปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา
13. ครูให้นักเรียนประเมินตนเองก่อนเลิกชั้นเรียนโดยการยกมือ แล้วทำการเลิกชั้นเรียนซึ่งหัวข้อในการประเมินตนเอง ประกอบด้วย
  - ฉันตั้งใจเรียนและปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

- แม้ว่าฉันจะอยากทำหน้าที่ของเพื่อน แต่ฉันก็ไม่ค่อยใจและทำหน้าที่ของตนเองอย่างดี
- ฉันมีน้ำใจแบ่งปันหรือช่วยเหลือเพื่อน

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

● สื่อ

1. ตัวอย่างผลงานสำเร็จ
2. วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสาธิต เช่น งานกระดาษ กระดาษโปสเตอร์สีชนิดอ่อน
3. PowerPoint ขั้นตอนการทำงานประกอบคำอธิบาย
4. คอมพิวเตอร์
5. เครื่องฉายภาพ (Projector)
6. นิทาน เรื่อง ยักษ์กโยกย้าย

● แหล่งเรียนรู้

1. <http://th.wikipedia.org/wiki/งาน>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=j-5g-t-7RKA>

7. การวัดและการประเมิน

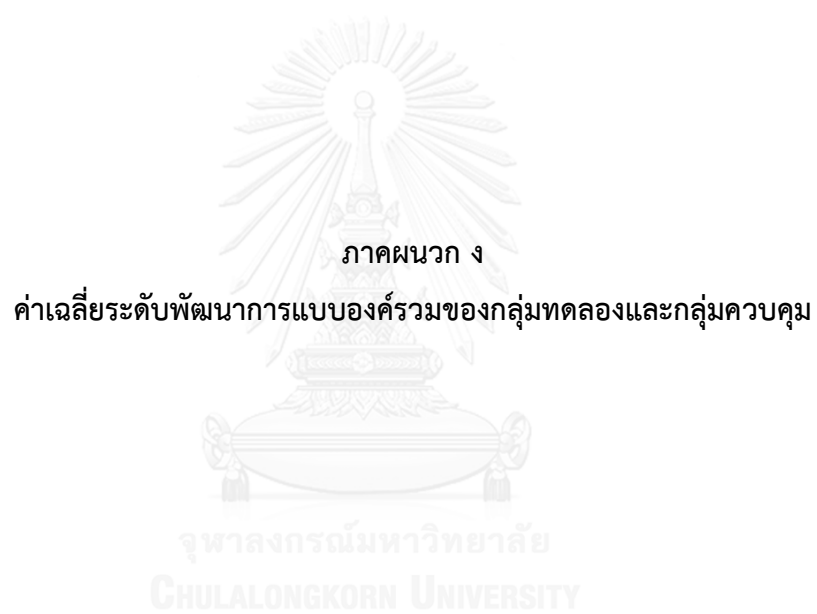
1. ประเมินผลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา

ลักษณะนิสัย (30 คะแนน)	คะแนน
● การนำอุปกรณ์มาตามที่ได้รับมอบหมาย	5
● การให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน	5
● มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานและใช้วัสดุ/อุปกรณ์อย่างถูกวิธี	5
● สามารถแสดงออกทางอารมณ์ในห้องเรียนอย่างเหมาะสม	5
● สามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้	5
● ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	5
รวม	30

ผลงาน (50 คะแนน)	คะแนน
• ความประณีตในการพับ การตัดและการติดประกอบ	20
• ความถูกต้องสมบูรณ์ของขั้นตอนการทำงาน	20
• ตกแต่งผลงานตามแบบที่ได้ร่างออกแบบ	10
รวม	50

2. ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (หลังเรียน) ด้านอารมณ์

ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยก่อนเรียน	ค่าเฉลี่ยหลังเรียน
1	2.57	4.07
2	2.25	4.32
3	2.68	3.96
4	3.00	4.29
5	3.18	4.32
6	2.54	3.64
7	3.11	4.14
8	3.36	4.71
9	3.32	4.68
10	2.68	3.96
11	2.64	3.96
12	3.04	4.36
13	3.18	4.32
14	3.18	4.29
15	3.29	4.29
16	2.04	3.36
17	2.07	3.36
18	2.21	3.39
19	2.61	3.61
20	3.00	4.36
21	2.04	3.14
22	2.96	3.93
23	3.43	4.46
24	2.79	3.68

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยก่อนเรียน	ค่าเฉลี่ยหลังเรียน
25	3.43	4.43
26	3.29	4.50
27	3.39	4.43
28	3.32	4.36
29	3.39	4.39
30	3.07	4.39
31	2.00	3.14
32	1.39	2.39
33	3.29	4.43
34	3.32	4.32
35	3.50	4.68
รวม	101	142
$\bar{x}$	2.88	4.06

ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียน กลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยก่อนเรียน	ค่าเฉลี่ยหลังเรียน
1	2.21	2.68
2	1.82	2.07
3	2.46	2.74
4	2.21	2.45
5	3.00	3.21
6	3.18	3.50
7	2.04	2.36
8	1.79	2.11
9	2.15	2.50
10	2.86	3.18
11	2.57	2.75
12	2.82	3.03
13	2.82	3.01
14	2.75	2.91
15	3.32	3.55
16	3.29	3.61
17	3.43	3.60
18	2.25	2.37
19	2.82	3.04
20	2.54	2.75
21	1.82	2.07
22	2.82	3.04
23	2.75	2.89
24	2.61	2.79

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยก่อนเรียน	ค่าเฉลี่ยหลังเรียน
25	2.93	3.14
26	2.64	2.87
27	2.43	2.65
28	3.07	3.38
29	3.22	3.43
30	1.39	1.62
31	2.90	3.01
32	3.64	3.87
33	2.22	2.44
34	2.11	2.40
35	3.36	3.76
รวม	92.70	101
$\bar{x}$	2.65	2.88

ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านร่างกายของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม และนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านร่างกาย			
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	2.71	4.14	2.71	4.29
2	2.43	4.57	1.86	2.86
3	2.71	4.00	2.71	3.57
4	3.14	4.29	2.71	3.57
5	3.14	4.29	3.00	3.86
6	2.14	3.14	3.14	4.00
7	3.29	3.86	2.57	3.86
8	3.43	4.57	1.86	3.14
9	3.29	4.43	2.29	3.43
10	2.86	3.86	2.57	3.57
11	2.86	3.86	2.57	3.29
12	3.29	4.43	2.57	3.43
13	3.29	4.14	2.86	3.71
14	3.14	4.14	2.71	3.71
15	3.14	4.00	3.14	3.86
16	1.57	2.86	3.29	3.86
17	1.71	2.86	3.29	3.86
18	2.00	2.86	2.57	3.29
19	2.57	3.29	2.57	3.29
20	3.14	4.14	2.43	3.29
21	2.00	3.00	1.14	2.14
22	2.86	3.57	2.57	3.29

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านร่างกาย			
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
23	3.71	4.14	2.57	3.14
24	2.57	3.29	3.00	3.57
25	3.14	4.14	3.00	3.71
26	3.14	4.29	2.71	3.57
27	3.14	4.14	2.29	2.86
28	3.14	4.00	3.14	4.00
29	3.14	4.00	3.29	4.00
30	3.29	4.14	1.43	2.57
31	1.57	2.86	2.86	3.43
32	1.14	2.00	3.57	4.00
33	3.14	4.00	2.29	3.00
34	3.14	3.57	2.14	3.00
35	3.86	4.57	3.00	4.14
รวม	98.90	133	92.40	122

ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม และนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านอารมณ์			
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	2.00	3.86	1.43	1.39
2	1.43	4.00	1.43	1.42
3	2.29	3.71	1.86	2.04
4	2.43	4.14	1.57	1.66
5	2.86	4.29	2.86	3.03
6	2.29	3.71	2.86	3.13
7	2.71	4.14	1.57	1.59
8	2.71	4.43	1.29	1.30
9	2.86	4.43	1.86	2.14
10	2.14	3.86	2.71	2.71
11	2.00	3.86	2.29	2.29
12	2.43	4.00	2.57	2.57
13	2.86	4.43	2.57	2.57
14	2.86	4.29	2.86	2.36
15	2.86	4.29	3.43	3.23
16	2.29	3.86	3.14	3.29
17	2.29	3.86	3.29	3.24
18	2.14	3.86	2.14	1.94
19	2.29	3.71	2.57	2.57
20	2.29	4.14	2.14	2.14
21	1.43	2.86	1.57	1.57
22	2.86	4.14	2.57	2.57

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านอารมณ์			
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
23	2.86	4.43	2.57	2.57
24	2.71	3.71	2.00	2.14
25	3.29	4.57	2.57	2.71
26	2.71	4.57	2.57	2.61
27	3.14	4.57	2.29	2.43
28	2.86	4.43	2.86	2.86
29	3.14	4.57	3.14	3.14
30	2.43	4.29	1.43	1.23
31	1.71	3.29	2.57	2.47
32	1.43	2.71	3.29	3.43
33	3.14	4.57	2.29	2.29
34	3.14	4.57	2.00	2.00
35	2.43	4.29	3.29	3.43
รวม	87.30	142	83.50	84.10

ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม และนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านสังคม			
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	2.57	3.86	1.57	1.46
2	2.14	4.29	1.43	1.41
3	2.57	3.86	2.14	2.04
4	3.29	4.29	1.57	1.57
5	3.43	4.43	2.71	2.51
6	3.14	4.14	3.00	3.00
7	3.29	4.29	1.57	1.55
8	3.71	5.00	1.29	1.28
9	3.57	5.00	2.14	2.13
10	2.29	3.43	3.00	3.01
11	2.29	3.43	2.29	2.29
12	3.00	4.29	3.00	2.99
13	3.14	4.14	2.71	2.61
14	3.29	4.29	2.29	2.43
15	3.43	4.43	3.00	3.25
16	2.29	3.57	3.00	3.29
17	2.29	3.57	3.43	3.45
18	2.57	3.57	1.57	1.53
19	2.71	3.71	3.00	3.00
20	3.14	4.57	2.71	2.71
21	2.29	3.29	2.29	2.29
22	3.00	4.00	3.00	3.00

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านสังคม			
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
23	3.29	4.29	2.71	2.71
24	3.00	4.00	2.43	2.43
25	3.71	4.71	3.00	3.01
26	3.71	4.71	2.43	2.42
27	3.71	4.71	2.71	2.73
28	3.71	4.71	3.00	3.23
29	3.71	4.71	3.00	3.13
30	3.00	4.43	1.14	1.12
31	2.57	3.29	2.86	2.84
32	1.71	2.43	3.71	4.03
33	3.29	4.57	2.00	2.19
34	3.43	4.57	2.00	2.29
35	3.86	5.00	3.43	3.59
รวม	106	146	87.10	88.50

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านปัญญาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม และนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านปัญญา			
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	3.00	4.43	3.14	3.57
2	3.00	4.43	2.57	2.57
3	3.14	4.29	3.14	3.29
4	3.14	4.43	3.00	3.00
5	3.29	4.29	3.43	3.43
6	2.57	3.57	3.71	3.86
7	3.14	4.29	2.43	2.43
8	3.57	4.86	2.71	2.71
9	3.57	4.86	2.29	2.29
10	3.43	4.71	3.14	3.43
11	3.43	4.71	3.14	3.14
12	3.43	4.71	3.14	3.14
13	3.43	4.57	3.14	3.14
14	3.43	4.43	3.14	3.14
15	3.71	4.43	3.71	3.86
16	2.00	3.14	3.71	4.00
17	2.00	3.14	3.71	3.86
18	2.14	3.29	2.71	2.71
19	2.86	3.71	3.14	3.29
20	3.43	4.57	2.86	2.86
21	2.43	3.43	2.29	2.29
22	3.14	4.00	3.14	3.29

ลำดับนักเรียน	ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการด้านปัญญา			
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
23	3.86	5.00	3.14	3.14
24	2.86	3.71	3.00	3.00
25	3.57	4.29	3.14	3.14
26	3.57	4.43	2.86	2.86
27	3.57	4.29	2.43	2.57
28	3.57	4.29	3.29	3.43
29	3.57	4.29	3.43	3.43
30	3.57	4.71	1.57	1.57
31	2.14	3.14	3.29	3.29
32	1.29	2.43	4.00	4.00
33	3.57	4.57	2.29	2.29
34	3.57	4.57	2.29	2.29
35	3.86	4.86	3.71	3.86
รวม	110	147	106	108

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายคณพัฒน์ อรุณรัศมีโชติ เกิดเมื่อ 3 เมษายน พ.ศ. 2532 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2555 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558 ในปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2555 ได้รับคัดเลือกเป็นนิสิตปฏิบัติการสอนดีเด่นของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

